

BORÇLAR HUKUKU

Meriye Jamar

Kusurlu Sorumluluk Türleri

① Hakkanियet Sorumluluğu

- ayırt etme gücü bulunmayan kişilerin verdiği zarardan sorumluluk.

sorumluluğun genel şartları = 1) zarar
2) uygun illiyet bağı
3) hukuka aykırılık.

sorumluluğun özel şartları = 1) zarar veren ayırt etme gücünde yoksun olmalı (sürekli veya geçici)
2) hakkanियet, zarar verilmesini gerektirir (hükümün verilmesi şartıdır maddi durum dikkate alınır)

② Özer Sorumluluğu

- hakkanियet ve tehlike sorumluluğu dışında kalan kusurlu sorumluluk hallerini içerir.
- adam çalıştırmanın sorumluluğu TBK 66
hayvan bulundurma " "
yapı malikinin " "
ev baskasının " "
taahhüt malikinin " "

- burada sorumluluğun kaynağı sorumlu kişinin ya belirli bir kişi ya da bir şey üzerinde hâk olduğu hakkanियet ilişkisinden doğmaktadır.

- objektif nitelikteki bu özer gösterme yükümlülüğünün, denetim ve gözetim ödevinin ihlali halinde sorumlu kişi meydana gelen zararı gidermek zorundadır.

- özer sorumlulukları kurtulus kanıtı getirilebilir özer sorumlulukları "ağırlaştırılmış özer sorumluluklar" yapı maliki - taahhüt maliki)

* ① Adam çalıştırmanın sorumluluğu

"Adam çalıştırıcı, çalıştırıcının kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zarar gld. yükü sorumluluğun kaynağı, adam çalıştırıcının özer yükümlülüğüne yani çalıştırıcı üzerindeki denetim ve gözetim ödevini yerine getirmemesine, kamu tarafından kendisine yükletilen bu tür objektif ödev ihlali etmesine dayanır"

sorumluluğun doğması için objektif özer yükümlülüğünün ihlaliyle meydana gelen zarar aras. illiyet yeterli

* TBK 66 yalnızca sözleşme dışı sorumlulukta geçerlidir. Tabiiyet ilişkisi gerektirir

* TBK 116 sözleşme sorumluluğunda uygulanır. Tabiiyet ilişkisi şart değildir

* TBK 66'da yardımcı kişi ister kusurlu olsun ister kusursuz, adam çalıştırıcı daima sorumludur

* TBK 116'da borçlu, yardımcı kişi yerine geçip onun davranışında bulunmuş olsaydı, bu davranış kendisine kusur olarak yükletilebilecek idiyse sorumlu olur "foratli kusur"

* TBK 66'da çalıştırıcı, kendisine verilen işin görülmesi sırasında meydana gelen sorumluluk şart konusudur

* TBK 116'da hem borçlu ifah hem de bir borç ilişkisindeki diğer hakkın kullanılması sırasında alacaklıya verilen zarardan borçlunun sorumluluğu vardır

* TBK 66'ya göre taahhüt talepleri baze 2 yılda zaman aşımına uğrar

* TBK 116'ya göre 10 yıllık süreye bağlanmıştır

sorumluluğun genel şartları = 1) zarar (maddi, manevi)
2) uygun illiyet bağı (mücbir sebep, 3. kişi kusuru, zero göre, kusuru ile kesilebilir)
3) hukuka aykırılık

sorumluluğun özel şartları = 1) adam çalıştırıcılı çalıştırıcı arasında bir çalıştırma ilişkisi olmalı
2) zarar, çalıştırıcının iş gördüğü sırada hukuka aykırı bir davranışla meydana gelmeli
3) adam çalıştırıcı kurtulus kanıtı getirememiş olmalı
4) illiyet bağı

Organ sıfatı ile çalıştırıcı sıfatı aynı kişi de birleşebilir. Organ, yardımcı kişiyi çalıştırıcı kururdur bağlanabilir ilişkisi akları tomuta yetkisindedir de olabilir

eser sözleşmesinde de yüklenici, vekalet sözleşmesinde vekil şahıs ortaklıklarında da ortak çalıştırıcıdır.

işin görülmesi ile zarar arasında doğrudan doğruya illiyetli bağ mevcut olmalı

çalıştırıcı iş gördüğü sırada ayırt etme gücüne sahip olmasa bile adam çalıştırıcı sorum. kurtulanaz

✓ Görülen iş ile meydana gelen zarar arasındaki işlemler bağ mevcut olduğu takdirde çalışan, adam çalıştırmanın talimatından ayrılması veya bu talimatı yanlış yorumlaması, kendi inisiyatifle hareket etmesi hallerinde adam çalıştırmanın sorumluluğu ortadan kalkmaz.

✓ Adam çalıştırma zararını meydana gelmemesi için somut durumu gerektirdiği her türlü objektif dikkat ve özeni göstermiş olduğunu ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

✓ Gösterilmesi gereken özen soyut olan değil somut durum ve şartlara göre değerlendirilir. "gerekli özen" ≠ zararın önlenmesi hususunda adam çalıştırmanın göstermesi gereken dikkat ve özen yükü. ~~bu~~ Bu noktalara ilktir.

- a) Çalışan seçiminde gerekli özeni göstermiş olmalı.
- b) İşle ilgili talimat vermede gerekli özeni göstermiş olması
- c) denetimde gerekli özeni göstermiş olması
- d) İşletme düzeninin zararın önlenmesini önlemeye elverişli olması

→ Adam çalıştırmanın çalışana rücu edebilir.

Rücu hakkının doğması için çalışanın zarar görene kurulu bir davranışla zarar vermesi gerekir. Çalışan kurulu değil veya ayırt etme gücünden yoksun olduğu için rücu söz konusu olmaz.

Adam çalıştırma, çalışana karşı yanlış bir talimat vermek gibi kusur işlemisse rücu hakkı ortadan kalkabilir.

Bu dava taminatın tamamının ödendiği takdirde itibare 2 yılın, her halde 10 yılın geç. zamanı.

② Hayvan bulundurma sorumluluğu

Kurtuluş kanıtı getirilebilir.

Hayvan bulunduran bu zararın doğmasını önlemek için gerekli özeni göstermiş olduğunu veya böyle bir özeni göstermiş olsaydı bile zararın gerçekleşeceğini ispat etmedikçe tamin etmesi zarfında

sorumluluğun genel şartları =

- 1) Zarar
- 2) Uygun illiyet bağı
- 3) Hukuka aykırılık

sorumluluğun özel şartları =

- 1) Hayvan bulundurma ilişkisi
- 2) Zarar bir hayvan hareketinden doğmuş olmalı.
- 3) Hayvan bulunduranın kurtuluş kanıtı getirememiş olması

Gözetim, seyris olarak bakmak, zilyet yordaması olan yarı baskarın talimatıyla hayvana seyris veya caba olarak bakmak kişi hayvan bulunduran olmaz.

Birde çok kişinin hayvan bulundurması durumunda doğan zarardan müteselsil sorumlu olun.

Buradaki hayvan = insan tarafından elde tutulabilir, yönetilebilir, kontrol edilebilir, üzerinde hakimiyet kurulabilir hayvanlardır.

Bulunduran ya başkasına zarar vermemek için hayvan üzerinde gerekli özeni, dikkat ve göstermiş olduğunu ispat etmeli ya da böyle bir dikkat ve özeni göstermiş olsaydı dahi zarar önlenemeyeceğini kanıtlamalıdır.

Özen veya gözetim ödevi objektif niteliktedir.

→ Hayvan bulunduranın rücu hakkı : Hayvan, başka bir kişiye ait bir hayvan tarafından veya başka bir kişi tarafından ürkütülmüşse zarar tamin etmesi zarfında bulunduran rücu edebilir.

→ Tasınmaz zilyedini hayvanı hapis ve öldürme hakkı : Bir kişinin hayvanı bir başkasının tasarrufu üzerinde bir zarar verirse zilyet hayvanı yakalayıp zarar giderilinceye kadar taminat olmalı. Önce hayvan alıkoymalı. Durum ve koşullar gerektiriyorsa öldürebilir.

③ Ev baskanının sorumluluğu

- ✓ Kurtuluş tarihı getirilebilen bir sorumluluk (kusursuz) haldedir.
- ✓ Tmk 369/I "Ev baskanı, ev hakkında olan kulağın, kısıtlının, akıl hastası veya akıl zayıfının sebep olduğu zarardan alınılmış şekilde durum ve koşulları gerektirdiği özenle onu yönetimi altında bulundurduğunu veya dikkat ve özeni gösterse dahi zarar meydana gelmesinin engellenemeyeceğini ispat etmedikçe sorumludur"

sorumluluğun genel şartları

- 1) Zarar (maddi - manevi)
- 2) Uygun illiyet bağı (zarar, fiilin uygun sonucu olmalı)
- 3) Hukuka aykırılık

sorumluluğun özel şartları

- 1) Ev baskanlığı ilişkisi olmalı
- 2) Kurtuluş tarihi getirilememiş olmalı
- 3) Zarara kulağın, kısıtlının, akıl hastası veya zayıfının fiili neden olmalıdır

- ✓ Ev baskanı = kulağın, kısıtlı, akıl hastası veya zayıf kimseler üzerinde ev baskanlığı yetkisi buluna ve bunlarla ortak bir ev yönetimi içinde birlikte yaşayıcı, inderine üstünlük taşıyan kimse

- ✓ Ev baskanlığı ilişkisinin varlığı için 2 unsur birlikte bulunmalı → sosyal unsur (birlikte yaşamak) → bağımlılık unsuru
- ✓ Ev baskanlığı ilişkisi kanun, sözleşme veya örfde geçen
- ✓ Ev baskanı alınılmış şekilde durum ve koşulları gerektirdiği dikkat ve özeni göstermiş olsaydı dahi gerçekleşen türden zararın meydana gelmesinin önleyemeyeceğini ispat ederse kurtuluştur
- ✓ Ev baskanı zararı ödedikten sonra şartları varsa zarara sebep olan kimse veya kimseler rücu edebilir

④ Yapı malikinin sorumluluğu Tmk 69

Bir binanın veya diğer yapı eserinin maliki, bunların yapımındaki bozukluklardan veya bolumundaki eksikliklerden doğan zarardan sorumludur.

kurtuluşa alınması sorumluluğu kurtur sorumluluğu durumuna getirme

zarara sebep olan yapı bozukluğu veya bakım noksanlığı insan davranışı dışında umulmaysa bir olaya veya 3. kişinin fiiline dayansa bile malik sorumlu olur

Yapı malikine kurtuluş tarihi tanınmamıştır

sorumluluğun genel şartları

- 1) Zarar (maddi - manevi)
- 2) Uygun illiyet bağı
- 3) Hukuka aykırılık

- zarar, illiyet bağını keserek yapı sorumluluğuna mücbir sebep, zarar görenin kusuru veya 3. kişinin kusuru yanında meydana gelmişse yapı eserindeki bozukluk veya noksanlık zarar sebebi olamayacağından malik sorumlu tutulamaz.

sorumluluğun özel şartları =

- 1) Sorumlu ile yapı eseri arasında mülkiyet ilişkisi bulunmalı
- 2) Bir yapı eseri mevcut olmalıdır
- 3) Yapı eserinin yapımı bozuk veya bakımı eksik olmalı
- 4) Kanun malike kurtuluş tarihi getirme imkanı vermemiştir

Yapı eseri, dolaşılabilir veya dolaşılabilir bir şekilde tapırğa bağlı sabit, insan veya hayvan gibi canlıların barınmasına veya başka amaçlarla kullanılmaya ya da konulmasına ayrılmış etrafı veya üstü az çok kapalı insan gücüyle suni olarak yapılmış veya düzenlenmiş her türlü şeydir

sabitlik
Tapırğa bağlılık

Hareketli olan şeyler sabitlik ve tapırğa bağlılık unsuru taşımadığı için yapı eseri sayılmaz

* Doktrın ve uygulamada yapı eseri olarak kabul edilenler:

-yüzme havuzları, spor tesis ve alanları, kayak pistleri, park ve bahçeler, hava meydanları, köprü kanalı, kanalyonları demiryolları, meydanlar, elektrik trafosu ve hatları, su boruları, kanalizasyon, inşaat işkalesi, sabit merdivenler, elektrik direği, boru, tünel, geçit, asansör, telefon, plaj evleri, evler, kulübler, barakalar, kulübeler, döner merdivenler, banyo, küvet, sofa, bina ve yapı eseri -

* Hareketli olan şeyler sabitlik ve tapına bağlılık unsuru tasarımları için yapı eseri sayılmıyor. Otomobil, uçak, uçağ -

* Yapı eserini belirleyen ikinci unsur sınırlı olması. Bu nedenle tabiatın kendiliğinde meydana getirdiği tepeler, meydanlar, nehirler, pöller, dereler, bitkiler, çayır, ormanlar, çayır ve merolara buraya girmez.

✓ Merdiven binaya bağlı değilse yapı eseri kavramına girmez.

✓ Yapı eserindeki bozukluk, yapım bozukluğu ve bakım eksikliği, olarak ilave ayrılır.

✓ Malikin göstermek zorunda olduğu özen, objektif olarak değerlendirilmeli, onun sübj. mazeret ve durumları göt önünde tutulmamalıdır. İspat yükü zor göreli düşer.

✓ Konu burada malike, her türlü özeni göstermiş olduğunu ispat etmek suretiyle sorumluluktan kurtulma imkanı tanımamıştır.

✓ Eserdeki bozukluk ve eksikliği sebebi 3. kişinin fiiline umulmaya olası > dayanabilir sonuç değildir. İliyet bağını keser kurtulur.

→ malikin rücu hakkı,

TBK 693'e göre malik tasarrufu ödedikten sonra yapı eserindeki yapım bozukluğu veya bakım eksikliği nedeniyle kendisine karşı sorumlu olanlara rücu hakkına sahiptir.

* Bir binala ait bina veya diğer yapı eserinde, henüz zor görmüş olmamakla birlikte zor görme tehlikesiyle karşılaşan kişi hak sahiplerinde bu tehlikeyi giderilmesi için gerekli güçlük önlemlerini alınması istenebilir. Kusurlu olma şartı yok.

↓
malik, istet özenme gerekli önlemleri almıyorsa onun aleyhine tehlikeyi giderilmesi davası açılabilir.

(5) Tasarruf malikinin sorumluluğu (Tmk 730)

✓ Ek'nun amacı tasarruf malikinin hakkının tasarruf kullanımında diğer zorlara karşı koruyucu olması.

✓ Bir fiilden dolayı, bir şeyden dolayı sorumluluk.

✓ Malik, mülkiyet hakkını hukuk düzeninin öngördüğü bu öden ve sınırlar içinde bu öden ve sınırlara uygun olarak kullanması zorundadır.

✓ Kurtuluş kanıtı getiremeye, bir kusur sorumlu, özen sorumluluğudur.

✓ Kusur şart aranmadığı için malikin ayırt etme yükümlülüğü olmamasıdır.

✓ Malikin sorumluluğu mülkiyet hakkının tasarruf kullanımında olduğu için malik, umumiye hâlden ve yetkisiz 3. kişilerin davranışlarında sorumlu değildir.

✓ Kusur sorumlu sorumlu kişilerin ek kusuru zor göreli kusuru bertaraf eder onun tam bir tasarruf olması sonucu doğurur.

✓ Mülkiyet hakkının sırf tasarruf kullanılması malikin davranışının kusurlu olup olmamasına bakılmaksızın sorumluluğu doğurduğu için burada öden sebep var. (özen sorumluluğu)

sorumluluğun genel şartları = 1) Zor görmüş olması

2) Hukuka aykırılık testi etmesi tasarruf kullanma

3) Zor ile tasarruf kullanma halinde uygun iliyet bağlı olması

sorumluluğun özen şartları =

1) MÜPİT ŞARTLAR

- 1) Tasarruf malikinin ayırt etme yükümlülüğü
- 2) Tasarruf bir kullanma olması

2) MENFİ ŞARTLAR

- 1) Kurtuluş kanıtı getirme imkanı yok
- 2) İliyet bağının kesilmesi → mücbir sebep
→ zor göreli gör kusuru
3. kişinin gör kusuru

oturma hakkı
üst hakkı
geçit hakkı
intifa hakkı

Taskinlik nedir ? Bir tarimlati uzerindeki mulkiyet haklari kullanilmasiyla ilgili mulkiyet koruyuc sinirlari azeri insan davranisina denir

Burada bir işletmeye özel tipik tehlikenin gerçekleşmeye başlamış olduğunu düşünürsek, işletme sorumluluğu ve işletme dışı sorumluluğu olarak 2'ye ayırabiliriz. Sorumluluğun tamamı bir işletmenin işletmesidir.

-Ara kural kususurumilip
istina alarok kususurumilip

↳ Tehlike sorumluluğu, TTK 85/II

↳ Öze varumtuluğu

Burada basit bir kişinin davranışında veya beklemeye, bir halden sorumluluk var
İşletenin araçtaki bozuklukta, olgı sebep sorumluluğuna göre sorumlu olmaları bu
bozukluğun kendi kusurunda değil, işletmenin kusurunda

durumunun genel şartları:

- 1) Bir zarar doğmuş olmalı (maddi-manevi)
- 2) Bu zarar bir trafik kazasında doğmuş olmalı
- 3) Kazanın zararın nedeni bir araç sebebi olmalı
- 4) Kazanın nedeni araç arasında uygun illet bağlantısı olmalı (zarar görenin ispat etmesi)

③

motorlu araç = karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan ve makine gücü ile yürütülen araçlar.
↳ unsurları : 1) hareket unsuru
2) Makine gücüyle hareket etme unsuru (otomobil, fayton, otomobil)
3) Toprak üzerinde hareket unsuru (karayolunda) (römorkör, otomobil)

Sorumluluğun özel şartları

- 1) İşleten ve tesebbüs sahipliği şartı
- 2) İşletenin kurtuluş kanıtı getirememesi
- 3) Zararın araç işletilmesinde veya işletilme halinde olmayan araçlarda işletenin ya da eylemlerinde sorumlu olduğu kısıtları kullandığı yahut araçtaki baskınlıkten veya yahut karada sonra yapılan yardım filminde ileri gelmesi gerekir

araç işleten = Araç sahibi olan veya mülkiyet muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla vâkalde kayıtlı görünen veya araç üzeri sürekli kiralama, aryet veya rehin gibi hallerde kiralıcı, aryet ve rehin alan kişidir.
2 ölçüt vardır :
→ şekli ölçüt (motorlu araç tescil veya trafik belgesinde malik olması, ya da sigorta policesinde adı yazılı olması)
→ maddi ölçüt (araç üzerinde fiili hakimiyet ve idareyi yapan kişidir) (araç kiralama hesabına işletme, mairat ve rühtara kiralama)

maddi ölçüt, menfaat ve hakimiyet ilişkisine dayandığı için sorumluluk hukuku açısından geçerliliği daha iyi görülmektedir. KTC md 9 bunu benimsenir

Yd) İşleten çeşitleri :

- ① Gerçek işleten = maddi ölçüt görüşündeki nitelik ve unsurlara sahip her işleten, gerçek iş. araçtan yararlanmadan veya araç üzerinde fiili talan ve püçüne sahip olmaktan dolayı gerçek işleten sıfatını taşıyacaktır. KTC'ye göre :
- araç sahibi
- adına sigorta policesi düzenlenen
- araç mülkiyet muhafaza kaydıyla satın alan
- araç üzeri sürekli kiralama
- aryet, rehin alınmış
(kimi dahi değildir) - adı trafik belgesinde yazılı kişiler
- araç sahibi, aracını uzun süreli kiraya veriyor, aryet ve rehinettiği hallerde de malik olmama rağmen işleten sıfatını kaybeder
araç sahibi, araç için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmiş veya sahiplik veya satışı belgesi düzenlenmiş kişidir.
- aracın mülkiyet muhafaza kaydıyla alıcısı ve noterdeki mülk. muk. sic. kayıtlı görünen, KTC'ye göre gerçek işleten sayılır.
- uzun süreli kira, aryet, rehinde uzun süre derken kira ve ot 3 yıl olmalı. - en fazla 10 yıl süre iflas halinde iflas malası gerçek işletendir, rehin alının yararlanma yetkisi yoktur
- Trafik sigorta policesi penai olarak araç sahibi ve dolayısıyla gerçek işleten adına düzenlenir. Ancak adına trafik sigorta policesi düzenlenmiş bir her zaman gerçek işleten olmayabilir.
Her araç hakkında trafikte altınmada, bu zorunlu mal sorumluluk sigortasının yapılması öngörülmektedir. Adına sigorta yapılmış malik sigorta süresi dolmadıkça, aracın mülkiyetini başka birine devrettiği takdirde sigorta policesi kendi üzerine alınmalı birlikte işleten iflate gelir malik peşin
"sigorta araç sahibiymiş gibi araç takip eden ilken"

- Gerçek işleten yanında kazın peşinleştirilip en azı olur
- ② Fânâzi işleten = Kanun, gerçek işleten olmadıkları halde bu kişileri fânâzi işleten saymış ve bunları da meydana gelen zarardan gerçek işleten gibi sorumlu tutmuştur.
Burada bu kişilerin "işleten gerçe" - "işleten gibi" sorumlulukları söz konusudur.
↳ motorlu araçla ilgili meslek faaliyetinde bulunan
↳ yarış düzenleyicileri
↳ motorlu araç alan veya gaspeda kişiler
↳ devlet ve diğer kamu tüzel kişileri

→ motorlu araçla ilgili mesleki faaliyette bulunan sebebbür sahiplerine örnek =

atamirci
kapataci
bayaci
garaj, otopark, galeri sahibi...

motorlu araç sahibi olanı bu gibi
mesleki faaliyette bulunan yerlere
binaklarda işleten, işletini kaybetme-
mekte yalnızca araç sebep ad. zararda,
sorumlu tutulmamaktadır. Araç, bu
kısilerin hakimiyet altına giriyor
anda basar lade edildigi anda soru
veren

→ yans düzenleyicileri "yans düzenleyicileri yansa kotlolarını veya otona erilit edilecek araçları ile
gösterece kullanan diğer araçların sebep olabilecek zararlardan dolayı motorlu araç işleten
sorumluluğuna ilişkin hükümler uyarınca sorumludur" KTK 105

→ Motorlu araçı alan veya gasbeden kişiler (104 KTK) bunları sorumluluğu aktarmıştır. Bunun
sebebi hukuk düzeninin suç saydığı bir fiil sonucu bunları araç üzerinde fiil hakimiyet sahibi
olmalarıdır. "Bir motorlu araçı alan veya gasbeden kimse işleten, pibi sorumludur. Alınma ve gas
dışı fiilisi kullanmadan diğer sorumluluk KTK 104'ye tabi değildir. (2. orama = gas, hile = alıma)
Alan veya gasbedenin ayırt etme pücüne sahip olup olmaması önem taşımaz
fiilin amacı da alıma ve gas fiilleri niteliğidir. Sorumlulukta da alıma ve gas 104 KTK
işleten, aracın pözettimi yönünden gerekli tedbirleri alınmasında yeterli özen pöstermediyse
toldirde kusuru sayılır
Alınmış veya gasbedilmiş motorlu araç bir olaya sebep olmuş ise işleten de sorumlu değil
kişiyse pelen zarara - Garanti Fonu - tarafından korlanır

→ Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerine ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan
devlet ve sörü peca kamu tle ayır araç işleten, pibi sorumludur.

③ İşleten ve sebebbür sahibinin sorumlu olduğu kişiler.

KTK 85/1 "İşleten ve araç işleticisi sebebbür sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanımına
kotları yardımcı kişilerin kusurunda kendi kusuru gibi sorumludur"

İşleten ve sebebbür sahibi bu eylem kusurlu olsa da olmasa da sorumlu olur
" " " her türlü özeni pösterip denetim yapıp dahi sorumlu kurtulamaz

1) SÜRÜCÜ

Yetkili sürücü → işletenin aidi veya kapalı rızasıyla motorlu araçı sürer kişidir. → İşleten sorumlu
Yetkisi " → İşleten ve sebebbür sahibinin rızası alınmadan hukuka aykırı olarak sürer kişi KTK 104
aracı alan veya gasbeden kişidir. İşleten bunları eylemlerinde sorumlu değildir

* İşleten dışında bir kimsenin araçı sürmesi aracın işleten rızasıyla oia bindiği hususunda bir karne
olusturur. Aksini ispat, işleten veya sebebbür sahibine düşer

Sürücü, işletenin rızasını almadan aracı bir baskorla vermişse bu kişinin uer zararda da işleten sorumlu.
Alınmış veya gasbedilmiş bir araçı sahibine teslim etmek üzere kullanı, bir pörli memur da "Sürücü"

Sürücü, kusurlu zarara sebep olmuşsa zarar pören TTK uya göre oia kore tet basır veya işleten
ve tete sahibi ile birlikte mutaccil davalı sifotıyla toun dör acabilir

2) DİĞER YARDIMCILAR

İşletenin sorumlu olduğu diğer kişiler aracın kullanımına kotları yardımcı kişilerdir

KTK 9 bu gibi kişilere "hizmetçi" ad. verilir. "araçlarda pörre hore araç veya taşıma hizmet-
sörre veya sörre aalısı kişiler ile it makinelerinde sürücüde pörre kişilerdir" muam -

↳ Araç işleticisinin bulunduğu sebebbür sahibi karmanı -

Motorlu araç bir sebebbürün ünvanı veya işletme adı altında ya da bu sebebbür tarafından
kötleri bilatle işletilmesi halinde araç işleticinin bğün bulunduğu sebebbür sahibi de araç işletenle
birlikte sorumludur

b) zarara motorlu araç iletilmesi veya korunda öngörüle, diğer bir olay sebep olmalı.

Kazaya zarara, motorlu araç iletilmesi sebep olabileceği gibi iletilme halinde olmayan bir araç iletilenin veya yardımcı kişilerin kusuru veya araçtaki bozukluk ya da kazadan sonra yapılan bir yardım fiili de sebep olabilir.

1) → zarara motorlu araç iletilmesi sebep olmadıkça

* iletilme kavramı = makine tekniğine dayanan pürs; Bu görüşe göre kaza araç mekanik aksamının çalışma ve kullanılmada ve dolayısıyla araç iletilmesine has tehlikenin gerçekleşmesinde doğrudan araç iletilme halindedir.

* hareket halindeki araçlarda iletilme kavramı = iletilme tehlikesi esasını araç hareket ettiren motor yanında bulmaktadır. Burada da araç her şeyde önce motor gücüyle harekete geçmiştir olmalıdır. Araç, çalışan motor gücüyle hareket ederken iletilme halinde bulunduğunda bu sırada sebep olduğu trafik kazasında diğer sorumluluk tipik tehlike sorumluluğuna olusturur. İleri önemli değil. Römork, kendisinin değil araçta bağımlı olduğunda bu araç iletilme halinde olmadıkça römork hareket halinde olabileceği meydana gelir zararda sorumluluk araç.

* duran araçta iletilme kavramı : Park edilmiş araçlarda yolda duran araçlar ilke olarak iletilme halinde değildir. Ancak araç trafik akımı içinde park edilmiş veya durdurulmuşsa hareket halinde olabilir iletilme halindedir. Durdurulan bir araç geçerken, kedi çarptırıp, önceki hızla hareket ettirerek motoru çalıştırarak hareket ettirerek iletilme halindedir. El ile itilen veya bir taşıyla iletilen iletilme halindedir.

2) → zarara iletilme halinde olmayan bir araç sebep olmalıdır

- iletilme halinde olmayan bir araç sebep olduğu zararda yalnız araç iletilen sorumlu olup araç iletilenin bağlı bulunduğu terebbüs sahibinin sorumluluğu söz konusudur.

İletilenin iletilme halinde olmayan araç sebep olduğu zararda sorumluluğu niteliği itibarıyla ileri'nin niteliğinde bir sorumluluktur. Yani kazada park edilmiş araç başka araç çarpması.

etken iletilme halinde olmayan bir motorlu araç sebep olduğu trafik kazasında dolay iletilen sorumlu tutulabilmesi için zarar görenin kazanın oluşturma iletilme veya eylemlerinde sorumlu tutulduğu kişilere ilişkin bir kusur varlığını veya araçtaki bozulmanın kazaya sebep olduğunu ispat etmesi gerekir.

↳ sorumluluğun şartları ş

a) zarar, iletilme halinde olmayan bir motorlu araç sebep olduğu trafik kazasında doğmalıdır

b) zarar gören kazaya iletilen veya yardımcıların kusurunu ya da araçtaki bozulmanın sebep olduğunu ispat etmelidir. (karretme olmalı) (kusur ve bozulmanın ispatı zarar görene düşer)

3) → zarara kazadan sonra yapılan yardım çalışmalarını sebep olmalı

ETK 84 "iletilen ve araç iletilicisi terebbüs sahibi hakimni takdirine göre kendi aracını katıldığı bir kazada,

85/4 sonra yapılan yardım çalışmalarında dolay yardım edenin marut katıldığı zararlarda da sorumlu tutulabilir.

Ancak bu durumda iletilen terebbüs sahibinin sorumlu kılınabilmesi için kazada kendisinin sorumlu olması veya yardımın dışında doğrudan kendisine veya araçta bulunana yolun kazaya tarafa olan 3. kişilere yapılması gerekir"

- kavun bu gibi hallerde araç iletilmesiyle gerçekleşen zarar arasında doğru zaman uygun bir ilişkiyi bağlı bulunmaması birlikte iletilen veya terebbüs sahibinin hakkarıyet düşüncesiyle sorumlu tutulması

ETK 85/4 hem iletilme kazasında, hem iletilme halinde olmayan bir araç katıldığı kazada sonra yapılan yardım çalışmalarında, diğer zarar tazmininde uygulanır.

c) iletilen kurtuluş kurtulması getirmemesi olmalı.

ETK 86 "iletilen veya terebbüs sahibinin kusurunu, kendisinin veya eylemlerinde sorumlu tutulduğu kişilerin kusur bulunduktan ve araçtaki bir bozulma kazaya etkilemiş olmasından dolayı mücbir sebepler veya zarar görenin qfir kusurunda, 3. kişinin qfir kusurunda ileri geldiğinde ispat eden sorumluluktan kurtulur"

- iletilen veya terebbüs sahibi hem kusurunu, kurtuluşu hem araçta bozulmadığını, kurtuluşu getirmemesi zarardır yani, iletilen veya terebbüs sahibinin kendisinin ya da eylemlerinde sorumlu bulunduğu kişilerin kusurunu kazaya araçtaki bir bozulmanın etkide bulun maması olduğunu ve nihayet kazanın mücbir bir sebeple ileri geldiğinde ispat eden

(a) İşlete veya tesebbüs sahibi, kendisinin ya da eylemlerinde sorumlu olduğu kişilerin kusursuz olduğunu ispat zorundadır.

(b) İşlete veya tesebbüs sahibi, anaetaki bir bozukluğun kazadan / kazaı etilememi olmadıını ispat zorundadır.

- aracı sürücüsü ile işletilmesi yardım eden diğer yardımcıları 3. kişi sayılmazlar. Kusuru işletenin kusuru sayılır.

(c) İşlete veya tesebbüs sahibi kazanın mühtarıca mücbir sebepler ile geldiğini ispat zorunda

- beklenmedik bir hiçbir zaman işlete veya tesebbüs sahibini sorumluluktan kurtarmaz sorumludur.

- mücbir sebep genellikle tabii olaylarda olur. Yıldırım, deprem, taş düşmesi -

- yapmur, kar, rüzgar, sis, buzlanma, güneş ışıı - gibi olaylar mücbir sebep değildir, hayvan hareketi de

- mücbir sebebi oluşturan olay kaçınılmaz, öngörülemez, olağanüstü nitelikte bir olay olmalıdır

- fren patlaması, direksiyonu çıması, lastiğin patlaması, ısıt donatısının çalışmaması, sürücünün

onirini dimesi, bayılması, yuması, aracın inflat etmesi işletme tehlikesine dahil ic olaydır mücbir

üzünde jrdi'ları yolun yapım ve bakımındaki bozukluklar mücbir sebep değildir sebep değil

- yolun kayması, köprünün yıkılması, yol kenarındaki ağaçın düşmesi mücbir sebep sayılabilir (yapılmıyca)

- mücbir sebep için unsurlarda, olay öngörülemezlik ve kaçınılmazlık unsuru ortada kalmamalıdır

(d) Zor görünü için kusuru zorun tek sebebinin oluşturdığını takdirde işlete sorumluluktan kurtulur

(e) İşlete veya tesebbüs sahibinin sorumluluktan kurtulması için önce kendisinin ya da eylemlerinde sorumlu

olduğu kişilerin kusursuz olması anaetaki bozukluğun kazaı etilememesi sonra da 3. kişinin kusurunu için

olması gerekir. Zira anaet bu durumda 3. kişinin için kusuru anaet işletilmesiyle zor görülür

(f) 3. kişiyi hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(g) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(h) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(i) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(j) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(k) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(l) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(m) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(n) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(o) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(p) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(q) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(r) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(s) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(t) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(u) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(v) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(w) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(x) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(y) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(z) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(aa) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ab) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ac) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ad) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ae) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(af) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ag) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ah) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ai) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(aj) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ak) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(al) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(am) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(an) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ao) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(ap) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

(aq) 3. kişi için hafif kusuru illiyet bağını keserek sorumluluktan kurtulamaz

- ⊗ Mütteselsil sorumluluk : Tazminatla yükümü birden çok işleten ve tesebbüs sahibi aynı zamanda zarar-pârenin işleten ve tes. sahibine karşı mütteselsile sorumludur
seye ilişkin → kusur olmalıdır
kişiyeye ilişkin → kusur, işletme tehlikesi

↳ üçüncü kişiye karşı birden çok zarar verenin sorumluluğu.

A) mütteselsil sorumluluk (Diy. ilkesi) : KTK 88/I "Bir motorlu araç katıldığı bir kazada, bir üçüncü kişinin uğradığı zarardan dolayı birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa bunlar mütteselsile sorumludur."

mütteselsil sorumlulukta zarar verenlerde her bir zarar, dolayısıyla taahhüt tamamında sorumludur

B) mütteselsil sorumluluğun birbirine rücu (ila ilişkisi) KTK 88/II "Birden fazla kişinin sorumlu olduğu durumlarda bunlar arasındaki ilişki bakımından zarar, olayın bütün şartları değerlendirilerek paylaştırılır. Özel durumlar ve özellikle araçların işletme tehlikeleri zarar ile ilişkide başka türlü paylaştırılmasını hukuken gerektirmediği işleten ve tesebbüs sahipleri kusurları oranında zarara katılır."

↳ Tehlike sorumluluğunun yarınması

birer planda kusur vardır
diğer planda işletme tehlikesi ağırlığı vardır (araçların işletme tehlikeleri kıyaslanırken, bunların soyut tehlikelilik dereceleri değil katıldığıları kazada perçinleşen somut ve fiil tehlikelilik dereceleri göz önünde tutulur)

↳ Tehlike sorumluluğu ve olağan sebep sorumluluğunun yarınması

her ikisi de kusursuz ise hakim olayın özelliklerini dikkate alarak zarar büyük kısmını tehlike sorumlusu, küçük bir kısmını da olağan sorumlusu ile paylaşarak karar verebilir. Aynı zamanda her ikisi kusurluysa da uygulanır.

Tehlike ilkesine göre sorumlu olan kişilerin ayrıca ek kusuru var diyemeyiz böyle bir kusuru yok ise ek kusur nedeniyle zarar tamamı tehlike sorumlusunun üzerine kalır.

↳ Tehlike sorumluluğu ile kusur sorumluluğunun yarınması

zararın tamamı kusur sorumlusu üzerine kalmalıdır. Ancak doktrin de savunuyor bir yönüyle göre tehlike ilkesine göre sorumlu olan kişi kusursuz olsa bile işletme teh. nedeniyle zarar belli bir kısmına katılmalıdır (katılmıyorsa)

işleten ve tesebbüs sahibi kara ve zarar olumlarına ek kusurla katıldığı bulumussa kusuru, zarar meydana getiren sebeplerde birini oluşturmada diğer kusuru kimseye birlikte kusur sorumluluğu ilkesine göre mütteselsil sor. olur. Bu takdirde kusur sorumluluğu ek kusuru tehlike sorumlusu ile ilişkide sadece kusur dereceleri göre birbirlerine rücu ederler.

↳ sigortanın rücu : Zarar göre, sorumlu mal sorumluluk sigortasında öngörüle sınırları içinde de olsa, depreme, depreme sigortasına karşı dava açılabilir (KTK 97) Sigorta taahhüt zararı tamamını karşılamaya yeterli değilse kalan kısım için sigorta şirketinde işleten ve tesebbüs sahibi veya diğer sorumlunun da dava edilmesi uygun olur. Sigortacı, zarar-pârene ödediği sigorta taahhüt için zarar verene rücu edebilir. Sigortacı daha zararlıdan önce sigorta sınırları içinde sorumludur. Bunun üzerindeki zarardan bizzat işleten sorumludur.

- Zarar görenin sigortacıya karşı doğrudan doğruya talep ve dava hakkını kullanabilmesi için
- 2 şartın gerçekleşmesi gerekir
- ↳ ① Zarar veya işlemlerle sigortacı arasında daha önce yapılmış zorunlu bir mal sorumluluğu sigortasının bulunması
 - ↳ ② Sigortalının yarır işlemler veya eylemlerinde sorumlu olduğu kişilerin sorumluluğunun doğmuş olmasıdır

- * Doğrudan talep ve dava hakkı yar bir hâle olduğu için hiçbir zaman sigortacıyı işlemler, piir sorumlu kılma sorumlu ve taminat başlatma esas itibarıyla zarar veya işlemlerden
- * KTK 96/II "İyiniyetli sigortacı başka taminat taleplerinin bulunduğunu bilmekle zararı görülenle birne veya birkaçına kendilerine düşecek olarda daha fazla ödemede bulunmuşsa yaptığı ödeme cerahesinde diğer zarar pörelere karşı da borcunda kurtulmuş sayılır"

- * Zarar gören, zarar verenin sigortalı olmadığı hallerde yoridip zarar yönünde garanti fonuna korunan talir nitelikte bir hakka yararlanmaktadır
- Aynı barınur : kazayı yapan motorlu araç tespit edilememesi hallerinde sigortacının iflali hâlinde
- Galınmış veya pöspetilmiş bir araç sebep olduğu korodan istatemi sor. olmonanda

→ Yetkili mahkeme ve zamanasımı

- motorlu araç kazalarında dolayı hukuki sorumluluğa iliren davalar ya sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta vöelmevur yapan acentanın bulunduğu yer mahkemelerinde birne de ya da kazanın pöçekteltip yer mahkemesinde açılır, tecim hakkı zarar pörene aittir (KTK 110)
- Trafik kazasına iliren maddi tamin. dava zamanasımı KTK(109) 3 türü süre öğrenilmüştür

- 1) 2 yıllık süre (zarar pörenin zararı ve taminat yükümlülüğüne öğrendiği tarihte işlemeye başlar (yalniz maddi taminat davaları için pöçekli sübj. satır)
- 2) 10 yıllık süre (mutlak ve objektif süredir) (kaza gününde itibare işlemeye başlar 2 yıllık sürenin de tamamını oluşturun) (zarar ve tamin. yük. öğrenme pöçekli sübj. uruna pöçekli yarır)
- 3) Özel nitelikte zamanasımı süresi (uzun bir süredir) (kaza 2. süres suç teşkil ede fill istendiği yarır trafik korodan vutur bulduğu tarihte işlemeye başlar)

- müteselsil sorumlularda birne korı kesile zamanasımı diğer veya diğerlerine de karşı kesilmiş olur
- KTK 109/3 "zamanasımı taminat yükümlülüğüne karşı kesilmiş sigortacıya karşı da kesilmiş olur sigortacı batımında kesilmiş olan zamanasımı taminat yük. batımında da kesilmiş olur"

- Korunda rücu hakkına iliren zamanasımı süresi 2 yıldır. KTK 109/4, trafik kazalarında taminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları, kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine pöçektiren ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri pöçekli bolayoda 2 yılda zamanasımına pöçekli

ZARARIN VE TAZMİNATIN HESAPLANMASI

MADDİ ZARARIN HESAPLANMASI

- ✓ Sorumluluk hukukunun amacı bir kimşenin malvarlığında meydana geley eksilmeyi yarır zarar qıner veya nakde giderek zarar verici olay sonunda zarar pörenin malvarlığında eksilmiş olan değeri yerine nicedir yada nitelik yönünde es bir değer kaymak
- ✓ Zarar verenin ödeyeceği taminatın miktarını belirtebilmesi için öncelikle zararın hesaplanması gerekir. Zarar verenin ödeyeceği taminatı pöçektiren zarara sınırlı olup hiçbir zaman zararın azami miktarını geçemez

* TBK 50/1 "2000 göre, 2000'ini ve 2000'lerinin kusurunu ispat yükü altındadır."

* Davacı hem zarar hem de bunun miktarını ispat zorundadır.

* TBK 50/II " olayları olup on aktığını, zor görenin almış olduğu önlemleri göz önünde tutarak zor miktarını hakkaniyet esaslarına uygun olarak belirler. " → hakim. Hakim'in takdir yetkisi ispat imkanını mutlak bir şekilde mevcut olmadığı yerde başlar. Bu maddenin uygulanabilmesi için zor görenin kendi delil getirmese bile hatime zorun varlık ve miktarı hakkında kanaat verecek deliller sunmuş olması gerekir.

→ zaman = Türk hukukunda doktrinde hakim görüşü, zaman meclisinin belirlenmesinde kural dışı hakim kararı vardır tarih esas alınır ilk derece mahkemesinin kararı tebliğ ettiği veya bildirmediği tarih. Türk hukukunda uygulamada ise ilke olarak zaman verici olan görevleştiren tarih esas alınır.

Türk hukuk uygulamasında ise ilke olarak zorunlu olarak gerçekleştirilen işler esas alınır.

Karar sirasinda ilke olarak yalnızca gerçekteki zaman belirleyerek bunun taahhütüne konulur.

Gecekteki zor bu anda henüz dönmüyor! İki bunun için esas olarak sadece kısıtlı hesaplamalarla
Bununla birlikte davacı, gece zorunlu hazzını 2 yerde dava edebilir:

1. buı hallerde gelecekteki zaman yeter derecede kesinlikle hesap edilmesi mümkündür

2-bu hollədə gətirilən sənədi təmininə ilişkin kənd alətli illərdə dəfələk sənədi

Arifin hobinin sake tutulmasını hakında isteyebilen

Zarar ilke olarak zarar verici olayın gerçekleştiği yerdeki diğer kişilerden korumaları

2009 miktanna fait etkenmesi; 2009 toplamında fait de vardır dolayısıyla hakim 2009a meydana
geldiği ondan itibaren fait yürütmel zorundadır 2009 miktan fait girdiğidükte, sonra bulunacak ona
parağı oluşturun. '1.9'dur. 2009'un bir unsurudur fait. 2009' göre tommat alacağına 2009'daki
an hak kazanmış olur. Faizin başlangıcı anı haksiz fiilin meydana geldiği on değil, 2009'un perçak. anlar
Davacı dava dilekçesinde fait istemek zorundadır

2000'den yarım indirilmesi = 2000 uyarınca 2000 göre lehine durumlar olduğu ekonomik maddeler
brüt 2000'den düşürülür. Alışır halde 2000 göre sebepleri 2000'den ve 2000'den hukukla bağdaştırma

- 2. anor görenin yaralanmadaki sanca hastanede yatip srece eude yemot - pbr piderlerde kurtuldusu lan bu surette gidenerde yapmis ayduu taramalar da denklestirmeye tabidir.

Denkleştirme işlemi tozminatı belirlerkenstyle değil zorun hesaplamayla ilgili sorundun

Maneuvi 200-da dərkləstirmə olmaq

Hatim destlesterme kuralını reverse uygulan ifrazedn ispat zoru verene düşen
yanar miktarı da karar verme tarihinde belirlenir

Nakdet yaro = hakim yaro, ifade etgar nana de

2000'den düşürün

Ayner yor = halaro yoray seym artip sorumiu kishye aynen birdikir
Ayner yorari, derklestirimevi istem baki

Aynen yoranı, denkleştirmeyi isteme hakkı 2010 görene aittir

Dentierstürmen sartlan =

① Zorunlu olarak, zorunlu olarak lehine ekonomik bir yarar sağlanmaktadır.

② Uygun illiyet bağı

③ Bir kararın hükmü veya teneffürleri inadesi yolların denkleştirilmesine karşı olmaması.

→ Zorun görenin malvarlığında meydana gelen zarar malvarlığında gerçekleşen fiilli bir artış olabilir, bir pasifite azalması, malvarlığında eksiklikten anlaşılmaz. Setimde de olabilir. Malvarlığının mevcut durumu ile zarar uyarıcı olay meydana gelirse iki içinde bulunacağı durum arasında farktır. Zarar görenin özür sorunda meydana gelen, uluya artan ekonomik varlıklar da bir türdür. İmza

→ enflasyonist bir ortamda ekonomik yapıda da bir kumru zora göre lehine zarda düşmez
→ mali artışıyla meydana gelir, yani her şeyde önce yaram gerçekleşmiş olur, pekiştir

→ malumutlupinda maydara pete, yara, zoro ueter glown suan carlay dmad...

yığın sonucu alınmayor, sırt eradıfıere, umulmıyor
→ kanun ucuo şıkloşme nenoş lıkılı olınayor

alaylara dayonon yanolar daktıltilirmez

- kanun veya sözleşme gereği borcu olmayan 3. kişileri yapmış oldukları yoldan zararları karşılamaz.
- işleri, gerçekleştiren zararları sorumlu ve kanun veya sözleşme gereği...

İşin, gerçekte soruda sorumlu ve kusur veya sözleşme gereği soru gereği işinin belirli edimlerde bulunmak masasını ödemek zorunda ise böyle bir edim için ödeme borcuna sahiptir.

→ borumuluq sigortalarında sigortacı təqdim etdiyi bir edim və ya ödəmə təqdimatı qəbul edildikdə, boru ödəyən
→ qurtulmanın ödəməsi nədəniyyəti qurtulma tarixində, ödəmə paraları nitəlik pərəzi yodun qəbulunda isə boru

→ Goultlarının ölmesi nedeniyle ana babanın destekte, yakışın kalma tazminat istemeleri halinde ana ve babanın Goult'un ölümü dolayısıyla yapmaktan kurtulduğuna bakan ^{durumun}

→ sigortanın işgaliye vaphfi ödemeleri zorla indirilir. Rüşv edebilir zorla verene daha sonra hakları alınır.

1. Sigortacı Zararı tümüyle tazmin etmisse sigortalı kalan kısmında doğan sorumlulukları karşı sahip oluyorsa

→ Sahur sigortalarında sigorta şirketi sigortalıya yaptığı ödemeler nedeniyle 2000 verene karşı 2000 göre sigortalının haklarına hak etmemektedir. Bu tür sigorta taksimatları, emeklilik taksimatı.

→ Sosyal güvenlik ödemelerinin denkleştirmeye tabi olması ödeme yapan kurumun zarar vereceği sorumluya rücu edebilmesine bağlıdır. Rücu edilemeyecekli sandığı masası, maluliyet aylığı... Ödemeler tazminattan indirilmez.

→ İş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle sosyal güv. kurumu tarafından malul işçiye veya onun ölmesi halinde yakınlarına bağlanan dul ve yetim aylıkları denkleştirmeye tabi olup tazminattan mahsup edilir.

→ objektif hesaplama yöntemi: yok olan, kaybolan veya hasara uğrayan esyanın serbest piyasada olursa ortalama değeri esas alınır. Bu yöntemde sübjektif durum ve ilişkiler göz önünde tutulmaz. Her zaman yeterli bir yöntem değildir. Eşya zarar görenin malvarlığında özel bir fonksiyona hâiz ve değer yönünde diğer malları da etkileyebilir (vayut).

→ sübjektif (somut) hesaplama yöntemi: yok olan, kaybolan veya hasara uğrayan eşyanın zarar görenin malvarlığında bulunduğu diğer mallara ilişkisi ve kullanıldığı amaç esas alınarak gerçekleştirilen fiili zarar hesaplaması. Zarar, eşyanın hukukunun amacına da uygun dır. Türk hukukuna göre bu yöntemi kabul eden.

→ Eşyanın yok olması veya hasara uğraması

✓ Zamanla veya kullanılmayla eskimeye, asınıp yıpranmayan eşya sabit değeri eşyadır. (Tabii, resim...) Sabit değeri eşya yok olmuşsa, zarar: yok olan veya kaybolan eşyanın piyasa değeri değil bunun yerine konulan aynı tür ve nitelikte yeni bir eşyanın satın alma bedeli para miktarıdır. "Hesaplama değeri" üzerinde hesap tür ve nitelikte yeni bir eşyanın satın alma bedeli para miktarıdır. "Hesaplama değeri" üzerinde hesap

✓ Bazı eşyalar niteliği itibarıyla zamanla kullanılmaya sonucunda değer kaybına uğrar. Bunlar sabit değeri olmayan, zamanla değeri düşen eşya türünü oluşturur. (Lebriz, kottuk tutum...) Bunlardan hesaplama değeri değil "kullanım değeri" esas alınır. Eşyanın eski ve yeni değeri arasındaki farkın tazminat miktarından düşülmesi gerekir.

✓ Yok olan eşya bir mesleğin icrasında kullanılan veya petir petire bir eşya ise zarara, eşyanın kullanılması sırasında, değeri yok olan kalınır, kâ ile enü yokluğu jûzünde yapılan giderler de eklenir.

→ Eşyanın tamamen yok olması onun tahrip veya tüketilmesini ifade eder, kârı, yok olması halinde uğramasını ifade eder.

→ Eşyanın hasara uğraması halinde zarar ille olarak 2 unsura oluşur → anarım gideri
• Duygusal veya manevi değeri olan bir eşyanın tahrip, tüketilme veya kaybolması, hasara uğraması halinde, bunlar ekonomik bir değer tasarrufları (ar) maddi değil şartları varsa TBK 54'e göre manevi tazminat istenebilir.

→ Kişiyi ilgilendiren zararın hesaplanması → bedava büt -
adım 51'dürümünde...
④ Bedensel bütünlüğün zedelenmesinde doğan zarar (TBK 54)

Zarar görenin vücut ve ruh bütünlüğünün maddi veya manevi bir zarar meydana getirecek şekilde bozulmasına bed. büt. ihlali denir.

bedensel bütünlüğün zedelenen kişi yapmış olduğu tedavi giderlerini, uğramış olduğu zarar kaybını çalışma gücünün azalmasından veya yitirilmesinde kayrakları, kayıplar ile ekonomik gelecek zararının zedelenmesinde bed. büt. ihlali doğan maddi zarar çeşitleri:

- tedavi giderleri
- zarar kaybı (çalışma gücünün geçici kaybı)
- çalışma gücünün azalmasından veya yitirilmesinde kayrakları, kayıplar
- ekonomik gelecek zararının zedelenmesinde doğan kayıplar

✓ tedavi giderleri zarar görenin sosyal ve ekonomik durumuna uygun olmalıdır.

✓ Zarar gören bu giderleri bizzat yapmak zorunda olamaz, nasıl bir hekim, hastane seçer o idare bu halde kendisine de aynı imkan tanınmalıdır.

✓ Zarar görenin hastaneye yattığı sürece tararruf ettiği yeme içme paraları zarardan düşürülür.

✓ Çalışma gücünün sürekli olarak kaybirdan doğan zararın hesabında şu unsurlar göz önünde tutulur:

- 1) aal. güc. sür. az. oranı
- 2) zarar görenin gelir durumu
- 3) çalışma süresi ve bunun başlangıcı anı
- 4) ameliyat veya devamlı tedavi

• Sadece tıbbi ve teknik olarak sakatlık oranı değil o tür bir sakatlığın somut olayda jûrütülen meslek yönünden hangi oranda çalışma gücünün kaybına neden olduğu ayrıca meslekte bir bilikisi tarafında da tespit edilmelidir.

✓ Zorunlu hayatta kalma hakkı olarak gelir zarar verici olayın gerçekleştiği andaki peşinlik. Ancak bu gelire zarar görenin daha ileri yıllarda elde edeceği gelirleri ücret maaş ve dolayısıyla gelir artışı da eklenmelidir. Gelir kavramına ek peşinlikler de girer. Fazio maaş, ikramiye, prim, düzenli bahşır... ek gelir

✓ Yangın olayı işyerinde 60-65 yaş arası işyerinde 50 yaş > çalışma süresi olarak kabul eden Fikrî işyerlerinde daha yüksek gelir

✓ Ameliyat sonunda zarar görenin durumunda bir iyileşme olarak ihtimali yüksek bulunmalıdır

✓ Ameliyat ümit edilen iyileşme yerine zarar görenin durumunu daha da kötüleştirir veya ölümlü sonuçları varsa uygun illiyet bağı bulunmak şartıyla meydana gelen bu zararın sonuçları da zarar vere, sorumlu olur

② Adam öldürülmesinde, diğer zararın hesaplanması (Destek kaybında diğer zarar)

TBK 53, adam öldürülmesi sonucu başka kimseler ölenin desteğinde, yoksun kalmışlara onların bu zararın tazmini edilmelidir. Bu kişilere imkan nisbetinde eski hayat standartlarını yaşamaları amacıyla ek tazminat verilir.

→ Ölümün meydana geldiği an önemlidir,

a) Ölüm derhal meydana gelmiştir (cenaze giderleri)

↳ zarar verici olay sonucu kişi derhal ölmüşse zarar vere, ölüm dolayısıyla yapılan masraflar, cenaze giderlerini ödemekte yükümlüdür, cenaze giderleri terekeye dahil olup mirasile birlikte tazminatla birlikte mirasile birlikte

b) Ölüm derhal meydana gelmemiştir

↳ ödenen tazminat her şeyde önce ölümün gerçekleştiği ana kadar yapılan tazminat giderleriyle ölümüne kadar karşılanmaz, diğer zararın kayıplarını kapsar

ölüm gerçekleştiği sonra da zarar vere, cenaze giderleriyle destek kaybında, diğer zararların sorumlu olur

→ destek kaybında diğer zarar : zarar verici olay sonucu bir kimse öldüğü zaman bazı kişiler onun ekonomik desteğinde, malı yardım ve bakımında, yoksun kalabilir. Öldürülenin bu destek ve yardımında, yoksun kalanların giderleri bu zarara dâir. Burada 3. kişilerin zarar, söz konusudur

→ tazminat talebinin hukuki niteliği : Destekte, yoksun kalma tazminatı, destekte yoksun kalanın şahsında diğerinden diğerine diğer, aile ve bağımsız bir talep hakkıdır. Bu hak destekli mirasile olarak geride bırakan kişiye değil destekte yoksun kalanlara aittir. Yoksun kalan kavramı, mirasli kavramında daha genişdir. Bu hâkim aile hukuku ve hisimlilik ilgisiz değildir.

Nitelikleri → zarar verenin borcu nafaka borcu olmayıp sadece bir tazminat borcudur
→ tazminat talebi 3. kişilere devredilebilir
→ tazminat talebi rehnedilebilir
→ tazminat talebi miraslılara geçebilir

× zarar vere, tazminat ödemedi, ölmüşse bu borcu miraslılara geçer.

destekte, yoksun kalan bakım muhtaç olmada, ölmüşse miraslıları bu davayı açamaz. Zira bu takdirde tazminat davasının önemli unsurlarında biri olan bakım ihtiyacı form gerçekleştirilmiştir.

zarar veren destekte, yoksun kalanın ölümünde, önce tazminat talebinin kabul edilmiş veya mahkemeye tazminata mahkum edilmiş ise tazminat talebi destekte, yoksun kalanın bakım ihtiyacı gerçekleştirilmiştir miraslılarına geçer.

Destek > tazminat isteminde bulunma işiyle fiili, sürekliliği ve düzenli bir şekilde bakım veya onarımlarda bakmalı kuvvetle muhtemel olan kimsedir

Fikrî (Gerçek) destek : öldüğü ana kadar bakımına fiili ve düzenli bir şekilde bakmış kimselere denir
bakım ilişkisi fiili, sürekli, düzenli olmak
bakımı zorunlu olması lazım

Gerçek destek çeşitleri : → eşlerin birbirine ve çocuklarına destek olması

karının ve annenin destek olması

karının kocasının destek olması

annen çocukların destek olması

çocuğun ana babasının destek olması

kardeşlerin birbirine destek olması

evlilik dışı ilişki içinde yaşayan erkeklerin kadının destek olması

farazi destek : ölmeydi ilerde baskalarına bakması kuşkuyla muhtemel olan kişidir
ille yeri çocuklarıdır.

durum ve şartlar evliliğin peşkesine geçmesi konular niteliğinde nisan ilişkisi dolayısıyla
desteğin varlığı kabul edilir

→ Desteğin bakım gücüne sahip olması gerekir ispatı davaaaya düşer

→ Tazminat isteyecek kişi bakıma (desteğe) muhtaç durumda olmalıdır Bakım ihtiyacı destek anlamına gelmez

* Zararın hesaplanmasında göz önünde tutulacak faktörler =

- 1- Desteğin gelir durumu
- 2- Yardım miktarı
- 3- Desteğin devamsızlığı

→ Hakim, her somut olayda destek ölmeydi davaaaya ne kadar süre bakacak idiyse bu süre destek süresidir
Ana babaya yardımda bunların yaşam süreleri, çocuklara yardımda ise çalışmaya başlama süresi esas olur

→ Farazi destekte yardımın barlığı on (on çocukları) bunların kazanca sağlayabilecekleri yararları alınarak tespit edilir

→ Sigorta tazminatı zarardan düşürülmez

→ Ölüm dolayısıyla tazminat edile bakım masrafları da zarardan indirilmelidir

→ Destek kaybolan diğer taraftan, hüküm anına göre değil, ölüm anına göre hesaplanmalıdır
maddi tazminatın belirlenmesi ve hesaplanması

maddi tazminatın amacı, zarar veren olay meydana gelmesi idi zarar göre malvarlığı açısından
hangi durumda bulunacak idiyse o durumu genelde kurulmalıdır

tazminat zararın azami miktarıyla sınırlı olmak, artmamalı. Zira tazminatın amacı zarar veren
cezalandırmak veya zarar göreni zorlaştırmak değil gerçekleri zarar göstermektir.

TBK 51'de ki bazı sebeplere tazminatta indirim yapılmasını kabul etmiştir.

→ Tazminatta indirim sebepleri TBK 51-52 KTK 87/1

zarar verenin fiile riya, ortak kusur

hatır için tazminat, aracın hatır için verilmesi

zarar görenin zarara razı olması

zarar görenin kusuru.

tazminat ödenmesinin zarar verenin yokluğuna düşürmesi

umumi olay, uzak illiyet bağı

zarar görenin yüksek gelirle sahip olması, hatır işleri

a kusurdur sorumlulukta zarar verenin ek kusuru, zarar görenin kusurunu ortada kaldırır

a baskı genel olarak her türlü kusurundan sorumludur.

a tazminatta indirim yalnız geçersiz yani hukuka ve ahlaka aykırı riyalarda söz konusu olabilir. Geçerli
riya hukuka uygunluk sebebi olduğu için böyle bir halde tazminatta indirim değil tazminatla olmaz

a geçersiz riyanın indirim sebebi olabilmesi için bunun zararın hafifletmesine veya artmasına uygun
illiyet bağı içinde katkıda bulunması gerekir.

a usulüne uygun oynayan sporlarda boks, güreş... tehlikeyi kabul geçersiz riya sayılır. Hukuka uygundur. Tazmin
a ortak kusur, makul bir kimsenin kendi yararına kaçınmak zorunda olduğu öznel hareketler

* zarar görenin ortak kusuru tespit olunurken objektif kusur kriterine başvurulmalıdır

a zarar görenin ortak kusuru illiyet bağına göre sorumlulukta ise zarar vere sorumluluktan kurtulur

Tazminat ödenmez, buna katılık bu sorumlulukta değilse ortak sebep olarak tazmin. indirim sebebi olur

a kusurdur sorumlulukta zarar verenin kusuruna ek kusur denir.

a 3. kişinin kusuru veya kusurdur davranışı ilke olarak tazminatta indirim sebebi teşkil etmez. Sorun

bu kişi tazminat ödedikten sonra 3. kişiye TBK 61-62'ye göre rücu edebilir Ancak 3. kişinin kusuru

a Tazminat kişinin aynaları yardımcı kişi sayılmaz. Tazminat kişisinin davranışlarıdır.

a zarar görenin kusuru katılık fiilde önce veya aynı anda olabileceği bir hatırı fiilde sonra da olabilir

a TMK 2 dürüstlük kuralı zarar görene kendisinde beklenen ölçüler içinde zararın alınmasını önleyecek
onun düşük şartlarda kalmasını sağlayacak önlemler alma ödevi yüklemiştir.

- α Zarar veren, zarara hafif kusuruyla sebebiyet verir, tazminat ödendiğinde yoksulluğa düşecek olur ve hakkaniyet gerektirirse hakim, tazminatın bir kısmını indirebilir.
- α uğradığı zarar, zarar göreni de zor duruma düşürmekteyse hakim tazminatta indir yapmamalıdır.
- α beklenmedik hâl = insan davranışından özellikle sorumlu kişinin inisiyatif ve davranışında bağımsız olaylara denir.
- α beklenmedik hâlin indirim sebebi sayılabilmesi bunun zarar verenin, zarar görenin davranışında bağımsız olmasına bağlıdır.
- α bir olayın beklenmedik hâl olarak indirim sebebi sayılabilmesi için bunun mücbir sebep niteliğinin de olmaması gerekir. Zira mücbir sebep indirim sebebi değil illiyet bağına karşılık için sorumlulukta kurtarır.
- α yolun buzlu ve kaygan olması umumi mayas olaydır.
- α kusursuz sorumlulukta beklenmedik hâl özel bir kanun veya hukuk normuna göre sorumluluğu kuran tipik olay olmamalıdır yarı yolun kaygan bulunuşu motorlu araç işletenin tazminat borcunda indirim talep etmez.
- α bünyesi istidat zararın doğmasının veya artmasının uygun kismi sebeplerinde biri olmak sayıyla hem kusur hem sebep sor. indirime sebebiştir.
- α TBK 51, hakim olayın özellikleri arasında zarar görenin olağanüstü peşir ve uyarı durumunu hakkaniyet gerektirdiği takdirde indirim sebebi olarak değerlendirebilir.
- α Zarar, zarar verenin zarar göreni yaralama yaptığı bir fiil bir iş sonucunda meydana gelmişse hakim, bu durumu da göz önünde tutarak tazminatta indirim yapabilir. -Hata işi-

maddi tazminat türleri:

① Aynen Tazmin - Nakde Tazmin

- zararın aynen tazmininde ya ihlal edilen hak veya hukuki değere denk bir durum aynen fiilen yeniden kurulur, ya da böyle bir hak veya hukuki değer düzeltilmek ya da benzer bir değer vermek suretiyle zarar görenin malvarlığı tekrar kurulur, eski durumuna getirilir.
- zararın nakde, tazmininde ise ihlal edilen hak veya değer yerine zarar veren para ödemekte ve bu suretle zarar gören zarar verici olay meydana gelmeseydi hayır ekonomik durumunda bulunacak idiye yeniden o duruma getirilmektedir.

→ maddi tazminat isteme hakkı ister aynen ister nakde olsun mameketi nitelikte bir hak olup alacak hakkıdır. zarar gören bu hakkını bir başka kişiye devredebilir, mirasçılara geçebilir.

② Zararın sermaye veya irat şeklinde tazmini

- Sermaye şeklinde tazminde, tazminat bir defada toptan ödenir.
- Iratta ise tazminat belirli zaman aralıklarında ödenir. Dönemli olarak ödenir.

③ gecici ödemeler

- hakim, talep olmadıkça gecici ödemeye karar veremez.
- gecici ödemeye karar vermek için her şeyden önce böyle bir talepte bulunarak zarar görenin mahkemeye başvurusunun haklılığını gösteren inandırıcı kanıtlar sunmalı, peresir zararlar → zarar görenin ekonomik durumu gecici ödemeyi gerektirecek ölçüde kötü olmalıdır.

MANEVI TAZMINAT

- * Manevi tazminat zarar görenin kisilik değerlerinde inisiyatif dışında meydana gelen etkilmenin giderilmesidir.
- * kisilik değerleri hukuka aykırı olarak zarara uğrayan kişi uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminata olarak bir miktar para ödenmesini isteyebilir.

→ Kısılık haklarını koruyan davalar.

① Saldırıma davaları (kisilik hakkını koruma amaçlı, püden davalar)

② Tazminat davaları (haklı müdahale sona erdiği) → maddi + manevi +

* Korunma davalarında hukuka aykırılık şartı yeterli iken tazminat davalarında ayrıca kusur veya baskı bir sorumluluk sebebi de peretirir.

* Saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın uletirisi iş pörme hükümlerine göre karıştırmaya verilmesi ^{itiraz}

* Saldırıda elde edilen kazanç maddi bir zarar değildir. Malvarlığında bir azalma yoktur.

→ maddi tazminat davası açmak için kusur şartı aranırken kazancın peritilmesinde kusur şartı yoktur.

manevi tazminatın nitelik ve islevini belirleyen görüşler

a) Tatmin görüşü (katılmıyoruz)

zarar görene manevi tazminat adıyla bir miktar para ödendiği takdirde onda uğramış olduğu manevi zarar kime veya tamamen gidermeye yarayan bir tatmin duygusu yaratılmış olur

zarar görenin şahıs varlığında bir eksiklik olurken, malvarlığında da bir açılma, artma meydana gelir. O manevi bir tatmin, tatlatılma, huzur duyma

biz katılmıyoruz. Alınan paranın tatmin etmesi için onun böyle bir tatmin duygusu yeteneğine sahip olması gerekir. Ayırt etme gücü olmayan, tüzel kişilerin böyle bir duygusu ve yetisi olmadığı için budurumaymaz

b) Ceza görüşü

manevi tazminat parasının ödenmesiyle zarar görenin intikam duygusu tatmin edilmekte, zarar verenin malvarlığında cezalandırma zarar göreni psikolojik olarak memnun etmektedir.

kurumsuz sorumlulukta cezalandırma değeri olmayacaktır.

sigortanın ödeme zorunda olduğu manevi tazminatta da bəp daimat. zarar veren için de bir təcileme işlevi

c) Telif görüşü (katılmıyoruz) (objektif bir görüş)

manevi tazminatın amacı uğranılan manevi zararın aynen veya nakden telifi etmektir

aynen tazminde ihlal edilen hak veya hukuki değere tekabül eden durum aynen yeniden kurulmakta zarar verenin olay meydana gelmeseydi zarar görenin şahıs varlığı kişilik değerleri hiçbir durumda bulunmadık idiyse o durum fiilen tekrar sağlanmaktadır.

nakden tazmin ise mahiyet itibarıyla ne kadar eksik bir kuruma olursa olsun hiç kurumamış, fiilen 2. bir kişilik değerlerin ihlalinde depar eksikliği para ile ölçülememesi sebep gösterilerek nakden tazminat fiillerinin reddedilmesi zarar görenin hukuki kurumadan yoksun kalmasını deparur

bu görüşe göre zarar görene uğramış olduğu zarara karşılık ödenecek para onun zararını acı, elem -

sevinde hissedip hissetmememe batılma, birer eksiklik olmama sağlanmaz. Ödenen (ayrıt etme sağ yeti) kişilik değerlerinde meydana gelen eksikliği karşılayarak zarar görene ödenecek para bir ceza veya tatmin aracı olarak nitelendirilmez bu nitelik itibarıyla telif amacı tazminatın zarar görene karşıta bir isteyecektir

→ manevi tazminat talebinin deuri, mirasçılara geçmesi (karma görüş) tmkk 25/4

manevi tazm. istemi karşı tarafta kabul edilmiş olmadıkça devredilemez mirasbırakan tarafında ileri sürülmeyecektir mirasçılara geçmez

ayırt etme gücü yoksun kurumsuz sorumlulukta

manevi tazminat davasının şartları (56-58.md)

56.md → maddi kişilik değerleri yani yaşam hakkı, beden bütünlüğü

58.md → diğer kişilik değerleri yani saygı ve duygusal kişilik değeri ihlali

a) TBK 56.md. manevi tazminat davası şartları

- 1) Bir adam öldürülmesi veya beden bütünlüğü ihlali edilmesi
- 2) Manevi bir zarar meydana gelmesi (kişilik değerlerinde inder dışı eksiklik)
- 3) Uygun illiyet bağı bulunmalıdır.
- 4) Hukuka aykırılık
- 5) Kusur ve olayın özellikleri

b) TBK 58.md. manevi tazminat davası şartları (genel bir sorumluluk hükmü) (hem kusur hem kusursuz)

→ bu kapsamda önce 56.maddede düzenlenmiş adam öldürülmesi ve beden bütünlüğünün ihlali de depar manevi zararlar dışındaki zararlardır. Saygı ve duygusal kişilik değerleri, seret, hayranet, resim hakkı

- 1) Kişilik hakkı ihlal edilmiş olmalıdır (seret hayranet, özer hayat, aile hayatı, pratik, duygusal)
- 2) ihlal fiilinde manevi bir zarar deparmış olmalı.
- 3) Hukuka aykırı bir fiil (hukuka uygunluk sebepleri olmamalı)
- 4) Zarar ile fiil arasında uygun illiyet bağı bulunmalı
- 5) Kusur şartı

→ kişilik ihlali rıza pecceriliği yönünde tmk 23/II nin sınırları içinde kalmayacağına bağıdır. Kişilik haklarının ihlali rıza olmaksızın aykırı olduğu takdirde siddetli hukuka aykırı olur.

→ Rızanın pecceriliği siddetliye rıza olan fiil ehliyetine ei aunda ayırt etme gücüne sahip olması, peccerinin kusur sorumluluğunda zarar verenin fiili kusursuz sorumlulukta sorumluluğu deparı olay ile kişilik değeri ihlali arasında uygun bir illiyet bağı olmalıdır (9)

→ manevi tazminatın tayininde hakime geniş bir takdir hakkı tanınmıştır.
 → manevi tazminat bir alacak hakkı olduğu için davanın açıldığı tarihte değil manevi zararın meydana geldiği degerinin objektif eleştirildiği anda itibare zararın faizi eklenmektedir.
 → uygulamada nakde tazminatta toptan ödeme kuralı olup inat yoluyla pek olmaz.
 manevi tazminat türleri

TBK 56 → adam öld., bed. büt. ihlali dışında diğer manevi zararda hakim tazminat olarak bir miktar paraya hükmetmesi zorundadır. Durumun ört. göre sermaye ya da inat seklinde ödenir.

TBK 58 → adam öld., bed. büt. ihlali dışında kalan kişilik değerleri ihlaliinde hakime takdir hakkı verir hakim para ile tazminne hükmedebilir. p.bir, nakde tazmin, yerne veya buna ek olarak başka bir formu seçtine hükmedebilir. (kinama, flaş, özür, bağış...)

manevi tazminat davası tarafları

Davacı = adam öldürülmesi halinde davayı öleğin desteğinde yakınları açar. Davacılar bu haklarını manevi yoluyla değil deprende depreya sahiptir. Mirasiler dışında kalan desteğin yakınları da açabilir.

bed. büt. ihlali dışında diğer manevi tazminat davası ise zarar, para ve inat yakınları tarafından açılır.
 TBK 58 dedi durumlarda gerçektir kişiler ve tüzel kişiler açabilir.
 TBK 56 " " " " sadece gerçektir kişiler açabilir. Tüzel kişilerin bed. büt. yararı, yet. yoktur.

Davalı = kusur sorumluluğunda → zarar vere faili
 fail olmıyorsa mirasileri

kusursuz sorumlulukta → adam caştıra, hayvan bulundurma, yapı malı, ar. baskın, motorlu araç...

* Basının manevi zarardan sorumluluğu

Basının manevi zarardan sorumluluğu gerçektir veya tüzel kişilerin kişilik hakkının basın yoluyla ihlal edilmesinden dolayı manevi zarar giderilmesi yükümlülüğünü ifade eder.

Basın öpürülüğü genişince bakarsa iki hak tanınır → haber verme hakkı
 → degerlendirme, eleştirme hakkı

Haber verme hakkı kamu yararı taşıyan bir olayı topluma haber vermek, bildirmektir. Somut perçelilik

Kişilik hakkı = bir kişinin kişi olmasıyla sahip bulunduğu hakkın. Hem perçel, hem tüzel kişilere aittir.

Kişilik hakkı çeşitli kişilik değerlerinde oluşur. 3 tanedir. 1- fizik imadda kişilik değeri

Bed. büt. iyiliği hakkı ruh ve vücut büt. hakkı.

2- sosyal kişilik değeri

Sosyal kişilik değerleri → şeref, hayriyet, isim, nam, ahl. hay.

3- Düşünsel kişilik değeri

Düşünsel kiş. değ. → kişinin toplumda bir orada yaşadığı yakınlıkları kurduğu ilişkilerle ilgili duyurmasını isteme.

Kişinin özel hayatı gerçektir alanlarda oluşur (prizir - özel - ortak)

Gizli alan = Bir kimse için kendilerine özel olarak oluştığı kişiler dışında kalan kişiler tarafından bilinmemesi istenmeyen olay ve davranışlardan oluşan alan.

Özel alan = Bir kimse için yalnız dostları, yakınları ve tanıdıkları p.bir kendileriyle oldukça samimi ilişkilerde bulunduğu, sayıları sınırlı kişi grubuyla paylaşım istenmeyen olaylardan oluşan hayat alanıdır.

Ortak alan = Bir kimse için başkalarının bilgisine ulaştırılması mümkün olaylarda oluşan hayat alanıdır.

Basının manevi zarardan diğer sorumluluğunun şartları.

① Basında yayımlanan bir olay asılamalı (haber verme) veya yorum ya da eleştiri birinin kişilik hak. ihlal şeref ve hayriyet, özel alan, mesleki ve ticari itibar, cinsel prizirlik... p.bir sosyal ve düşünsel değeri

② İhlal fiili manevi bir zarar doğurmalı

③ Kişilik hakkının ihlaliyle gerçektir, zarar arasında uygun illiyet bağları olmalı

④ Zarar, kusurlu bir davranışla verilmelidir

Objektif kusur teorisine göre benzer durum ve şartlar altında bulunan kişilerde beklenen otalama davranış biçimine uymaya, orada yapı ve diğer davranış biçiminin niteliği = kusur.
 kusur için zarar verenin kötülüğü, kötü niyet, kast olmalı, kast değil.

⑤ Basın yoluyla kişilik hakkının ihlali, hukuka aykırı olmalıdır

Hukuka aykırı olması için iki şart kişilik hakkı ihlal edilmesi

Tmk 24/II itiraz pot somut olayda bir hukuka uygunluk sebebinin bulunmamasıdır

sürekli rıza geçerli değildir

1) zarar-parenin zarar rıza göstermesi

2) basının mefhumun zarar-parenin mefhumu daha üstün olması

Gerçektir, ihlal fiilinin hukuka uygun olması için uygunluk

1- Doğruluk 3- Güncellik 4- Bircimsel uygunluk (ölçülük)

2- Kamu yararına geyer mefuate uygunluk

→ Birde, çok kişi aynı zanaat birlikte sebep olabilecekleri gibi çeşitli nedenlerle de sebep olabilir.
3 halde defabilir.

① Zorlu süreçlerde her birini ayrı ayrı sonucu olduğu ile veya daha fazla sebep bir araya
getirmekte ve bu suretle zorlu sonucu meydana getirmekte.

2) zero iki veya daha çok sebepte değil hukuka önem taşıyan bir tek sebepte deşmalta. Ancak hukuk düzeni bu tek sebep için iki ayrı kişiyi sorumlu tutmaktadır.

③ Zor bir tek sebepten meydana gelmekte birlikte sorumluluk hukukuna göre bu durumda sadece bir kişi sorumlu olmaktadır. Ancak zorunlu olarak 3. kişi sözleşme gereği söz konusu zorunlu

a Aynı zarardan dolayı birden çok kişinin zarar görene karşı sorumluluğu hukuk politikası açısından 3 ayrı şekilde düzenlenebilir =

- sorumlulukların paylaştırılması (zarara sebep olduğu oranda)
- " tapılması (birden çok kişi, her biri diğeri içinde, bşımın tamamında)
- " yansması (taahhüt yük. her biri zarar görene karşı diğ. yükümlü veya yükümlüler tarafından zararın tamamını temin edilinceye kadar sorumlu)

→ Sorumlulukların yansımasına müteersil sorumluluk denir. Türk hukukunda hakim olan ilk budur.

→ müteselsil sorumluluk hem maddi hem manevi zarar formunda söz konusu olur

→ bir den çok kişinin bir zordan yorumu olması için bu zordan 420 ve 400 zor olmak gerekir.

→ 2000 verilerinde herbiri başmıst bir 2000 nede olmus veya 2001 terfiri mümki bir kılma sebep olmusu müteselsil sorumluluk deyi kılma sorumluluk söz konus olun 2000 vere sebep oldugu 2001 522

① Birde çok kişinin aynı zarara birlikte sebep olmalarında dşan müteselsil sorumluluk "aynı sebep"

4) a) birde çok kişinin kusuruna dolayısıyla kusur sorumluluğuna dayanan tazminat yük.
↳ a1) birde çok kişinin ortak kusur sorumluluğuna dayanan tazminat yük.

4 a1) birden çok kişinin ortak tuşar sorumluluğuna dayanan taahhüt yük.

birda çok kısırın oralanda öncede veya en geç olay sırasında olararak, bilerek, isteyerek ya da en azından birbirlerinin davranışlarında haberdar olarak hatta fiile zorla sebep oldukları takdirde ortak tıkar sorumluluğu olur.

birden çok kısırdaki bölümlere dairesel bir modeli bulunmalıdır.

3. $\text{sort} = -2000$ beklügte seher olma

- oftet kuuur "bopdortinci paret" - kost - hmal ortduy?
- tet zoner

last birliği = 2000 veriler birbirlerinin 2000 verisi olmayı' fiili kotalarını, yarı dağınıklarını bilmeyle birbirleriyle 2000 verisi olmayı öne veya olmayı sınırında en az bir sayı ile bilerek ve isteyerek bir baskıya 2000 vermektedir.

İhmal birliği = 2000 üyenler arasında kast birliği bulunmaması, perdeli dilikat ve diğer parçaların
halkın birliğinin dayanışma ve haberdar olmaları ihmal birliğidir

→ hətisə fil istendikdə, sənə delilərin ortaya çıxmasına eyni olacaq və ya sənə pərənn halına kəusməli
güclənəcəkdir daurənilərdə bulunur, əsil faile yərim edər → yəstəlik edər, hətisə fil istəməli dəpirdə
dəpirdə kətiməz hətisə fil tamamləndikdə, sənə ortaya cətir kəijə⁴

→ Kurul sorumluluğuna dayandırılmıdır (anlatı) güç etme
→ Anlatı kurur halinde sorumluluğa dayandırılmaz güç olmayı sorumlu olamaz

→ orijinal kurur halinde taktiratta indirim sebepleri 2000 uzerinde, herbiri 1000 bagimint olarak olr.

↳ a2) birdey cat kışın başını it kulur sürmüştüğüne dayanan teminat yitirmişti.

2000'lerden itibaren her biri farklı dönemine göre zorunlu olarak birlikte andında birleşik bir işbirliği veya birliktirnin dönemlerinde haberler yollar

başını da ota her bir kusur meydana gele, zorunlu kimsi sebebiyle testi emettedir.

b) birde, çot kisinin kuvvetli sorumluluğu, dayana, tarminot, yut.

c) birde qat tishin qo'lgina soruntuluvchi dayana to'rtinchi qat

② Birde çok kişinin aynı zamanda vesitir sebeplerde dolayı sorumlu olması "vesitir sebep" ^{kusur (haksızlık)} ^{sebebe} ^{kusuruna}

→ Örn: bir işletenin sofâni tarafında kullanılan motorlu araç yollarında birine zarar vermişse araç işleten → KTK 85: tehlike sorumluluğu
 sürat → TTK 49: kusur sorumluluğu
 sürat → süratlemeye göre sorumluluk } Sait konusu olur "mütesevî sorumluluk"

mütesevî sorumluluğun hüküm ve sonuçları

DİŞ İLİŞKİ = zarar görenin uğramış olduğu zarar taminatın zarar verenlerdeki hangi esaslara göre talep eden zarar gören taminatın tamamını diğ. talep takdirde zarar verenlerin tamamında talep edilebilir, birer birer kumunda veya sadece birinde de talep edebilir.

- ✓ taminat borcu zarar verenlerde, biri tarafından yerine getirildiğinde o anda sana eren
- ✓ zarar verenlerin sorumluluğu taminat borcunun tamamı ödeninceye kadar devam eden
- ✓ dava edilen zarar veren taminatın diğer zarar verenlerde istemesini ileri sürmez
- ✓ devamlı taminatın tamamını ödemiş takdirde diğer zarar veren de taminat ödemi borcu sana eren

✓ ortak defiler = zarar görenin durum ve davranışında özellikle de mütesevî sorumluluğu sebep ve konusunda, diğer defilerde zarar verenlerde her biri zarar göre kurtulabilir yüksek gelir durumu, zarara rau olması, büyüme istikdadı -

✓ kişisel defiler = her bir zarar verenin durum ve davranışına, zarar göre zarar verenin durum ve davranışlarının karşılaştırılmasına ilişkin. Hakkı işi, kusurun hafifliği, ekonomik durum estirtilir

✓ her bir bir anlamda bapimsiz tekil bir bora olduğuna ve somut olayla bunlardan biri hakkında indirim sebebi bulunduğuna göre lehine böyle bir sebep bulunsa, sorumluluğu bu maddim de zarar görenin taminat ödemesinde, somut olayda yarın iç ilişkide değil dışıdır dışıya da ilişkide yapılabilir, mümkün

✓ hafif kusurda, dolay taminatta indirim sebebi sayılması, yalnız kusur sorumluluğunda olan kusursuz sorumluluğa kusur sorumluluğu kurucu unsur olmadığı için taminat indirim sebebi olmaz

✓ 3. kişinin kusuru diğerlerinin kusuruna sebep olduğunda ise diğerleri sorumluluğa kurutulur 3. kişinin kusuruna zarar verenin kusuru olan kusur bapı olursa 3. kişinin kusur devamlı kusuruna daha hafif veya çok hafif hale geçiyorsa takdirde bu kusur devamlı tehlike taminatı mtd. yapan mütesevî sorumlularda, birine karşı kurtulma, tamamını, diğerlerini etkilemez

İÇ İLİŞKİ = zarar verenlerin birbirine karşı rücu ilişkisi

✓ zarar ve taminatın sorumluları arasında kesir ve nihai olarak paylaştırılma sorunu ile ilgili rücu ilişkisi değil pay esaslı peçerlidir

✓ taminatın aynı zarardan sorumlu mütesevî borçlular arasında paylaştırılmasında bütün durum ve koşullar göz önünde tutulur

→ rücu ilişkisinde katli zarar veren, ihmali ile zarar verene oranla daha yüksek paya sahip

(1) kusur sorumluluğunda kusur dereceleri göz önünde tutulur (haksız fiil)

(2) kusursuz sorumlulukta öz. sorumluluğunda zarar aynı veya birde, çok öz. sorumluluğunda

başkası ve sebep sorumlularında her biri de et kusurlu ise hakim rücu ilişkisinde bunları ek kusur oranında kusursuz işler sorumluluğu sebebinin zarar dolumuna yaptığı katkı oranında karar verir. Bir et kusurlu ise o daha fazla pay istemez zaraıdır

✓ tehlike sorumluluğunda rücu ilişkisinde sorumlu kişiler kusursuz ise tehlike derecesine kusurlu ise kusur oranına

bir kusurlu diğer kusursuz ise kusurlu olan fazla öz.

→ birde çok kimse vesilli sebeplere göre haksız fiil, dolandırma, kusursuz sorumluluğa göre aynı zarardan sorumlu oldukları takdirde, dış ilişkide zarar kim tamin ederse etim rücu ilişkisi de zarar giderilmesi ilke olarak kusur sorumlusunun üzerine kalmalıdır

RÜCU KATEGORİLERİ

- kusur sorumluları aynı kurtulma aralarında ve kusur oranı karşılarında rücu hakkına sahip
- kusur sorumluları aynı kusuruna veya ek kusuru bulunmayan sebep sorumlusuna rücu edemez
- aynı sorumluları rücu ilişkisinde kusur sorumlularında zarar, kusursuz sorumlu olan peçer
- aynı sorumlu sebep sorumlusuna rücu edemez (et olursa sebep olan et kusurlu olmalı)
- dış ilişkide taminat sebep sorumlularında biri ödemiş ise kusur sorumlusuna, aynı zar. rücu eder
- taminat yükümlülükleri sebep sorumluları ile teh. sorumluları arasında zarar pay, teh. zar. daha fazla pay verilir
- rücu ilişkisi birde çok tehlike sorumluları arasında tehlikenin oranı ve yükümlülüğüne göre
- haksız fiil, fazla ödemedi kusur sorumlusunun rücu hakkı paralı eden

Orn kusur → 1. Cez hukukunda suçu → subjekt kusur geçer
 2. Sorumluluk hukukunda haklı fiilin kurucu unsurudur → objektif kusur geçer

TARZİNAT TAHERİNGİL 2020

✓ TBK 72 → 3 turlü zamanasimi süresi öngörmesi $\begin{cases} \rightarrow \text{iki yıllık arazi} \\ \rightarrow \text{10 yıllık muhtat} \\ \rightarrow \text{diğerleri} \end{cases}$
 ✓ Alacot hakkıdır. Alacot ek alacot hakkına iliskin zamanasimi süresini düzenleyer TBK 146'da ayırmıştır. Alacot bu ayırma yalnız süreler ve bunların başlanpı anı yönünden olup, zamanasiminin durması, kesilmesi gibi konularda genel hükümler uygulanır.
 ✓ TBK 72 bsm maddesi bsm...

TBK 72.mdl'ye göre madde ve maddesi form. istemi 2000 paranın 2000 ve formu ist. göre, diğer tarihler belirlenir.

- 2. arar, zarar verici fiil veya olayı zarar görenin hukuki varlık ve değerleri üzerindeki olumsuz etki ve sonuçları dır.
- burada sürenin başlaması için tek tug. doktr. bir sadede tozminat olacağının muacer olması yeterli değildir.
- 2. ararın öğrenilmesinde, kusit zarar verici olayı değil zarar varlık ve niteliğini, unsurları, kapsamını öğrenmektir.
- zararın öğrenilmesi için, zararın gerçekleşmesi zarar verici fiil veya olayı sona ermesi gereklidir.
- sorumlunun kişilik ve kimliği hakkında kesin bilgi gerekisi olup zıpha yeterli değildir.
- kusur sorumluluğunda sorumlu kişi faili sebep " " " kusurun kendisine tozminat yükümlülüğüne bağlıdır olayı gerçekleştiren kişi
- 2. yillik sürenin istemeye başlaması için eu bakımının sorumluluğunda zarar vere, kusur veya kusurun değil eu bakımının, adam çalıştırma öğrenilmesi gerekir

Tazminat davası her halde zarar verici fiilin istisnai tarihinde itibare 10 yıl geçmesiyse zararlasına zarar verici fiilin istisnasında itibare 10 yıl geçtikte sonra zarar göre, zarar verici, zararın iptali ve bile zarar sorumluluğu tutan fiil veya olay uzun süre devam eden fiil veya olay ise 10 yıllık süre bu fiil veya olayın sona erdiği anda itirazla kesilir (sürekliliğe bağlı olarak mağdur kalma -)

Baza, çünki filli hem sorumuluşu kura, hem de uşa korumana göre sue teskil ede, bir filli olabilir. Bu filli uşa korumaların daha uzun bir zamanasını, sinesit dögörlüğü hallerde tommat davallının daha dize zamanasına yonarmalı, tutoru bir adim olarmat. Bu nedenle Ek uyum saplarmat amacıyla uşa davon devam ettigi sinesit tommat davallının da devam etmesin hükmü baplar.

Bu kutam dan itu sat peretir

- Genel af halinde full suc olmaları gittikçe daha da azalıyor. Biriken uzun süre uygulanmaz. ~~ama devam~~

→ Cezai davası gündüzde itiraz at konuyu airtatılmışta taminat davası at sebebiyle ciza davasının düşmesi karar verildiği tarihten, ciza davasının henüz açılmadığı hallerde ise at konusunun gündüzde gündüz

→ Özet at sadece cizaya ilişkin olup fiilin suç niteliğini ortadan kaldırmadığından bu halde ciza zamaanımı süresi uygulanır

→ Ciza zamaanımı, zarar verene ve ölümü halinde mirasçılara karşı açılan tazminat davalarında uygulanır

→ Adam caalıtıran, ev baskarı zorunluluğunda, aalıtıran veya ev baskarın altında bulunan kişilerin daimi daimi değıl adam caalıtıran veya baskarın objektif öze ödeni ihtilale dayandığı için ciza zamaanımı süresi adam caalıtıran veya ev baskarı aleyhine açılan davalarda uygulanmaz. Ancak bulunan daimi suç terket eden bir fiil ile ciza zamaanımı uygulanır

zarar görenin daimi defli hakkı

✓ TBK 72/II haksiz fiil dolayısıyla zarar göre bakımında, bir borc daimi zarar göre, haksiz fiilde daimi tazminat istemi zamaanımına yramis bile olsa her zaman bu borcu ifaden kazanabilir

✓ Buna göre haksiz fiil aldatma, tutulma gibi bir zamaanım sözünme peceir olmalı beraber zarar göre baskarın zarar göre bu sözünmeyi 1 yıl rinde iptal edebilir iptal etmeye bile her iki tarafta baskarın borc daimi zarar göre aleyhine borc daimi zarar vere, lehine aldatma daimi zarar verene bu aldatma talebi sözünme zarar göre haksiz fiil defli rerr sözünbilir

✓ Haksiz fiil defli sürekli nitelikte olup zamaanımına tabi değildir

rucu isteminin tabi olduğu zamaanımı TBK 73

"rucu istemi, tazminatın tamamının ödendiği ve birlikte sorumlu kişilerin öğrenildiği tarihte başlayarak 2 yıl ve her halde tazminatın tamamının ödendiği tarihte başlayarak 10 yılın geçmesiyle zamaanımına yramis"

"Tazminatın ödemesi kendisine yüklenile, kişi durumu birlikte sorumlu olduğu kişilere bildirmek zorundadır Aksi takdirde zamaanımı bu bildirmenin düstürlü kuruluna göre yapılabileceği tarihte istemeye baskar"

2 yıllık süre → tazminatın tamamını ödemiş olması + rucu edilecek kişilerin öğrenilmiş olması gerekir

10 yıllık süre → sorumlunun öğrenilmemesi halinde tazminatın tamamının ~~ödenmesi~~ ödendiği tarihte itibaren

* SEBEPSİZ ZENGİNLEŞMEDEKİ DOĞAN BORÇ İLİSKİLERİ *

✓ Hakkı bir sebep olmaksızın bir baskarının malvarlığında, veya emreğinde zenginleşmeye denir

✓ Sebepsiz zenginleşme, kimse bu zenginleşmeyi aleyhine zenginleşmiş kimseye geri vermek zorundadır

✓ Sebepsiz zenginleşme yalnız mal edinmede de daimi. zenginleşme, kişi her hays bir mal edinmede de malvarlığı artışı gösterebilir.

✓ Bir malvarlığından diğerine daimi kayması olur

✓ Kişinin iradesi dışında malvarlığında eksilmenin meydana gelmesi.

✓ Sebepsiz zenginleşme hukuki bir isteme dayanan haksiz fiil de dayanan. Daimi, konudan daimi

✓ Hukuk düzeni malvarlığı sebepsiz olarak bir baskarı aleyhine zenginleşme, kişiyi yaptırım olarak bu zenginleşmeyi geri vermek borcu yüklemiştir

✓ TBK'nın sebepsiz zenginleşmeye ilişkin hükümleri genel hükümler oranında düzenleniyor için aksine bir hüküm bulunmadıkça daimi özel hukuk alanına uygulanır

✓ Haksiz fiil olmadık için kusur şart aranmaz

✓ Sebepsiz 2 ilirli hükümler kamu hukukunda ilke olarak uygulanmaz

✓ Seb. zarp, ilirli ilirli borcun malvarlığı hakkı bir sebep olmaksızın baskarı aleyhine artar, zenginleşme, kimse

→ Sebepsiz zenginleşme davasının amacı

Hukuk düzeninin bir kimseye tanındığı bir hakın içerdikleri yetkilere aykırı bir şekilde veya edim ilirli ya da beklenmedik bir olay sonucu elde ettiği zenginleşimin alıcılığı geri verilmesi sapların Ayne veya daimi özetinde.

İstihbar davasına bener olarak istihkotta mülkiyet kazanamamıştır. Seb. zarp. mülkiyet kazanılan

→ Sebepsiz zenginleşme davasının hukuki niteliği

1) Kişisel nitelikte bir davadır

zenginleşme borcu veya mirasçılara aleyhine açılabilir. 3. kişi olarak tarafta daimi.

zenginleşme feym mülkiyetini kazandığı için 3. kişiye devretse 3. kişiyi iyr veya kötü niyetli olması for etmez

alınarak hakkıdır

2) Asli ve bağımsız nitelikte bir davadır (davalara yanısı halinde yanısı davalar arasında ilirli ilirli değil. ezitlik ilirli peceir olur)

→ Sebepsiz Zenginleşme Davasının Diğer Davalara İlişkisi

- ✓ İstihkat davası sebepsiz zenginleşme davasını ölen Davacı mülkiyet hakkına sahipse seb. zep. olmaz
- ✓ Tanınmaz mallarda mülkiyet hakkının deurr sebebe bağlıdır. Tanınmaz taşıl, taşınır taşıl olabileceğiz
- ✓ Sebepsiz zenginleşme davası mülkiyet hakkının hakkı bir sebep olmaksızın koru tarafta devredilmişse olduğu hallerde açılabilir. Mülkiyet davasında (sebepten istihkat) mülkiyet hakkı koru tarafa geçmemiştir
- ✓ Mülkiyet davasındaki hallerde gerçek malik taşınır veya taşınmaz malın idareetini geç verilmemesi, idareet için aynı nitelikte bir istihkat davası tanınmazdır. Eğer malik bu amaçla taşınmazlarda tapu kütüğü düzeltilmesi davasını da açabilir. Taşınır mallarda ise taşınır davası açılır
- ✓ Alacaklı deurr de sebebe bağlı isemden geçersiz olmayan bir hukuki sebebe dayanan deurr sonunda alacak hakkı koru tarafa geçmeyeceğiz deurred, alacak hakkını kaybetmez, alacaktı alacak kalın. Dolayısıyla borcunun zenginleşmesi de söz konusu olmaz.
- ✓ Zenginleşmeyi oluşturan objekt para ise parayı kendi parayla birleştirme veya karıştırma işlemi de bu karışma ve birleşme sonunda paranın malik olduğu için seb. zep. davası açılır

Seb. zep. ile söleşmede deurr alacak davası ile ilişkisi

Söleşmede deurr alacak hakkının mevcut olduğu yerde borcu zenginleşmiş olmadı için seb. zep. söz edilemez.

bu durum seb. zenginleşme talebini öler.

Söleşmenin ifasıyla edimler objekt olarak birbirine eşit olmasa bile aldığı edim ifo etmiş koru edim de fatura olan tarafta diğer tarafta deyrime zenginleşmiş olmaz. Edimle koru edim olan ilişki tarafsızdır deurr Seb. zep. ile haksız fiil arası ilişki

Haksız fiilde deurr dava hakkı seb. zep. davasına engel olmaz. İki talep arasında yarışma olur. "Seaimlik"

Ancak davacı bu davalarla yalnızca birini seçerek onu deurr zorunda olup deurr zorunda olmayacağına diğer davayı açamaz.

Sebepsiz zenginleşme, davacının zor mükulliyetle sınırlı olmadığı, bir bu davanın deurrması için tanınmaz davasının aksine davacının kusurlu olması da şart değildir.

Haksız fiil davası için ise davacının müdahalesinin kusurlu ve hukuka aykırı olması ayrıca kendisinin bir zor görmesi gerekir.

Seb. zep. dav. ile vekâletli işleme ilişkisi

vekkâletli işleme 2 ye ayrılır

1- Gerçek vekâletli işleme : işleme tarafından vekâletli olarak iş sahibinin menfaatine yapılan iş perçekt vek. işlemeden baskın adına hareket eden işlemede gördüğü iş baskının yar iş sahibinin menfaatine yapma inderisi mevcut olmalı. (zorunlu ve faydalı masrafları işleme ödemek zorunda) fakultatif

2- Gerçek olmayan vekâletli işleme : işleme, iş sahibinin menfaatine hareket inderisine sahip olmaksızın mesela yaruma sonucu işlemi olabilir ve sebepsiz zenginleşme ile ister.

→ Gerçek olmayan vekâletli işleme sebepsiz zenginleşmeyi tamamlayan bir müessesedir

→ " " " " işleminin yaptığı giderler konusunda iş sahibi bu masraflarda kurtulmuş dolayısıyla tarafsızta bulunmuşsa iş sahibinin malvarlığında bir artış ve zenginleşme meydana gelir için işleme bunun seb. zep. davasıyla isteyebilir.

Sebepsiz Zenginleşmeyi Döğuran Olaylar (edim - müdahale - umulmayan olay)

1- Edimin ifasında (kazandırma) deurr zenginleşme

- ifo edile edimin geri verilmesi amaçlanır.

2- Müdahaleden deurr zenginleşme

- baskının bir fiilini veya hukuki deyrini ihlal eden işin fiiline müdahale deurr.

- müdahale bazen de zenginleşen malvarlığını deurr diğer tarafa malvarlığında herhangi bir artışa sebep olmaz.

3- Umulmayan olaydan deurr zenginleşme (alacaklı ve borcunun fiilleri dışında)

↳ a) 3. kişinin fiilinden deurr zenginleşme (zenginleşen deurr deurr deurr 3. kişiden)

↳ b) Bir tabiat olayından deurr zenginleşme

- malvarlığında meydana gelen artış = zenginleşme

Sebeprisiz Zenginlermenin Sartañı

- ① Borcunun malvarlığında bir zenginleşme meydana gelmiş olması

4. pasifler ayrılmadıkça, sonra geriye kalan net aktif ekonomik değeler bütününe ifade eden

Ekonomik değeri bakımından meydana gelen ekonomik artış,iktisadi gelişimlerin

Ekonomik değeri olmayan monevri değeri ve otislar malvarlığını etkilememek için seprimleme olmaktadır. borcunun malvarlığındaki hariclerindeki düşüme.

• Zenginleşme, boracunun molten ortamdaki halindeki durum ile zenginleştirilmiş olay meydana gelmiş olmasaydı göstereceği durum çok farklı.

2 enginlerme türleri :

müşpet zenginleşme = aktifin artması veya pasifin azalması

boranun malvaceae'da meydana gelen filiz otu müspet zerp. denir.

sinirli cins hakları kazaumu

Yenilik defnisi olarak korumayı

Aynı haklar, alacak hakları

Kişisel hakları bilmek ve kullanmak, (seç)

malvarlığını kısıtlayan her bir yükümlülük ve sınırlama malvarlığının pozitif

menfi zenginleşme = zenginleşen taraftan yapılacak bir giderin yapılamaması suretiyle meydana gelir zenginleşmedir

Gider = bir kimsenin kendi isteği ile yaptığı harcamalar sonucu meydana gelir, azalır.

2. Zəpirlənən işıqdan perçinlər qədərli işıqlanmış, tozluqda nəmişlik bəzərlə
baxılaraq zəpirlənmiş sonucunu dəfərlən

tesonuttan dapan zanyimashidin Mutawajiji ariamatta, azalmuɗinɗaɗɗe

Objektif zarfı = zarfın sent, zarfın istirrar olayı boyutlarıyla obj. olarak elde ettiği değer arıdır.
hak sahibinin ~~zarfının~~ olup olmamasına bağlıdır.
zarfın yararı

Subjektif değerlendirme = bakanın malvarlığında meydana gelen artış veya azalışın objektif değerlendirilmediği, yani değerlendirenin kendi değerlendirmesi.

B A'ya piyasaya değeri 10 TL olan bir mal birtakım A → C'ye 15 TL satışa
10 TL + obj. zarp. 5 TL → subj. zarp. (hisse alma...)

2. epistemik: daimunda baralunum felimen de bealimrol anor
balk alimn malumatindan yene emelide...

- ② Bu zenginleşme bir borcunun malvarlığında veya emsaliinde meydana gelmelidir.
"Bastası aleyhine zenginleşme" görsünü açıklayan 3 parçadır.

"Bastasi aleyhine zenginleme" görsünü açıklayan 3 parçesinden

[illegible]

kut alanın ihlal pürünü : Bakışlı aleyhine zararlar bakışının hukuk alanının ihlal edilmesiyle
hukukla ihlal edilmiş zararlar hukukla ihlal eden Bu ihlal ile ilgili olarak bir zarar sebep
olmakla beraber böyle bir zarar doğması da mümkündür.

Bir limanın haki bir sebep işleyerek baskınlara hukuk olarını ihlal etmek suretiyle elde ettiği ekonomik her menfaat her zaman hukukla korunmalıdır.

c) Hukuka aykirtlik pörüsü ; Bastosina ait bir hoktan hukuka aykırı bir fiille elde edilmiş zenginlikler baskın deyimle zenginleşmede

- ③ Zenginleşme ile zenginleştirici olay arasında illiyet bağı bulunmalıdır

Boraların malvarlığında baskın aleyhine meydana gelen zərərnlər, koraldırma - müdaxilə - umul - mayar olay pərlər zərərnlərini olaylardan birtərlən kəynəklərlərlərlərlər.

2) Zəhmətəmə ilə zəhmətəmənin olması arasında fərq var. Zəhmətəmənin olması üçün zəhmətəmənin olması lazımdır. Zəhmətəmənin olması üçün zəhmətəmənin olması lazımdır.

tamamı, bozulmuş sarsına baldırı roarla ayndırın ot yosunun tutmuş, pib, olaklarda kumlar, tamamı
 bozulmuş sarsına, umulmaya dalar, kışıl yenenet ve foliyetine dayandırdı içi olakları aleyhine bir
 zepimleme tertü etmez, zepimleme ile zenerleştirir olak olan illiyet badi mevucut değildir

④ Zenginleşme hakkı bir sebebe dayanmamalıdır

Zenginleşmeyi doğuran sebep kazandırma, zenginleşen müdahale veya umulmayan olay olabilir. Herhangi bir kaynağına kaynağın mutlak hakkı bir sebebe dayanmalıdır aksi halde sebepsiz zenginleşme olur

a) Kazandırmada doğan zenginleşmenin haksızlığı (edimin ifosundan)

Hukuki sebepte, yoksun zenginleşme ille olarot haksız bir zenginleşmedir

Bu tür zenginleşmede haksızlık kavramı ile sebepsizlik kavramı eş anlamlıdır

Kazandırmada, doğan zenginleşmede kazandırmanın hukuki bir sebebe dayanması lazım

Kazandırmada sebep → ifa sebebi → karşı alacağı edinme sebebi, bapıslama sebebi - stemmat sebebi -

→ a1) Hukuki sebebin geçerli olması (Hukuki iram kurulmuş - ekte kurulmuş - geçersiz)

→ a2) Hukuki sebebin gerçekleştirilmesi olması

→ a3) Hukuki sebebin sona ermesi

→ a4) Borçlanılmayan edimin yapılması ifa edilmesi

TBK 78 borçlanmadığı edimi kendi isteğiyle yerine getiren kimse bunu olık kendisini borcu sonat yerine getirdiğini ispat ederse perisi isteyebilir. Eski borç mevcut borçtur

→ ifa eder ifa kostıyla hareket etmeli
→ ifa eder borçlanmadığı edimi isteyerek ifa etmeli
→ ifa eder borcu varlığı hakkında yolunu almalı
→ ifa edilmesi gerekir bir borç bulunmalıdır

b) Müdahalede doğan zenginleşmenin haksızlığı

Hukuk alanının ihlali pörüsüne göre zenginleşen müdahalede doğan zenginleşme baskının hukuk alanının ihlaliye dayandığı için bu nedenle hukuka aykırı olduğu için haksızdır.

c) Umulmayan bir olaydan doğan zenginleşmenin haksızlığı

umulmayan olaydan özellikle 3. kişinin fiilinde veya tabii bir olaydan meydana gelen zenginleşme de hukuki bir sebebe dayanmadığı için haksızdır. Alacaklıya ait olan bu değer hiçbir hukuki sebep yokken borcunun malvarlığına geçmesi bulunmamaktadır

ZENGİNLEŞENİN GERİ VERME BORCU

TBK 77 hakkı bir sebep olmaksızın baskısından zenginleşen kimse bu zenginleşmeyi geri vermek zorundadır

Hukukumuzda sebebe bağlılık ilkesi geçerli olduğu için belirli mal kotalarında bunlar üzerindeki haklar zenginleşene geçmediği dolayısıyla zenginleşen hukuka zenginleşmiş olmadığı için tasarruflar ve tasarruflar mal istihkak devriyle aynı geri alınır

Aynı geri vermenin mümkün olmadığı hallerde zenginleşme değeri üzerinde, para olarak verilir

Geri verme borcunun kapsamı

Klasik görüş → geri verilecek zenginleşmenin miktar ve kapsamı fakirleşme kadardır.

(-) İade borcunun kapsamını zenginleşme ile fakirleşme oranı illiyet bağı belirler

Zenginleşmenin üst sınırı fakirleşmeden iade edilecek miktar davanın malvarlığında azalmadan daha fazla olamaz

Borcunun zenginleşmesine rağmen alacaklının malı bir azalma varsa seb. i. d. azalması

Modern görüş → borcunun geri verme borcunun miktar ve kapsamı, malvarlığında kazandırma, müdahale veya umulmayan olay sonucunda meydana gelen fiili değer artışının perisi olacak zenginleşme miktarı ne ise onun illiyet bağı olsun yeterli

fakirleşme kadar değil ne kadar zenginleşme varsa o kadar

↳ Kötüniyetli zenginleşen zenginleşmeyi geri verecektir. dolayısıyla zenginleşenin kötü bir sebebe dayanmadığını biler veya bilmesi gerekir kimse kötüniyetli zenginleşendir

- sadece geri verme zamanında malvarlığında mevcut zenginleşmeyi değil elden çıkardığı zenginleşmenin tamamını geri vermekle yükümlüdür

- geri verme borcunun kapsamı hesaplanırken ille olarot müspet ve mefî, subj ve obj. zenginleşmenin tamamı ister malvarlığında bulunun ister bulunmanın göre öndünde tutulur

- zenginleşen borca itibare kötüniyetli ise zenginleşmenin tamamını verilir

- " Sonradan kötüniyetli ise kötüniyetli olarot kadarki tüm için iyiniyetli zenginleşen hükümleri uygulanır

2 enginlesmenin hesaplanacağı tarih =

geri verilme 2 enginlesmenin kapsamlı geri verme oındaki duruma göre hesaplanır

geri verme borcunun kapsamını kötüniyetli 2 enginlesenin malvarlığının geri verme oındaki pösterceği durum ile 2 enginlesim oıy meydana pımeseydi pösterceği durum oındaki fak oluturur

2 enginlesmeyi oluturan aktif unsurlar =

- 1- 2 enginlesmeyi oluturan ilk değer (objektif kıymet değer) (faktolite) ^{seyda kaynaklı is = borcunun}
- 2- İkarne değer (karne bapılamada malın pıcaet değerini verme 2 enginlesine) (malın obj pıcaet değer)
- 3- Ürünler ve kullama yaraları

İlk değerde elde edilen ve para ile ölçülebilen diğer menfaatlara denir.

iyiniyetli 2 enginlesesi elde olıanda sorumlu

kötüniyetli " gökte, yıldırım düşse de sorumlu

karne bapılaması = normal satış değeri altında fiyatla karı korıyı mahcup etmemesi için anık bapı olur at bedel örneğinde satış.

İndirim kalemleri

kötüniyetli 2 enginlesesi haklı doıet elde ettiği 2 enginlesmede, değer zararların tahminini talepe demektir.

Korunulma ve fayda pıderleri 2 enginlesmeden indirilen faydaları ve lüks masrafları sıkup olabilir kötüniyetli 2 enginlesesi hasarda da sorumludur.

İyiniyetli 2 enginlesenin geri verme borcunun kapsamı

fiilen elde ettiği değil fakat 2 enginlesime oında malvarlığında mevcut bulunan henüz elde etmemiş 2 enginlesime ile sınırlıdır.

iyiniyetli 2 enginlesesi elde etmemiş olduğu 2 enginlesmeyi yerine ikarne değer pımemirse geri vermek zorunda değildir. 2 enginlesenin düşmesi denir.

2 enginlesenin düşmesi veya olıması hukuki niteliği itibarıyla bir defa olup bunu devamlı olarak sürmedikçe hakim kendinde pösterceği öünde tutamaz.

2 enginlesenin elde etmemiş olduğu 2 enginlesenin geri verme yükümlülüğünde kurulanabilmesi için elde etmemesi oında iyiniyetli olması pıreker.

iyiniyetli 2 enginlesesi = malvarlığında meydana pıcaet 2 enginlesenin haklı bir sebebe dayandı pı korumayı geçersiz olduğu konusunda olan dolayısıyla bu 2 enginlesmeyi geri verme zorunda olduğunu bilmeye ve sarklara göre de bilmesi pıreketmeye, tımsedir.

2 enginlesenin hesaplanacağı tarih

2 enginlesenin fiilen pıcaet ettiği tarih değil, alıcının bu 2 enginlesmeyi geri istediği tarihtir.

2 enginlesmeyi oluturan aktif unsurlar.

- 1- 2 enginlesmeyi oluturan ilk değer
- 2- İkarne değer (elde etken değeri yerine pıcaet değeri)
- 3- Ürünler ve kullama yaraları

fiilen -- (hukuki) ^{fiilen} → devamlı ilk 2 enginlesmede elde ettiği ürünler de bu değer ne derece bapı içinde bulunmaz satışla geri verme borcunu hesaplanmasında dikkate alınır.

veya --

→ fiilen elde ettiği ürünler dikkate alınır.

→ kullama yaralarının geri verme borcu kapsamına dahil olabilmeleri için 2 enginlesenin yapması pıreker bir pıderde tasarruf etmesi ve malı bir oıy olmalı pıreker bıderde tasarruf yapılmamış ise ve malı bir oıy pıcaet bu değer geri isteme zorunda iyiniyetli 2 enginlesenin malvarlığında isten bulunur ister bulunmaz hasarla korunmaz → iyiniyetli 2 enginlesenin elde etmediği ihmal ettiği ürünler (dopal, fıkı) dikkate alınmaz

İndirim kalemleri (geri vermede sarko 2 enginlesime pıcaetlememiş olduğu içinde bulunacağı durumda kısıt olmalıdır)

- 1) 2 enginlesenin edinilmesi, pıcaet edilmesi, korunulması, geri verilmesi için yapılan pıderler
- 2) 2 enginlesenin sebep olduğu zararların düşülmesi
- 3) Geri istememizin sebep olduğu zararların düşülmesi (elde ettiği 2 enginlesime pıcaet ederek pıder yapıyor)
- 4) Hasar sorunu

İyiniyetli 2 enginlesesi umulmaya bir olay sırasında telef olan veya eksilen 2 enginlesime de sarkıllı.

Sebeatsız Zenginleşme Def'i

Zenginleşme, zenginleşenin bir alacak hakkı kazanması suretiyle perçektirmesiyle diğer tarafta talep hakkı zamanasına uğramış olsa bile her zaman bu borcu ifadan kurtulabilir

① BORGLARIN İFASI

- İfa, borçlanılan edimin konu, zaman ve yer olarak tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmesi alacaklının tatmini edilerek borcu sona erdirmesidir
- İfa, borcun amacıdır. İfa ile borç amaçna ulaşır.
- Borcun tam ve doğru şekilde ifasına borcun gereği gibi ifası denir.
- İfadan, borçlanılan edimin niteliğine göre bazı → edim failinin yerine getirilmesi → hizmet söz
bazı → edim sonucunun yerine getirilmesi → emsal söz
- Ödeme sözcüğü ifa sözcüğünden daha da anlamda olup bununla sadece para borçlarının ifa amaçlarıdır
- TBK'da ifa düzenleyici hükümler genel hükümler niteliğinde olup her sebepten doğarsa doğsun ille olarak her türlü borç ilişkisine uygulanır.
- İfa, ille olarak borç ilişkisine bağlı, böyle bir ilişkinin içerdigi temel borcu sona erdiren. Ancak tek bir borç ve alacakları oluşan bir edimdir borç ilişkilerinde borcu ifa hem de anlamda borcu hem borç ilişkisine sona erdiren
- İfa ile ilgili hükümler genellikle düzenleyici nitelikte hükümlerdir. Bu nedenle ifaya ilişkin konular hükümler ancak taraflar iradelerinde veya işin niteliğinde, aksi öngörülmesi olmadıkça uygulanamaz bulunur
- Aksi kararlaştırılmadıkça aynı anda ifa olun bir tarafta edim ifa etmedikçe karşı tarafta edim ifa etmesini isteyemez
- İfa, borcu sona erdiren dolayısıyla alacak hakkını ortadan kaldırarak bir olay olup hukuki nitelikte itibariyle def'i değil itirazdır

α İfanın Hukuki Niteliği 3 parçeye ayrılır:

① Genel Söleşme Görüşü (bunun kabul edilmemesi)

Bu görüşün göre ifa huk. nit. ih bir sözleşmedir. Bununla borcu alacaklıya borçlanılan edimin ifasını sağlar. alacaklı da bu öneriyi kabul ettiği takdirde ifa sözleşmesi kurulur

Böylece ifanın perçektirmesi bir yandan edimin faili yerine getirilmesine diğer yandan tarafların borcu ortadan kaldırılmasına ilişkin birbirine uygun koruyucu irade beyanlarına bağlıdır.

② Maddi Fail Görüşü

İfa, alacaklının tatmini edilmesi, borcu sona ermesi, borcunun borçtan kurtulması sonucunu doğuran hukuki bir fail, maddi bir olaydır.

İfa, hukuki bir işlem, sözleşme olmadıkça ih alacaklı ve borcunun borcu sona erdirmeye, ifaya yönelik irade beyanında bulunmalarına ve bu suretle ifa sebebi üzerinde anlaşmalarına gerek olmadığı için fail ehliyetine ve tasarruf yetkisine sahip olmaları da gerekmez.

③ Sınırlı Söleşme Görüşü (Türk İsv. huk. hakim görüşü) → ifa borçlanılan edimin niteliğine göre bazı

İfanın yalnız maddi bir fail veya hukuki işlem ile yapılması konusunda bir ayırım yapılmaz. Birçok halde ifa yapma, yapmama, katılma gibi maddi bir failde ibarettir. Fakat borçlarda ih ifa, alacaklı bir hukuki işlem veya sözleşme yapılması ve aksi nitelikte bir tarafta ir. perçektirilebilir

İfa maddi bir fail ile yapılması borcunun bunu ifa kaitıyla yapılması şart değildir. Borcu borcu yerine getirmesiyle fail eh. sahip olmasına da ifa perçektirmesi yeterli. Borcu, alacaklı fail eh. sahip olmasına da yeterli

tasarruf malın mülk. devri → sözleşme ile yapılırsa ifanın sözleşme ile yapıldığını gösterir
alacaklı devri

İfanın sözleşme nih. tasarruflı hallerde borcu ille olarak fail ehliyetine sahip olmalıdır. Kısacası, borcunun yapıldığı tasarruf işleminin geçerli olması ih konular teminattan önce veya onayına ihtiyacı gösterir.

Borçlanılan edimin ifası sebebiyle yapılan kazandırıca işlem bir tasarruf işlemi olduğu için borcunun tasarruf ettiği şey üzerinde aynı zamanda tasarruf yetkisine de sahip olmalıdır.

Alacaklı da borçlanılan edimin ifaya kabul etmesiyle alacak illeminde tasarruf etmiş olur bu nedenle alacaklının da tasarruf yetkisine sahip olması gerekir

Borçlu, edimi borçlandırdığı biçimde yerine getirmek zorundadır. Bu yükümlülüğe "ifa tarzı" denir. Borçlu borçlandırdığı edimi her yönden borca uygun olarak tam ve dürüst bir şekilde yerine getirmesi ifa etmek zorundadır.

İfa unsurları = ifanın konusu - ifanın tarafları - ifa zamanı - ifa yeri

İFANIN KONUSU = borçlanılan edim

Borçlu ancak alacaklıya borçlanılan edimi ifa etmek suretiyle borcunu kurtulur. Borca sona erer.

Alacaklı da borçludan yalnızca borçlanılan edimin ifasını talep edebilir.

Borç ilişkisini doğuran sebep tarafların iradeleri veya dışardan dışarıya konudur.

Edimin konusu maddi bir "şey" olabilir. Bireysel özellikleriyle belirlenmiş "para" türresel özellikleriyle belirlenmişse "cevit" şey olabilir. → bu ayrımlar subjektiftir.

misli - misli olmayan şey ile objektif bir ayırmadır. İş hayatında bu ayrım ve ayrımlara dayanır.

para borcunda borçlu, alacaklıya borçlanılan belirli şeyden başka bir şey vermek suretiyle ifa edilebilir. cevit borçlarında borç yalnızca borçlanılan türden bir şey ile ifa edilebilir.

Yanlış ifa = ifa konusu şey borçlanılan edim konusu şeyden farklı bulunduğu cevrit ve türün tipik unsur ve niteliklerini taşımadığı takdirde başka bir şeyin teslimidir (aliud).

Cevrit borçlarında borçlanılan edimi seçme yetkisi alacaklıya aittir. Ancak borçlunun seçeceği edim alacaklıya nitelikte daha düşük olamaz, o tür veya cevrit tamamına yetkili olmadığı ifa imkânı olup olmadığı cevrit borçlarında, yeryüzünde vardır. Sadece ödemeyle yükümlüdür ifa ikameleleri

kural : borçlunun borcu borçlanılan edimle ifa etmesinin istinası ancak bazı hallerde mümkündür. Bu gibi hallerde ifa konusu şey ile edim konusu şey birbirinden farklıdır. Bu ikameleler 3 türdür.

① Seçimlik Yetki

✓ Seçimlik yetkide borçlu veya alacaklı asıl edim yerine yedek bir edim sunmak veya talep etmek hakkına sahiptir. Seçimlik yetki konusu veya tarafların iradelerine dayanır. Yükümlülüğü değil yetki vardır.

✓ Asıl ~~borç~~ edim imkânı hale gelmedikçe borca sona erer. Bu takdirde alacaklı borçludan yedek edimi talep edemez.

✓ Seçimlik yetki irade ve konusuna göre 2'ye ayrılır.

✓ Kastedilen ifanın niteliği perçikleştirilmiştir.

② İfa yerine geçen edim (İstisnâî)

✓ Söleşme öpürölüp ilkeri yanınca taraflar sözleşmenin kurulmasından sonra fakat ifadan önce veya ifa zamanında borçlanılan edimden başka bir edimin yerine getirilmesini ifa olarak kabul edebilirler.

✓ Taraflar fiil eh. sahip olmalıdır.

✓ Borç ifa yerine geçen edimde, yedek (ikame) edimin ifasıyla sona erer.

✓ Yedek edimin konusu her türlü şey olabilir, bir şey olabileceği gibi bir alacak da olabilir.

✓ Sadece borçlu konusu değildir.

✓ Seçimlik yetki de değildir. Ama burada borçlu seçimlik yetkide olduğu gibi sözleşmenin yapıldığı sırada kendisine tanınmış olan bir yetkiyi kullanmamaktadır. Borçlu borçlanılan edimde başka bir edimin ifasıyla sona ermesini sebebi alacaklının borçlunun bu yeni edimin yön kurulmasında ısrar etmeden önce veya ifa esnasında kabul etmesidir.

③ İfa amacıyla yapılan edim

✓ Borçlanılan edim ifa edilmeye alacaklının ekonomik amaçla parayı alarak tahminini ifade eder.

✓ Borç bununla da ifa edilmeye beraber ifa edilen edim borçlanılan ilk edim olmuyor. İfa amacıyla yapılan başka bir edimdir. "alacaklının kabulü üzerine" "paraya çevrilme suretiyle" - eide etmiş - tahsis etmiş

✓ Yeni edimin paraya çevrilip harabine geçene kadar borçlu sorumlu.

✓ Alacaklı, borçluya yeni bir süre tanıyarak alacaklı borca ilişkisinde dışarı ifa talep hakkından vazgeçmez.

✓ Alacaklı ve borçlu arasında vekalet beveren bir inancılı hukuk ilişkisi kurulur. Alacaklıya, borçlunun menfaatinin korunmasına yönelik davranışta bulunmasını ve hesap verme yükü. Döner

Yedek edimin paraya çevrilmesi sonunda elde edilen paranın, borçlunun edimden fayda alması halinde alacaklının fazla kısmı borçluya vermesi, az olması halinde öncelikli fazla borçlunun telafi etmesi gerekir.

* Kısmî İfa

- ✓ Belirli bir borç ilişkisinde veya sözleşmede, daha ve belirli bir anda muaccel olan bir borç tamamı ifa edilmediği, miktar itibarıyla borçlunun edimin perçesinde kaldığı takdirde kısmî ifa söz konusu olur.
- ✓ Alacaklı kısmî ifayı kabul zorunda değildir. İstirade borçlu kısmî ifada bulunabilir.
- ✓ Kanun, ifanın bütünlüğü ilkesini öngördüğü için borçlunun edimin bölünebilir, bölünemeyen edim olması ilke olarak sonucu değiştirmez.
- ✓ Kısmî ifa yalnız ifa edilecek edim miktarı ile ilgili olup niteliği ile ilgili değildir.

→ Alacaklının kısmî ifayı red hakkı şartları

- ① Edim, bir bütün olarak ifası gereken bir edim olmalıdır. (at, arabalı)
→ böyle bir şey parçalarına ayrıldıysa takdirde varlığını, önünü ve niteliğini kaybeder.

- ② Borcun tamamı muaccel olmalı

- ③ Borcun tamamını keşismemiş olmalı

→ Alacaklının kısmî ifayı kabul yükümlülüğü şartları

- ① Sözleşme kısmî ifaya izin vermemiş ise.
- ② Edimin niteliği kısmî ifaya elverişli ise.
- ③ Dürüstlük kuralı kısmî ifaya izin vermemiş ise.
- ④ Ticari tesmül kısmî ifaya izin vermemiş ise.
- ⑤ İradesi ve ifas konusunu kısmî ifaya izin vermemiş ise.
- ⑥ Keşide h. göre alacaklı kısmî ifayı kabul zorunda değil.
- ⑦ Borçlu borcun bir kısmına ifrat etmiş ise alacaklı kalan kısmı kabul zorundadır.
- ⑧ Ticaret k. göre al ve polise alacaklı kısmî ifayı kabul zorundadır.

* Kısmî İfanın Sonuçları

- ✓ Kısmî ifa, alacaklının bunu kabul ettiyi veya borçlunun buna yetkili olduğu anda borcun ifa edilmiş, kısmını sona erdiren. Borcun ifa edilmeye, kısmî temerrütlarla birlikte varlığını devam ettirir.
- ✓ Borcun ifa edilmeye, kısmî muaccel ise borçlu kısmî temerrüt durumuna düşer.
- ✓ Kısmî ifa alacaklı kalan kısmını muaccel kılmaz.

İfanın tarafları → aktif (ifa edilecek)
→ pasif (ifa edecek)

1) İFADA BULUNACAK KİŞİ = Alacaklının, borçlunun borcunu sahse ifa etmesinde bir menfaat gören borçlu borçlunun edimi sahse ifa etmek zorunda değildir. "İfanın gayrisahipliği" eser sözleşmesinde tüm ifa olamaz yapmama ediminde kişisel ifa yükümlülüğü vardır.

Alacaklı için önemli olan husus borcun ifası olup bunun kim tarafından ifa edildiği değildir. Kişisel ifayı gerektiren edimleri yerine getirilmesinde borçlunun yetenek ve bilgisine perçet olmaya, yerinde 3. kişinin özelliğe yardımı kişilerin hareketlerinde görülebilmek.

3. kişi borçlunun borcunu ödüyorsa edimi yerine getirmiş, ifa konuyla hareket etmesi gerekir.

→ Borçlunun bilgi ve iradesi dışında onun borcunu ifa edebilen böyle bir ifade borçluya, muaccel olan perçet olmasının hatta böylece iradesi olmaksızın borçlu kurtulur. Alacaklı böyle bir ifayı reddetmezse

Akreditiflik = alıcı belirli bir bankaya şahsın teslim edecek malla üzerinde tasarruf imkanı sağlayacak belgeleri vermesi karşılığında şahsı parasını ödemesi için talimat verir.

→ 3. kişi borcun tamamını ödeye borçlu değirmen 3. kişi olur aktif, bir kısmını ödeye kalırsa borçlu sorumlu olur.

→ 3. kişi borçlunun bilgi ve iradesi dışında onun borcunu ifa edebilir. Böyle bir ifade borçluya, muaccel olan perçet olmasının hatta böylece iradesi olmaksızın borçlu kurtulur. Alacaklı böyle bir ifayı reddetmezse ilke olarak hiçbir menfaat yoktur.

* 3. Kişinin İfasına Karşı Borçlu 3 Tür Davasına Bulunabilir.

- 1- borçlu 3. kişinin ifasına karşı çıkamaz, borçlunun ifada haberi olup olmaması sonucu değiştirmez, alacaklı da bu durumda ifayı kabul zorunda değil, aksi halde temerrüde düşer.
- 2- borçlu 3. kişinin ifasına karşı çıkar, alacaklı ifayı kabul ederse alacaklıya yapılan ifa borçluya borçlu kurtulur. Çünkü 3. kişinin konuma dayalı olarak borcu ifa hakkı vardır.
- 3- borçlu ifaya karşı çıkmazsa alacaklı da sunulan ifayı kabul etmemekle 3. kişinin borcu ifa etmemesi sonucu kalır. Alacaklı sunulan ifayı kabul etmemekle temerrüde düşmüş olur.

Üçüncü kişinin ifasının sonuçları

1) Alacaklı ile borçlu arasındaki ilişki

Borçlunun edimi borcu ifa etmiş olaydır. Borç sonucunda doğan sonuç idiyse 3. kişinin ifası da aynı sonuç doğurur. Alacaklı 3. kişinin sunduğu tüm ifayı kabul zorunda değildir. Alacaklı 3. kişinin ifa itamelerini (ifalarına peşer, ifa amacıyla yapılan edimi) kabul zorunda değil. Fakat haluku yalnızca borçluya tahminmiş olduğundan 3. kişi borçlunun alacaklıya olan borcunu kendisinin alacaklıya karşı tahvil aldığı bir alacağı ile tahvil edemez. Ifayı 3. kişi yapmış olsa da alacaklı borçlanmış olduğu tara edimi ilke olarak 3. kişiye değil sözleşmenin diğer tarafına ifa etmek zorundadır. Alacaklının 3. kişiye karşı ne sözleşmede ne de hukuk fiilinde doğan bir talep hakkı vardır. Ancak 3. kişi ifa nedeniyle alacaklının mutlak bir hakkını ihlal etmiş ise bu yüzden yargıdan zarar bizzat tahvil etmemiştir.

2) 3. kişiyle borçlu arasındaki ilişki

Konuda halefiyet hükmü yoksa 3. kişinin borçluyla aynı hali olduğu hak aralarındaki hukuki ilişkiye göre belirlenir. 3. kişi ifa yordamı ile ifa ile ifada bulunmuşsa hizmet sözleşmesi, ikame kişi olarak hareket etmişse vekâlet sözleşmesi hükümleri uygulanır. 3. kişi borcu borçluya bağışlamada bulunmak kastıyla hareket etmiş ve borçlu da bunu kabul etmiş ise ondan her hangi bir talepte bulunamaz. Borcu bağışlamayı kabul etmemişse malvarlığı seb. za. kan. node altında konuda acik hüküm bulunmaz hallerde halefiyet hükümleri uygulanır. Borçlunun edimi ifa etmez suretiyle alacaklıyı tatmin eden 3. kişi borçluyla karşı alacaklının yerine peşer. Onun halefi olur. Alacaklının hakları korunur peşer 3. kişiye peşer. Bu peşer ise konuyu devir deir.

⊗ Halefiyet

✓ Halefiyet = 3. kişinin borçlunun edimini alacaklıya ifa etmek suretiyle onu tatmin ettirir olduğu alacaklının yerine peşer olması onun borç ilişkisinde doğan asli ve fer'i haklarına halef olmasıdır.

✓ Konusu halefiyet kabul ederiz.

✓ Ancak halefiyete yer verilmemiştir. Bu nedenle alacak, atıldığı bir işlemle 3. bir kişiye peşerilmişse burada halefiyet değil alacağın devir söz konusu olur.

✓ Halefiyette alacak, bir olmaya dayalı olarak değil konunun öpördüyü hallerde 3. kişinin borçlunun borcunu ifa etmesi sonucunda taraflar bunu düşünmesi olmaya bile alacak konusunda ötür 3. kişiye peşer. Alacaklı ifa ile tatmin edilemez birlikte alacak (borç) ortadan kalkmaz. Konusu devirle 3. k. peşer. Bu nedenle borcu yalnızca eski alacaklıya karşı borçlar kurtulur. 3. kişiye karşı borcu devam eder.

✓ Halefiyette borç ifa edilemez tara ememektir bu durum ifaya rağmen borcu devam eder.

✓ 3. kişinin borcu yerine ifada bulunduğu her olayda alacaklıya ~~te~~ kadrsi arasında halefiyet doğmaz.

✓ Halefiyet ilişkisi istisnai nitelikte olup 3. borçlunun tez tarafı node beyanına ya da konuya dayalı olarak alacaklıya ifada buluna 3. kişinin ara halef alacağı borcu tarafında alacaklıya ifada öle veya expect ifa etmesinde bildirirler takdirde (bu bildirme hukukî hâl itibarıyla borçlunun tez tarafı uyarı gerekli node beyanında olma hukukî sum) ve 3. kişinin ifa da bulunduğ ve alacaklıyı tatmin ettirir arada alacaklıya halef olur.

→ Konuya dayalı halefiyet = 3. kişi borçlunun borcu ifa rehnettiği şeyi alacaklıya bu borcu ifa etmek suretiyle rehinde kurtardığı takdirde konuyu ifa alacaklının halefi olur (yükümlülüğü yok) bazı hallerde 3. kişi hukukî bir yükümlülüğü nedeniyle alacaklıya ifada bulunur kefolet - müteselsil borçlar - kefi - vjortacı - müteselsil borçlar -

Halefiyetin hüküm ve sonuçları =

Borcu ifa eden 3. kişi kendisinin alacaklının yerine peşer, onun halefi olur. Halefiyet, tarafların bunu isteyip istememesine bağlıdır kendisinin peşerleşir.

3. kişi borçlunun alacaklıdır.

3. kişinin ifa borcuyla ille alacaklıya karşı borçlar kurtulur.

Kısmi ifa ve halefiyette borçlunun 2 alacaklı olur.

⇒ İFA YAPILACAK KİŞİ

Kural : Alacaklının şahsına ifadır. (kabul yetkisi yetli veya mümessil) alacaklıya yapılmış takdirde

Alacaklının alacaklısı mümessil sayılmaz. Bunu yaparsa ifa borçluyla borçlar kurtulmaz.

Temsil yetki olmaya yapılar ifa borçluyla borçlar kurtulmaz (aynı yetki olsa da) (ilzet uyarı olur) istisna : 3. kişiye ifa, bazı bir (16) yükümlülüğü bazı bir haldir.

Borçlunun 3. kişiye ifa yükümlülüğü ya bir karar hükmünde veya sözleşmede ya da alacaklının rızasıyla verildiği talimatla veya hakim hükmünde olabilir
(chavale) (koca aile var, yerime yetimlik --)

Borçlunun 3. kişiye ifada bulunma hakkı alacaklının borçluya verdiği yetki, percept veya karar, percept.

ifa yeri = Borçlunun edimin yerine getirilmesi gereken yere denir.

Ödenecek tazminatın tayininde de ifa yerindeki piyasa fiyat esas alınır.

ifa yerinden amaç edim failin son aşamasını gerçekleştiriyor olmasıdır. Edim sonucunu para, yer, depo, mesela gönderilecek borçlarda ifa yeri gönderme yeri ile edim sonucu yeri aynı yeri denir.

ya edim yükü, geniyük ifa yeri de işin özetinde, aksi anlaşılmadıkça borçlunun, asıl edimin ifa yeridir. ifa yeri açık veya belirli imdelerine göre belirlenir. Bazı durumlarda gereğine göre belirlenebilir.

taahhüt ifa yerini genel işlem şartları içinde de belirleyebilir.

haksız fiil ve zehar, depolı borçlar ile alacak para borçları olduğu için bunlar alacaklının ifa yeri de ifa edilir.

ifa yeri hakkında taraflar arasında yapılmış bir sözleşme bulunmadığı ve işin mahiyetinde de bu yer anlaşılmadığı takdirde bu konuda bir karar hükmünün bulunup bulunmadığına bakılır.

para borçlarında ifa yeri = alacaklının ifa zamanındaki yerleşim yeridir.

para borçlarında ifa yeri = bu şeyin sözleşmenin yapıldığı anda bulunduğu yer ifa yeridir.

diğer borçlarda ifa yeri = bunların yapıldığı sırada borçlunun yerleşim yeri bulunduğudur.

şeyin yükletme ve tasinname alacaklıya aittir.

İpma yapmamak borçları --

ifa yerine göre borçların sınıflandırılması

① ARANILAN BORÇLAR

Borçlunun ifa yeri veya işyerinde ifa edilir.

Borçlu pasif bir şekilde yer alır, edim konusu şeyin alacaklı tarafında alınmasına müvade eden şeyin yükletme ve tasinname alacaklıya aittir.

② GÖTÜRÜLECEK BORÇLAR

para borçları götürülecek borçları basitçe örnektir ancak sözleşme veya karar percept para dışındaki bazı şeylerin de götürülecek borç olması mümkündür.

borçlu ifa amacıyla borçlunun şeyi alacaklıya ifa yeri veya işyerine götürmek zorundadır.

③ GÖNDERİLECEK BORÇLAR

Borçlunun edimi gönderme yeri ifa yeridir.

ya borçlunun yerleşim yerinde ya da şeyin bulunduğu yerde ifa edilir.

④ İFA ZAMANI

Taraflar ifa zamanıyla ilgili bir anlaşma yapmamışlarsa karının ifa zamanına ilişkin hükümler uygulanır.

ifa zamanı, birbirinden farklı 2 anlamda kullanılır ifa zamanı her şeyde aynı alacaklının borçluya edimin ifasını isteyebileceği peremptöründe bu amaçla dava açabileceği borçlunun da edimi ifa zamanı olduğu zaman ifade eder. Bu borcun muacceliyeti denir.

Ancak haksız fiil kuruluğu anda depo, alacaklı talep hakkı borcun muaccel olduğu anda depo Borcun ifa edilebilirliği = Borçlunun edimi yerine getirme yettidir. Borçlu dilerse borcun muaccel olmadan da edimi ifa edebilir. İfa edilebilirlik yalnız edimin borçlanılmış olmasını değil aynı zamanda borçlu tarafından yerine getirilebilme yettidir de ifade eder. Borcun muacceliyet ve ifa edilebilirliği ille obo aynı zamanda peremptör.

→ Borç bir vade veya süreye bağlanmışsa edim bu vade veya süre içinde ifa edilmelidir. Karar borçlarında ifa zamanı ya tarafların anlaşmalarına veya hak ve rızasına ya da bir karar hükmüne dayanır.

vade sürenin zaman yönünde son sınırını oluşturur.

vade 3'e ayrılır

1) Olası vade (borçlunun mütemerrit olması için ihtisarı var)

2) Belirli vade (borçlunun " " " ihtisarı var)

3) Kesir vade (" " ") (alacaklı son tarih)

- İfa zamanının işin niteliğine göre belirlenmesi yalnızca sözleşmede diğer borçlarda mümkündür
- Döreye bağlı olmayan borçlarda ifa zamanı = defdükler onda muaccel olur. İfa hemen istenebilir
- İfa zamanının uzatılması uzatma sözleşmesiyle gerçekleştirilir. Bu sözleşme ile alacaklı sonradan borcuya borçlanmış olduysa edimin ifasını erteleme yetkisi var. Aksi bir nitelik taşıdık işin alacaklı bunda dilodur zaman tek tarafı olarak yapacaktır. Uzatma muacceliyet anını erteledikçe işin borcun içerisinde değiştirilmesi sonucunu doğurur. Söz geçersizliği tarafların fikri ehli sahip bulunmalarına ve innde beyanlarının koruklu ve birbirine uygun olmasına bağlıdır.
- uzatma konusundaki bir hükme de dayanabilir. Tarafların bu durumda söt. yap. gerek yoktur.
- uzatma ifrazdır.
- uzatma sözleşmesinde öngörülen süre dolunca uzatma sona ere borc muaccel olur.

- Erkek İfa, ancak sürenli borçlarda söt konusu olan süreye bağlanmamış borçlarda borc diğer defmat muaccel olup ifa edilmek gerektiğinden erken ifa işi nihai icabı mümkün değildir
- alacaklı erken ifaya yetkili olan borcunun ifa teliğini reddettiği takdirde mütemerrit olur
- Tbk md 96'ya göre erken ifanın yapılamayacağı durumlar
 - ① Sözleşme hükümleri ve niteliği
 - ② Durumun gereği
 - ③ Konu hükümleri

→ vade ve sürenli hesaplanması

Taraflar vade ve sürenli hesaplanmasında belirli kuralları öngörmemişlerse Tbk kanu düzeyleyre hükümler geçerlidir. Düzeyleyre olması ancak taraflar aksini kararlaştırmadıkları takdirde uygulanır. Bulunan Tbk 91-92

(aa) vade olarak ayın başı veya sonu kararlaştırmışsa bundan ayın birinci ve sonuncu gününe ait olan ayın başı otomatik olarak ayın sonuna bakılmaksızın ayın 15'ine otomatik

(bb) vade, gün ile belirlenmişse borc sözleşmesinin kurulduğu tarih sayılmayarak öngörülen sürenin son günü muaccel olur. Haftalar ile belirlenmişse borc son haftanın sözleşmenin kurulduğu güne isme yazıldığı gününde muaccel olur.

ay, yıl, çeyrek, yılın dörtte biri gibi birde, cümle aylar içere, bir zaman ile tamamlanarak borc sözleşmenin kurulduğu gün ayın kaçına, günün ise son ayın buna tekabül eden gününe muaccel olur.

(cc) taraflar, uzatma sözleşmesiyle borcun ifa (arı) belirlenmediği vade veya sürenli uzatmışsa genel vade aksini söt kararlaştırılmadıkça önceki vade veya sürenli son erdiği tarih takip eden birinci günde borcun

→ İş günlerinde ve iş saatlerinde ifa yükümlülüğü Tbk 93-94

Bir pazar veya tatil günü kabul edilmiş gün rastlayan vade kendiliğinden bu günü takip eden iş günü olan ilk güne geçer. (Düzeyleyre hükümdür taraflar aksini düzenleyebilir.)

Borc, kararlaştırılan günde iş saatleri esnasında borcu tarafında ifa ve alacaklı tarafında kabul edilmek gerekir. (Taraflar aksini kararlaştırmadıkça ve tamamlanmış özellikler bunu gerektirir) (tatilde)

Aronal borçlarda borcunun

Gösterilecek borçlarda alacaklına > tabiri olduğu iş saatlerinde ifa yapılır

PARÇA VE GESİT BORÇLARININ İFAASI

Maddi edime ilişkin borçlar içerdiği şey yönünde parça borçları ve gesit borçları olarak ayrılır. * parça borçlarında borcunun borcandığı edimin konusu taraflara bireysel nitelik ve özellikleriyle sözleşmede tam olarak belirlenir

* gesit borçlarında edimin konusu bireysel nitelik ve özelliklerine göre kesin olarak gösterilmez, bununla birlikte borc konusu şeyin dahil olduğu eşya türüne göre belirlenmesi mümkündür

* gesit borçlarının konusu genel olarak misli şeylerdir

-misli şey = nitelikleri itibarıyla birbirinin aynı olan ve bir diğeri yerine konulabilir ve böylece sayılabilir, ölçülebilir ve tartılabilir türün şeylerdir.

-misli olmayan şey = iş cereyanlarında genel ve objektif ölçüye göre bireysel nitelikleri itibarıyla diğer şeylerde farklı olan bir diğeri yerine konulamayan eşya.

* parça borçlarının konusu, kesin olarak misli olmayan şeydir

Edimlerden Birinin İmkansızlaşması

Örn : satış sözleşmesinde hakkın ölmesi veya şeyin yok olması halinde seçimiyle borç ilişkisinin nasıl bir durum alacağı hususunda TBK'da açık bir hüküm mevcut değildir. Sonuç, borçlar kanunun genel hükümlerine göre çözümlenebilir (TBK 27-112-176)

a) Kusursuz imkansılık halleri

→ Edimlerde bir başta ihtbora imkansızlaşmıştır.

borcun konusu diğer edim olur

tarafın inadlarında bunun aksi olasılabilir. Yani edimlerde birin imkansız olduğu bilinseydi taraflarca sat yapılmayacağı idiyki sat. ilişkisi hükümsüz olur

→ Edimlerde bir sonrada imkansızlaşmıştır (borcun devamında sonra seçim h. kul. önce) (kusur yoktur)
borcun konusu diğer edim olur

b) Kusurlu sonradan imkansılık halleri

→ Seçim hakkı borçluya ait olmasına birlikte imkansılık alacaktaki kusurlu sonucu meydana gelmiştir

borclu ya imkansızlaşan edimi seçer TBK 176'ya göre kendi kusuru dışında imkansızlaşan bu edim yerine getirmekte kurtulur kon edim isteme hakkını mukafata eder

ya da diğer edimi seçerek onu yerine getirir. Alacaktaki kusurluyla imkansızlaşmış olan diğer edim için onda, taksimat ister.

* Edimlerde bir borcunun kusurluyla imkansız hale gelmişse borcun konusu diğer edim olur. Diğer edim de kusursuz olarak yapılmıyorsa bir hal sonucu imkansız hale gelirse alacaktaki borcunun kusurluyla imkansız hale gelmiş ilk edim için taksimat davası olabilir

→ Seçim hakkı alacaktakiya ait olmaya birlikte imkansılık borcunun kusurunda başlamıştır
alacaktaki ya diğer edim

ya da edimin ifası imkansız hale gelmiş edim ister, bunun ifası mümkün olmayacağı için alacaktaki bunun yerine borcunda taksimat talep edebilir

* Kusur alacaktakinin de hem de alacaktaki seçim hakkını saklıp diğer edim talep eder d'leri kendi kusurluyla imkansız hale gelmiş edim gövdesi sonradan yapıyorsa borçluya taksimat öder (TBK 112)

→ Borcun devamında sonra fakat seçim h. kul. önce bütün edimler imkansızlaşmıştır

borclu bu imkansızlaşmada sorumlu değil borca kurtulur

- sorumlu ise seçim hakkını saklıp diğer edim seçerek borcu o edim için alacaktakiya taksimat öder.

→ Borcun devamında ve seçim hakkının kullanılmasında sonradan edimlerde birin imkansızlaşmıştır.

seçilmemiş edimlerin ifası zata, sat konusu otmaz seçimiyle edim imkansızlaşmışsa borcunun kusurlu ^{başta}

borclu kusursuz ise TBK 176'ya göre borca kurtulur. Hatta alacaktakiya peşer.

borclu kusurlu ise TBK 112'ye göre alacaktakinin yapmış olduğu zarar taksimat eder.

Seçimlik Yetki

Seçimlik borclarda iki veya daha çok asıl edim vardır.

Seçimlik yetkide sözleşmenin yapıldığı anda kesin olarak belirlenmiş ve borçlanılmış bir tek asıl

edim mevcuttur. Borclu, tarafların olumsuzuna veya alacaktakinin sonradan verdiği yetkiye göre

asıl edim yerine başka bir edim yerine geçirmek borca kurtulma imkânına sahiptir.

İnadla seçimlik yetki olarak 2'ye ayrılır.

karar u

✓ İnadla seçimlik yetkide ya taraflarca birlikte kararlaştırılır ya da sonradan tek taraflı bir irade beyanıyla alacaktaki tarafından borçluya tanınır

✓ Seçimlik borclarda edimlerde birinin imkansızlaşması ile borç ilişkisi sona ermez, borcun konusu diğer edim ^m
seçimlik yetkide önemlidir olan asıl edimdir. Asıl edimin ifası borcunun kusuru dışında imkansız hale gelirse onun yerine yedek edim peşer atılır borç ilişkisi sona erer. Alacaktaki yedek edim istemeyen aynı zamanda yedek edimin ifasının imkansız hale gelmesi asıl edimin üzerinde etkisizdir

✓ Seçimlik yetki beyan asıl borçluya ulaştırıldığı anda borcun konusu asıl edimdir

✓ Seçimlik yetki yenilikte doğmuş bir hal değildir. Kanunda dönülebilir kısıtlı tarafların kabulüne kadar

⊗ PARA VE FAİZ BORÇLARINI İPASI

- PARA BORÇLARI

Bütün sözleşmelerde olması da uygun borç ilişkisinde taraflarda birinin borcu paradır.
Korsilikli para yür. jöt (franco hariç) > para, rat konusunu oluşturun.

Baki sözleşmelerde

Borçlar H. yönünde ödeme olacağı olarak piyasada döşer para tasarruflarında misir ceğdir.

Para mevduatı ve kapit olarot 241 ayrılır.

Para, verme ediminin konusunu oluşturun.

Para borcu, kendine öpö bir ceşit borcudur. Para borcunun bora parca borcu olması da mümkündür.

Geniş anlamda para → hem millî parayı hem yabancı ülke parasını. (kapalı kutu parası da)

Der " " → sadece millî para

Türkiye'de para çıkarma yetkisi TC Merkez Bankasına dayanır.

Hatıra paralar para olmayıp sadece mal niteliğindedir.

Ülke parasıyla ödenmesi

Konusu para olan borç ülke parasıyla ödenir. T.Bk 89/1

Ödenecek miktarda parayı toplamak alacaklıya değil borçluya düşer. 10 TL borç için 200 TL verme ^{üstüne} _{11 kmt}

yabancı ülke parasıyla ödenmesi T.Bk 89/2

yabancı ülke paralarının Türkiye'de sadece resmi nakit varidatı konusuna nakit yaptırın.

yabancı para borcuyla ödemeyi taraflar yalnız sözleşmede değil, para borsalarında kararlaştırılabilir.

Hakim, hakikat fiil ile notata alacaklı gibi alacaklılarda yabancı para ile ödeme kararı veremez.

altın ile ödeme

Taraflar sözleşmede borcun altın ile ödemesini kararlaştırmış olabilir. Ancak bunun için kararlaştırılmalı.

altının Türkiye'de piyasada mevcut olması ve ayrıca bunun alınıp satılması serbest olması.

Ödenecek altın altın para olabileceği gibi külçe altın da olabilir (misir malı)

Yasadışı, cumhurbaşkanı

para değerindeki düşmelere karşı koruma (sözleşmede)

1) Yabancı ülke parasının değer kaybı (kino 500 ABD dolarının Türk parası karşısında olettirir değer)

2) Altın değer kaybı (borcu, borcunu vade içinde belirli miktarda altın olarak değil fakat altının para karşılığında olettirir değer üzerinde ödeyelebilir)

3) Eşya değer kaybı (borcu, borcunun ald. para edimini vade tarihinde elini alması, seylem para olarak olettirir değer üzerinde öder)

Kural olarak tarafların sözleşmeye kaydıkları bu konular Türk hukuku yönünde geçerlidir.

Ancak bazı hallerde değer kaybı geçerli olmaz. Rehnikli olarak ^{Tarımata} _{kefolet} ^{güven} _{istikrarlı} ^{kefolet} _{istikrarlı}

- FAİZ BORÇLARI

Faiz, alacaklının alacak olarak istemeye yetkili olduğu bir miktarda parayı kullanmadan belli bir süre mahrum kalması sebebiyle kendisine ödenecek bir karsılıktır.

Faiz oranı, borçlanılan paranın miktarı ile bora süresine göre değişir.

Faizin Hukuki Niteliği

Faiz yön edim olup, hukuki niteliği itibarıyla asıl alacak penisiyle bir yön hakları.

Faiz borcunun varlığı ve devamı her şeyden önce asıl alacak hakkının varlığı ve devamına bağlıdır.

Alacaklı, asıl alacak sona erince istemisi faiz alacaklarını isteyeceğimi için bu hakkını sona erimle birlikte sona erir.

Değerli faiz alacaklı hukuki asıl alacaklıdan bağımsız bir nitelik taşır.

Her alacak gibi faiz alacak da borcu sona erdiren sebepleri ortada tutulur.

Faiz alacak 5 yıllık zaman aşımına tabidir.

Faiz Borcunun Kaynakları

* Ya hukuki işlemde
* Ya da karardan doğan

Faiz oranı (ANAPARADA 1)

Taraflar faiz oranını alacakları belli bir yüzdesi olarak sözleşmede kararlaştırabilir. "Akdî faiz oranı"
Taraflar sözleşmede faiz oranını belirlememişse kararda öngörülen faiz oranı uygulanır "Kanunî faiz oranı"

Kanunî Faiz Oranı

① Ticari olmayan işlerde KFO = %9

② Ticari işlerde KFO = %9

Akdî Faiz Oranı

① Ticari olmayan işlerde AFO = taraflar serbestçe belirleyebilir. Ancak KFO'nun %90'ını geçemez.
%13,5

② Ticari işlerde AFO = serbestçe belirler taraflar, hiçbir kısıtlama yok.

2. Temerrüt Faizi

① Ticari olmayan işlerde TFO = Akdî = %18
Kanunî = %9

② Ticari işlerde TFO → Akdî = serbest
Kanunî = %9 (?)

3. Yabancı Para Borcunda Faiz

Sözleşmede daha yüksek akdî veya temerrüt faizi kararlaştırılmadığı hallerde yabancı para borcunun faizinde Devlet bankasının o yabancı para ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranı uygulanır.

→ Birleşik (mürekkep faiz) Faiz faiz yürütülmesine denir. Bir anparanın belirli bir deurede peşinmiş olduğu faizli anparaya eklenerek ortaya çıkan yenimiktara faiz yürütülmesine denir.

↳ Ticari olmayan işlerde Birleşik faiz = YASAK

↳ Ticari işlerde Birleşik faiz = YASAK ama 2 istisna var → cari hesap
ticari tüketim ödünçü

(*) KARŞILIKLI BORÇ YÜKLEYEN SÖZLEŞMELERDE İFA (TİBK 97)

✓ Önce bir karşı hukukî, temül veya oluma olmadıkça sözleşmenin taraflarında, birinin borcunu diğerinden daha önce ifa yükümlülüğü yoktur.

✓ Taraflar arasında ifa zamanı yönünde eşitlik ilkesi geçerli olup borcunun aynı anda ifa zorundadır.

✓ Eğer satış ve huzur arasındaki trampa sözleşmesi bu kuralın dışı olduğunu gösterir.

→ Ödemezlik Def'i = karşılıklı borç yükleye sözleşmelerde taraflardan biri daha sonra ifa etme hakkı olmadıkça kendi borcunu ifa etmeden veya ifasını önemeyi ifayı talep ederse karşı taraf bir "karşı hukuk" dayanarak ifadan kaçınabilir.

Ödemezlik definde amaç karşılıklı borç yükleye sözleşmelerde birbirleriyle değiştirilebilir karşılıklı edimlerin aynı anda ifasını sağlamaktır.

Karşı edim ifa edilinceye kadar alacaklıya kendi edimini ifadan kaçınma hakkı ve meş suretiyle onun açısından bir teminat fonksiyonu işletmektedir.

Bir def'i'dir. Taraflar iler sürmedikçe hakim re'sen pot önünde tutulmaz.

Emredici def'i düzenleyicidir. Erteleyici bir def'idir.

→ Ödemezlik Def'i şartları =

① Karşılıklı Borç yükleye Bir sözleşme Olmalı (tam iki tarafa borç yükleye) (edimler birb. karşı) a) edimler arasında karşılık ilişkisi bulunmalıdır. (synallagma)

edim ve karşı edim genetik - kondisyonel - fonksiyonel karşılık ilişkisi içinde bulunur.

genetik = edim ile karşı edim doğuştan meydana gelmeleri yönünde birbirine bağlıdır.

kondisyonel = edimler devamlılıklarının varlığını sürdürmeleri için birbirine bağlılık şarttır.

funksiyonel = edimler ifaları yönünde birbirine bağlı durumdadır.

karşılıklı ilişkisi içeren sözleşmelerin başında = satış - trampa - kira - hizmet - eser - yaygın - taşıma - taşıma sözleşmelerle isimli sözleşmelerde karşılıklı edimlerin içeren sözleşme niteliğinde olabilir.

✓ Ucretsiz vekalet - fizesiz ödünç verme - karşılıksız vedia gibi borç sözleşmelerinde de iki tarafa borç yüklemekte birlikte burdaki edimler birbirinin karşılığını oluşturmaz → eksik iki tarafa borç yükletmeye
✓ yapmama edimleri içeren sözleşmeler de iki tarafa borç yükletmek için kullanılabilir ancak bir bedel karşılığında önallım hakkının kullanılabilmesi

✓ Davanın ve uygulamada ödemeli deflinin bazı hallerde öncelikle dürüstlük kuralı gerektirdiği takdirde eksik iki tarafa borç yükletme sözleşmelerinde de uygulanabileceği kabul edilir.

b) edimler arasında değişim (mübadile) ilişkisi bulunmalıdır

- Değişim ilişkisi içinde ille olarak asıl edim yük. olur, yan edim yük. de yer alabilir
- TBK 97 uygulanabilmesi için ortada sadece karşılıklı borç yükletme sözleşmelerinin bulunması yeterli değildir. Bu sözleşmelerin içerdiği edimlerin birbirleriyle bir değişim ilişkisi içinde bulunması gerekir
- Bapımsız olarak dava edilebilir, yan yükümlülükler ille olarak değişim ilişkisi içinde bulunmaz ve değişim ilişkisi içinde bulunmayan yan edim ve yan yük. hakkında ödemeli defr kullanılmaz
- Edim ve karşı edimin aynı türde olması halinde hak sahibi ödemeli defr yerine tahvil hakkını ileri sürer
- Sözleşme ilişkisinin taraflarında sonradan meydana gelen değişiklikler ille olarak değişim ilişkisini etkilemez

② Karşılıklı edimler mevcut ve muaccel olmalı

- Ödemeli defr mevcut olması için taraflar arasında borç ilişkisinin geçerli olarak meydana gelmesi ve vadiğini devam ettirmesi gerekir
- İfa niteliği yönünden de borçlular edime uygun olmalıdır
- Ödemeli defr sözleşmede diğer her iki edimin de muaccel olması gerekmektedir

③ Tarafların edimleri aynı zamanda ifa yükümlülüğü bulunmalıdır

Karşılıklı borç yükletme sözleşmelerinde borçlular edimler aynı anda ifa konusunda zorlanabilir. Ancak tarafların özimlemleri, bir karar hükmü veya karar bu kararı ortadan kaldırırlar

Öncelikle ifa yükümlülüğü olan tarafta ödemeli defr tahvil hakkı olan karşı edimini ifa etmeli

Öncelikle ifa yükümlülüğü olmayan haller → tarafların edimlerinin aynı anda muaccel olması
→ edimin ifasını talep eden alacağının öncelikli olması
mesela hamet söz öncelikli ifa ifa edebilir, eser söz yüklenicidedir ...

⊗ Ödemeli Defr'in Sonuçları

- Şartların gerçekleştiği takdirde borçluya ifayı talep eden alacaklı karşı edimini ifa veya ifasını önemiye kadar ifa için kocinma hakkı verir.
- Bu önemli sorun davasının ödemeli defrini kullanarak suretiyle ifa etmek zorunda bulunduğu borçlu muaccel hale gelmesini önlemesidir
- Ödemeli defr ileri sürer borçlu, borcu ifa etmemesine rağmen mütemerrit duruma düşmez. Çünkü borçlunun borcu ifa etmemesi borcu aynı bir durum değildir
- Ödemeli defr dava yoluyla kullanılabilir, diğer dava yoluyla da kullanılabilir
- mahkemece dava yoluyla ileri sürülen ödemeli defrın zaman aşımını keser, potansiyel olarak
- Kendisinde borçludur edimin ifası talep edilen davalı (borçlu) bilerek veya bilmeyerek ödemeli defrini ileri sürmede ifada bulunmuşsa borcu olmadığı bir şey yerine getirmiş olduğunda ifa ettiği şeyin inadını isteyemez yalnızca borcu, sözleşmenin diğer tarafta, sadece karşı edimin ifasını talep edebilir
- Davanın iptal edilebilir hususları arasında her şeyde önce davanın borçludur edimin mevcut ve muaccel olduğunun kendisinin borçludur edimi gerektirir, ifa ettiği veya ifaya hazır olduğunu iptal etmesi gerekir. Davacı iddiasını davasının öncelikle ifa yükümlülüğüne dayandırmakta ise bu iptal etmez

⊗ Taraflardan Birinin İfa Güçsüzlüğü Halinde Ödemeli Defr (TBK 98)

Karşı tarafta edimin ifası potansiyel olarak alınacağı kadar karşı ediminin ifasında kocinabilir. Hakkı tehlikeye düşen tarafta aynı zamanda ifa potansiyel olarak verilmeye sözleşmede denebilir. Düzeltilebilir bir kuraldır

→ İfa güçsüzlüğü nedeniyle ödemeli defrın şartları

- a) Karşılıklı borç yükletme bir sözleşme olması
- b) Borçlu ifa güçsüzlüğüne düşmesi (ifasız edim veya aleyhinde yapılan her türlü sonuçsuz kalam borcu)
- c) Karşı tarafın hakları tehlikeye düşmesi olması
- d) Hakkı tehlikeye düşen tarafta borcu henüz ifa etmemiş olması

✓ Taraflardan birinin muaccel borcunu ifa için yeterli para veya ekonomiktan yoksun olması güçsüzlüğü, yani borc ödemekte, acı ifade eder.

✓ Güçsüzlüğün geçici değil sürrekli olması lazım.

✓ Güçsüzlük hali sözleşme kurulduktan sonra meydana gelmeli. Sözleşme kurulmadan önce mevcut olup korsi taraf da bu durumu bilmiyorsa ortada aldatma veya tenei yapılması altında yapılmış bir sözleşme söz konusudur. Defi haki sahibi bu durumu bilmesme rağmen bunu pöze alarak sözleşmeyi kurmuşsa o defi hakkını kullanamaz.

Korsi tarafın haki borcunun güçsüzlüğü nedeniyle tehlikeye düşmüş olmalıdır

↳ ciddi
objektif
gerçek

* ifa güçsüzlüğü nedeniyle ödemelik def'inin hüküm ve sonuçları

1) Güvence gösterilmeye kadar borcun ifasından kaçınma

2) Sözleşmeden dönme hakkı

* Alacaklı, borcu tarafında belirtilen süre içerisinde güvenli gösteremediği takdirde sözleşmeyi dönebilir bu süre alacaklı tarafından tayin edilir.

* Sözleşmeden dönme hakkına alacak henüz muaccel olmamakla birlikte tehlikeye düşen alacaklı da sahip.

* Sözleşmeden dönme halinde taraflar daha önce ifa ettikleri edimleri birbirine geri vermek zorundadır. Bu geri verme sebebiyle zararlar, istihkak veya konuma dayanan bir hak olmayıp tamamen edim niteliğinde bir borç ilişkisidir. Dönme ile sözleşme ortada kalmaz, varlığını sürdürür, sadece içeriği değişir.

İFANIN HÜKÜM VE SONUÇLARI

İfa, alacak hakkını ortadan kaldıran bir olaydır.

İfa, ilke olarak borcu ortadan kaldırır ancak borc ilişkisi bir tek borçtan ibaretse bunun, bir defa kat asır ve ya borçlarda oluşuyorsa bütün tamamını yerine getirmesi halinde ifa borc ilişkisini de kaldırır.

İFANIN İSPATI

→ İfa, borcu sona erdiren, borcuyu borçtan kurtaran bir olaydır. Bu yüzden yusmalık ve özellikle dava halinde bunun ispatı borçluya düşer.

→ Borcu yalnızca ifayı değil, borçlunun edime uygun ifayı da ispat etmelidir.

→ Borcu, alacaklıdan kısmi ödemede bulunmuşsa → makbuz

→ Borcu, borcun tamamını ödemişse → buna ilişkin senediy > geri verilmesi veya iptalini isteme hakkına sahiptir.

→ Makbuzat - para borçlarında ödemiş para miktarı.

bir şeyin verilmesine ilişkin borçlarda teslim edilmiş mal > yavun
hizmet borçlarında çıkarılan saat

Borcunun makbuz isteme hakkı

→ İfanın ispatına yarayan delillerden biridir. Borcu ödeyen borcu, alacaklına veya yetkili temsilcisinin borcunda, edimi almış olduğunu gösteren makbuz isteyebilir yavun delil.

→ Hükme ya pöze 2500 TL'den az olan borcun ifasında da makbuz istenebilir.

→ Makbuz irade beyan değil bilgi acıklamasıdır.

→ Bakıye makbuzu, bilgi beyanı yanında irade beyanını da içerir ve alacaklına sadece edimi aldığını değil aynı zamanda borcunda herhangi bir alacağının kalmadığını da ifade eder bir makbuzdur.

→ Makbuz ilke olarak kısmi ifa ile dönemli borcun ifasında talep edilir.

→ Alacaklı makbuz vermezse mütemerrit duruma düşer.

→ Adı yavun, makbuzun peceyirlipt için yeterlidir. Makbuzun yavun olması imzalı ise alacaklına veya yetkili temsilcisinin elyavusıyla alınması yeterlidir.

→ Makbuz, yavun bir delil olduğuna göre borcu yusmalık halinde ispat amacı olarak sadece delil değildir.

Makbuzun Hüküm ve sonuçları =

İlk forksiyonu = Borcun ifa edildiğine dair ispat forksiyonudur.

İkinci = Dönemli borçlarda son borcun ifasına ilişkin makbuz alacaklı makbuzda bir cektince kaynamışsa daha önceki borcun da ödendiğine bir korme teskil eden ifa - korme bedeli.

Üçüncü forksiyonu = Anaparanın tamamını ödendiğini gösteren bir makbuzun daha önce islemis forksiyon de ödendiğine korme teskil etmektedir.

Senedin Geri Verilmesini İsteme Hakkı

- Senetler ancak borç senedidir. Borç senedi borcu doğuran veya doğrulayan bir beyandır.
- * Borcunun ispat aracı olarak düzenlenip alacıklığa teslim ettiği senet bir innde beyanını değil bir bilgi beyanını içerir. (taahhüt)
- İspat senetleri kıymetli evrak değildir.
- Senet, borcun varlığını ispat amacıyla borcu tarafında düzenlenir ve alacıklığa verilir. Borcun tamamını ifa edip borcunun alacıklıdan senedin geri verilmesini isteme hakkı vardır.
- Borcu ifa edip 3. kişinin alacıklığa halef olması halinde senedin geri verilmesini isteme hakkı 3. kişiye aittir. Senedin iptalini isteme hakkı.

- Alacaklinın senedi herhangi bir şekilde kaybetmesi, dolayısıyla borçluya geri verememesi her zaman mümkündür. Borcu alacıklıdan senedin iptalini isteme hakkına sahiptir.
- Senedin iptalinde ancak alacaklinın, senedin geri verilmesini mümkün olmaması nedeniyle hükümsüz olduğunu borcu sana erdirdiği için bir belge (senet) üzerinde yazılı olarak beyan etmelidir.
- Senedin iptalini isteme hakkı borçluya aittir. 3. kişi halef olmuş ise iptali isteyebilir.
- İptal beyanında bulunacak kişi alacaklı olduğu için borcunun iptali alacıklıdan istemesi gerekir.
- Alacaklı iptal beyanında bulunmadığı takdirde borcu edimi ifade, kaçınılmaz mütemerrüt olmaz. Senedin geri verilmesini doğurduğu sonuçlar.

- Borç senedinin geri verilmesi borcu tamamını ifa ettiğine konur bir karne oluşturun.
- Karnenin geçerli olması için borcunun senedi zilyetliğinin elde edilmesi yeterlidir. Borcu, senedi zilyet olduğunu değil alacaklinın senedi geri verdiğini ispat etmesi zorundadır. Aksi senedin alacaklinın innde olduğu iddiası da mümkündür.

- Alacaklinın senedi iptal beyanı senedin geri verilmesi yerine geçen senedin geri verilmesi hakkı hüküm sonuçları doğuruyorsa iptal beyanı da aynı sonuçları doğurur.
- Borcu ifa ettiğine, sana erdiğine ilişkin fiili karineler de söz konusu olabilir.

Para borçlarında yapılan ödeme ve mahsuba ilişkin borç kuralı. (TBK 100-102)

- Para borçlarında borcunun yapılmış olduğu kısmı ödemi öncelikle ödenmemiş bulunan faiz ve prde borcuna mahsup edilebilir. Bu durum karşısında faiz ve prde borcu olan bir borcu yapmış olduğu kısmı ödememi öta borçları düşürülmesini alacıklıdan isteyemez.
- Kanunen geçerli bir acıklama yapılmadığı veya mahsuba bir acıklık bulunmadığı takdirde ödeme muaccer borç için yapılmış faizli. Birde cüt borç muaccer ise ödememi borçluya karşı ilk olarak talep edile borç için yapılmış olduğu kabul edilir.

ALACAKLININ TEMERRÜDÜ (TBK 106-111)

- Alacaklı, kendisine gereği gibi sunulan bir ifayı kabulde veya tam ve doğru bir ifayı perçektirilebilmesi için kendisi tarafından yapılması gereken harurüt fiillerini yapmaktan haklı olarak kaçınır, buhar yerine perçektirirse borcu ifada bulunmaz. Alacaklı bu durumda temerrüde düşer.
- Karınkayucu taraflar arasındaki menfaat uyumunu önlemek amacıyla alacıklığa bir külfet yükler. Bu ifaya katılma külfeti külfet = Bir kişinin bir hakkı kazanması veya kaybetmesinin için katılma perçektir bir davranış olup söz konusu kişi böyle bir davranışta bulunmuş zaman onlara hakkı koronir.
- Temerrüt genel anlamda ifadayı perçektirmedir.
- Alacaklinın temerrüdünün perçektirmesi için alacaklinın kusurlu olması ilke olarak şart değildir. Ancak borcunun sözlümde daimi halde iframı olduğu menfaat zaman taahhüdün alacıklıdan talep edilebilir için alacaklinın kusurlu olması gerekir.

Alacaklinın Temerrüdünün Şartları

- 1) Borçlu, edimi alacıklığa gereği gibi önermiş olmalıdır.
- 2) Alacaklı, önerilen edimi kabulde kaçınmamış olmalıdır.
- 3) Alacaklinın kabulde kaçınması haklı olmalıdır.

- Alacaklı kusur ifayı ilke olarak reddedebilir.

- Borcunun ifa önerisi ilke olarak fiilen yapılmalıdır. İstisnae, sötiü

→ potansiyel borç

→ mevcut borç

Alacaklının Temerrüdünün Sona Ermesi

- Alacağı sana erdiren sebeplerden birinin gerçekleşmesiyle sona eren (Libra-yenileme-fotos-borata kurtuldu)
- Borç ilistisinin bir bütün olarak sona ermesi halinde de alacaklı temerrüdü son bulur
- Edimin ifasının imkansız hale gelmesi de kabul temerrüdünü sona erdiren
- Tarafların sanrada anlaşarak ifa zamanını uzatmaları da alacaklı temerrüdünü o telden kaldıran

İspat Sorunu z

Borçlu, borçlanmış olduğu edimi alacaklıya gereği gibi önediyse uhlüne uygun bir ifa teklifi ile elinde gelir her şeyi yaptığını ispatla yükümlüdür

Alacaklı, borçlu tarafından önerilen edimi kabulde kaçınmada haklı olduğunu ispat etmelidir.

Alacaklı temerrüdünün GENEL sonuçları

Temerrüde rağmen alacaklı ilke olarak borçludan edimin ifasını talep edebilir

İfo fiiline katılmamak suretiyle mütemerrit olan alacaklı bir borcu hukuku bir yükümlülüğü değil bir külfet rical ettiği için temerrüt borçlu lehine ilke olarak bir toulmot talebi doğurmaz

Alacaklı temerrüdünde borçlu lehine bazı olumlu sonuçlar doğar. Bunlar,

- Borçlunun sorumluluğunun hafiflemesi
- Hararın alıcıya geçmesi
- Masrafların istemesi, borçlunun alacaktı da istemesi
- Ödemelik def'i mütemerrit alacaktının ileri sürmemesi
- Alacaklı temerrüdünde borçlu temerrüdüne sona erdirmesi
- Ölümünde doğan forulan işlemeye devam etmesi

- Borçlu, muhafaza yükümlülüğüne perez pi bir yerne petirmis olmakla birlikte edim konusu şey telet olmuşa sorumluluktan kurtuldu

- Alıcının kabul temerrüde halinde satılan malın hakkı alıcıya geçen Eser sat ve tasınır satım satı ayındır. Buna karşılık diğer cesit borçlarında ve özellikle kendine öge bir cesit borcu olan para borçlarında bu tür tevdii edilemedikçe hasar borçluda kalır.

ÖTEL SONUÇLAR

✓ Borçlunun borçlanılan şeyi tevdiil hakkı

Borçlu konus maddi mat jarı bir şeyin teslimi olan borçlarda bu şeyi bir yere tevdi etmek suretiyle borçtan kurtulabilir

Tevdi hakkı sadece maddi, yani konusu bir şey olan edimlerde uygulanır.

Şey tevdiil borçlunun bu şeyi per alma hakkı saklı kalmak şartıyla borçtan kurtulma sonucunu doğurur

⊗ Tevdiin şartları

- 1) Alacaklı mütemerrit olması
- 2) Edim maddi bir edim olması, tevdi elverişli bir edim olması, tasınır olması şey
- 3) Tevdiil, tevdi gerinde yapılmış olması

* Doğru bir tevdiil borçluyu borçtan kurtarır.

Borçlu, alacaklı edimi teslim almış olmasına birlikte, satıcı onu ifa etmiş pi bir işlem için tevdiil bir ifa ikamendir.

Borçluyu, borçtan perici olarak kurtarmaz. Borçlunun tevdi edile şeyi per alma hakkı uatın Borçlu, per alma hakkını kullanarak fakdrde alacak, bütün yon haklara birlikte gerinde doğar.

Ger alma hakkı her şeyden önce alacaktının kabul beyanıyla ortada kalır

Alacaklı, alacak hakkını mütemerrit olması kaıbermez, temerrüt durumuna göre rağmen alacak hakkı devam eden

Tevdi ile birlikte hasar ve masraflardan sorumluluk da alacaktıya geçen

Yalısı tevdi, yalısı yere yapılan tevdi borçluyu borçtan kurtarmaz

✓ Borçlunun borçlanılan şeyi satma hakkı (108 TBK)

Borçlanılan şeyin niteliği veya isin özelliği tevdi edilemeye uygun düştür veya tevdi edilecek şey borçlanabilir, ya da bakımı, korunması veya tevdi edilmesi önemli bir pider perektir ise borçlu, alacaktıya önde, ihtarda bulunmak şartıyla, hakimlini izniyle şeyi acit atırmayla satılarak bedelin tevdi edilebilir

Şeyin satılabilmesi ayrıca alacaktının mütemerrit olmasına bağlıdır

Satılabilir maddi edimlerde olur

⊛ Satışın Şartları

① Şeyin niteliği veya diğer sebepler

taahhüt malı tevdi mümkün değil.

kabul borular güruye, şeylerde tevdi olmaz

madaya tabi malla da tevdi edilmez.

tevdi masraflı değeri ne oranda yüksek olan mallar da tevdi elverişli değil.

② Borcu, alacıklıya satışı önceden ihtar etmeli

alacıklı, ifayı önceden reddetmiş olsa bile borcu ihtarda bulunmalı.

③ Hakim, satışı izm vermiş olmalı

✓ ⊛ Satışın hüküm ve sonuçları

Satışta tevdi elverişli olmayan şey yerine tevdi elverişli olan para, peşin

Borçluya mevcut olan mal edim yük sonradan para edim yük dönüşür.

Borcu, şeyi satmakla değil satışı elde edile parayı tevdi etmekle borcu kurtulur

Borçlunun şeyin satışı için yaptığı masrafları alacıklı ödemek zorundadır

✓ ⊛ Borçlunun sözlümede dönme hakkı

Borçluya edim şeye ilişkin edim dışında bir edim, örneğin yapma edim ise böyle bir edimin tevdi veya satışı mümkün olmadığında borçluya alacıklının temerrüde halinde borçlunun temerrüde ne ilişkin hükümlere göre sözlümede dönme hakkı tanınmıştır.

İddia hakkı alacıklıya ait olup da bu hakkı kullanmadığı takdirde borçlunun hangi seçimiyle şeyi teslim edeceğini bilemeyeceğinde sözlümede dönme hakkına haiz olması gerekir

- alacıklı mütemerrit olmalı

- borcu, alacıklıya edimi kabul hususunda kendisinin veya hakim tarafından tayin edilecek uygun bir süre vermesi ve bu sürenin kullanılmadığı takdirde sonradan dönme hakkının beyan etmeli

varması gerekir, tek taraflı irade beyanıdır

- Dönmenin sonuçları =

yenile defu bir haktır

Beyan alacıklının hakimiyet alanına ulaşmasıyla kendiliğinden sonuçlarını doğurur

borçlunun tahminat istemesi için alacıklının kululu olması gerekir. Sadece hukuka aykırılık yetmez

Böl sonuçları

1) Borçlunun borçluları şeyi tevdi etmesi

2) Borçlunun borçluları şeyi satma hakkı

3) Borçlunun sözlümede dönme hakkı

BORÇ İLİSKİSİNİN İFA EDİLEMEMESİ VE SONUÇLARI

Borçun ifa edilememesi - Borçun vaktinde ifa edilememesi

1) İhtia ifa etmeme (hususî ihtiyacı)

2) Gereği gibi ifa etmeme

3) Temerrüt

→ kötü ifa
→ borçlunun yükümlülüklerini ihlali

→ Borç ilişkisinin ifa edilememesinin sonuçları alacıklıya alacağını elde etme hususunda 3 imkân vardır

① Aynı ifa

② Tahminat Davası (Giderim davası)

③ Sözlümede dönme

a) İFA DAVASI

b) CEBRİ İFA

- verne borçlarında

- irade beyanında bulunmaması durumunda

- yapma ve yapma borçlarında

-

İfa davası

İfa davası muaccel ve yerine getirilmesi mümkün olan her türlü borcu kapsar. Alacat muaccel olmalı ve edim imkansız hale gelmemiş olmalı. Kurulu olma şart yoktur borcunun, kusur İfa davasında değil tazminatta olur. Alacat kaynaklı itibarla sözleşmede, hatırı fiilde, sebepsiz zayıflama veya uletolsun itip etmek olabilir.

İfa davası ile alacat her türlü borcun özetle verme yapma, yapmama borcunun ifası için acilce borcu, borcun denreden imkansız hale gelip gelip olmadığına bu imkansızlıkta borcu kurtulur kuruluysa tazminat davası açılır.

Cebri İcra

Borcun zorla yerine getirilmesi için resmi makamlara başvurma usulüne cebri icra denir. Borclar cebri icrada devlet gücü ile zorla yerine getirilir.

Cebri icra icra tatbiki ve iflas tatbiki olarak 2ye ayrılır. İcra tatbikiinde cüz icra, iflas tatbikiinde külli icra.

İcra ilamı ve ilamın olana 2ye ayrılır.

↓
↳ para ve teminat borclarında olun
Alacatın elinde mahkeme kararı, peşin ve borcu ihraz edebilir
borcu boru ihraz edemez.

İlamlı icra yönünden borcun niteliğine göre bir ayın yapma peşin
↳ verme borclarında ilamın konusu tasınır malın teslimi olabilir.

tasınır malın müteyakkutun geçirilmesine ilişkin mahk. kararlar ve malın tasarruflarında, önce alacatlıya peşin.

İcra de beyanında bulunma yükümlülüğünde - mahkemeye verdigi İfa hükmü borcunun icra beyanı yerine geçtin
yapma ve yapmama borclarında - ilamda, yapma alacatı para alacatına dönüştür. Borcuna icra müdürü işi belli bir müddet tayin eden yapmama bu masraflar borcunda alınır (malı haczedilip) iş 2. kısıya yapılır.

2) TAZMİNAT DAVASI

Alacatlı, borcunun kuruluyla borcun İfa edilememesi dolayısıyla borcunla edimi gna, elde edilememesi halinde borcuna karşı borcun İfa edilememesinde sebep olan peşin (tazminat) davası açabilir. Sözleşmenin icrası değildir.

BK 2. maddede alacatlıya tazminat davası açma hakkı tanınmıştır. ↳ borcunun kurulu olana ifada peşin
↳ borcu temerrüde halleri

SÖZLEŞMEYEN DOĞAN BORÇ İLİSKİLERİNİN İHLALİ

Sözleşme borcun ilişkileri edim yükümlülükleri

(yan yükümlülükleri) içerir. Bunlar sözleşmenin ihlali doğurur.

Tazminat borcunun depması için borcun yükümlülüklerinin borcunun kurulu bir davranış sonucunda ihlal edilmesi ve bu ihvalda alacatlına bir zarar gelmesi gerekir.

⊕ İHLAL GESİTLERİ

1) Kusurlu İfa imkansızlığı (Borcun hiç İfa edilememesi)

2) Gereği gibi İfa etmeme ↳ kötü İfa

3) Temerrüt (İfada peşin)

4) Bağımsız yapmama yükümlülükleri

5) Borcunun uatında önce ifada açılan korunması

* Kusurlu İfa imkansızlığı sözleşmenin ~~ihlali~~ kurulumunda, zarar borcunun kusuru davranışı içinde edimin sürekli ve kesin olarak yerine getirilmesinin mümkün olmamasıdır.

İmkansızlık tabii - fiili - hukuki sebeplere dayanabilir.
(maddi)

Tabii imkansızlıkta edim konusu şey yok olduğunda bunun yerine getirilmesi de mümkün olmaz.

① Fiziki imkansızlık = edim konusu şey yok olmamasıyla birlikte bunun ifadesi fiziki ve pratik nedenlerle orada tutulur.
Edim konusu olan kişi veya kuruluş olmasının olmaması (mevcut ama pratik yönde imkansız)

Hukuki imkansızlık = edim konusu şey mevcut olmasıyla birlikte bunun yerine getirilmesi emredici bir hukuk normuyla yasaklanmıştır.

→ ekonomik güçsüzlük hiçbir zaman imkensez olarak nitelendirilemez.

Ölto zaman tamama peçmemis borclunuy gelecekte de borclu etness münkul-ffe imla-quit deñ borcl temerradı olun

③ Bölünebilir edim = Değeri, niteliği ve özgülüdür amacı yönünde bir kayba uğramadan parçalanabilir, edime bölünebilir edim denir.

Hizmet edimleri > bölünemez, kısmi imkânlar olmaz
dopma edimleri

Özelliklerinden iftiharla söz konusu olamaz. "Tür yok olamaz". Para borusu gibi

③ sinirlı cəst böcələrdə rəf intensitəti stabilizasiyası

⊖ Sorular ift imkaniyeti borclunun kusuru bir davasini sonunda meydana gelmedimkensiizit kusur-sizli borclunun sorumlulugu sot konusu olmat

② Gereçtir Gibi İfa Etme "Söylemenn müspet ihlali"

→ Boşlu yapımamalı pereteler bir şeyi yapılmaktadır olumlu bir davranışta bulunmaları ifadesi imkânla hale getirilir

→ Örneğin belirli alkolliye hasta kayvan verir diğer hayvanları da hasta olur.

eror söylemesinde gülerici kötü bir merdane yaptığı için is sahlinin düşmesine sebep olur ..

→ Genetik jirbi (fa) edamn boro uym olarst tam ve dogru bir sekilde yetme potansiyesidir.

→ Edim : İfo borcunun tamamından İfo alacaklarına karşılaştıkları yer ve zamanda miktar ve niteliğine uygun bir şekilde yerine getirilmediği takdirde borcunun edim pençesi İfo etmemesi söz konusu olur.

alacağını dilese edimsi reddederek boşluğu temerrüde düşürebilir. ^{u nitelikli u}

→ Her anlamda gereği gibi ita etmeye başlamanın yararlı sonuçları vardır birini ihmal etmesi haksızdır

→ Genis " " " " " barınan konular yer zaman miktar ve nitelik gibi unsurlarda birine
yapın olarak yemini petrimed için katıldığı olan

→ ifo edilen edimin bozulan edimin niteğine yamamışsa "kötü ifo" - "ayıplı ifo" da denilir.

④ Gereği gibi ifo etmeme türleri

- kötü ifo halleri
- yan yükümlülüklerin ihlali
- ifoya yardımcı yan yükümlülük ihlali
- koruma yükümlülüklerin ihlali

ileriye etkili sadakat yük = Borcunun ifadesi sanna da borcunun alacılığı koru yerine getirmesi zorund
olduğu kuruma yükümlülüklerini ihlal etmesi sözleşme sorumluluğuna gior.
KÖTÜ İFA

Edilmiş borç ilişkisindeki niteliğine uygun olarak tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmemesine denir. Yapılmama edimlerinde kötü ifa olur.

Maddi edimde bocaların edim yeme basta edim uenimess kötü ifa depl yonlis ifadir.

kõtsi ita, ita sojimaajaga in bore ilistiss de sora emis olmat
kõtsi ita, ita hõltsi

Kõige rohkem hõlmas 90% peamistele 2 ühesit sarnast ygror.

↳ ifa mefsooth de (mürpet/ zoro) yiror

2) edimin aygılı olmasında dolaylı diğer mal ve hizmet uyarınca depolenecek bir zarara uğron.

ŞAN YÜKÜMLÜKLERİN İHLALI

1) İFAYA YARDIMCI YANILMAK İHTİMALİ (Muhafaza - Aydınlatma - Saplama) (Dürüstlük kuralına ymn)

Jonlis veya etik bilgi verildiği yada hiçbir bilgi vermediği ian tam ve doğru ile yapılmamıştır

Edim konusu seye isten ambalajlama, paketleme, baste der. panderne - pibi janyu ihtid de per pib
ifaya yord. janyu. bagimli yut. aldyu igan bunlari ihtid igan glo danyu dal. TAJMENAT NIAPI

2) KARUMA YÜK İHLALI (Dünyâ-küt kuralında karumaları) (Akit → ^{BİCESİ}
Phosmanan dıkar kırtın sabile ve malurda) ^{YINON}
^{KOROSI}

Sözleşmenin diğer tarafların sahip ve malvarlığı değerlerinin edimin istisi sırasında veya ito vesileyle
ihlale koca korunması söz konusudur. Alacakların edim menfaati içinde hukukta koruma, diğer men
Bunlara koruma menfaati veya bütünüle menfaat denir

Koruma yükümlülükleri ilgili temaları basilar, zıtlasmenn müzakereleli sinosinda devam ettir
gibi zıtlasmenn kurulumosinda, ilaino koder kotta kau kollerde iloda, sonno da devam eden.

③ Bağımsız yapmama borcunun ihlali

④ Borçlunun vaktinde önce ifadeni açığa çıkarması

Borçlunun alacaklıya ifadeni önce borcu yerine getirmeyeceğini beyan etmesi zât müspet ihtilaldır. Burada ifa imkânı içinde söz etmek mümkün değildir. Edimin ifası obj. olarak imkân değildir. Bir ifa tesebbüsü olmadığı için gereği gibi ifa etmemek de söz edilemez.

SÖZLEŞMEDEN DOĞAN SORUMLULUĞUN ŞARTLARI

① Borcu aykırı bir davranış olmalı (söz ihlali) (müspet - menfi)

② Bir zarar doğmuş olmalı (maddi - manevi)

③ Sözleşmenin ihlali ile zarar arasında uygun illiyet bağı olmalı

④ Borçlu, sözleşmeyi kusurlu olarak ifa etmeli

Borcu aykırılık, borcu yerine getirmeme, borcu ifa etmemektir. Borçlu borçlanmıştır olduğu edimi hiç veya gereği gibi yerine getirmemiş ya da vaktinde ifada bulunmazsa zât ilgisini ihlal etmiş olur.

Sözleşmeden doğan sorumlulukta → borcu aykırılık Haksız fiil de ki → Hukuka aykırılık

zarar = sözleşmenin ihlali sonucunda alacaktanın hukuka korunan değerlerinde inderisi dışında meydana gelen azalmaya zât. zarar zarar denir (kişinin ya da malının değeri)

Sözleşmenin ihlali ile zarar maddi zarar → Fiili zarar. (Lafızla alacaktanın - pozitif - olması)
* Yoksun kalma kâr (Borcu ayk. olmasaydı alacaktanın malvarlığının göstereceği artış)

Sözleşmenin ihlali ile zarar manevi zarar = Adam öldürme ve bedel bütü ihlali halinde zât konusu olur. TBK 114,56

maddi zararın unsurları = 1) ifa edilmeye edimli değeri (kusurlu sanayi imkânı ile → netif ifa)
2) Giderler (ifası mümkün ise → netif ifa)
3) Diğer unsurlar
4) müspet zarar - menfi zarar
5) 3. kişinin zarar

* müspet zarar = sözleşmenin hiç veya gereği gibi ya da vaktinde ifa edilmemesinde zarar zarardır. Edimin borcu tarafında tam ve gereği gibi yerine getirilmediği olduğu alacaktanın malvarlığının göstereceği durum ile halihazırda göstereceği durum olan farktır.

Fiili zarar ve yoksun kalma kâr olarak 2'ye ayrılır

Fiili zarar = Borçlanılan edim ifa edilmemesi nedeniyle alacaktanın malvarlığının arttık kumının azalması veya pozitif kumunun azalmasına denir. Aynı zamanda alacaktanın borcunun edimi ifa edeceğine güvenerek 3. kişilerle yaptığı sözleşme ile borçlanıp edimi yerine getirmemesi de dolaylı olarak zararın bir kısmını oluşturur ve zata korulu da olur.

yoksun kalma kâr = borcu aykırı davranış olmasaydı alacaktanın malvarlığının göstereceği artış denir malvarlığının arttık kısmının artmaması ya da pozitif olamamasında meydana gelir

* menfi zarar = sözleşmenin kurulmamasında veya geçersiz kurulmasında zarar zarardır. Burada sözleşmenin geçerli olarak kurulmuş bulundukça duyulan güvenin boşa gitmesinde zarar bir zarar zât olarak alacaktanın malvarlığının halihazırda durumu ile sözleşme yapılmaması olacağı azalması durum olan farktır.

alacaktanın zât konusu sözleşmeyi yapmamasında menfi zarardır.

menfi zarar oluşturan unsurları bakımından sözleşmenin kurulması için yapılan işlemlerden sonra yapılan sözleşmenin geçersizliğine gidenler başka bir sözleşme yapmama suretiyle kazanılan fırsatlar da menfi zarardır.

alacaktanın geçersiz sözleşmeye binaen alacağı mal ve hizmet 3. kişiye devredilmeyi taahhüt eder ve bunun için zata korulu ya da taahhüt ödemesi zarfında kalma menfi zarar.

menfi zarar kasıtlı, firsat / müspet zarar yoksun kalma kâr'a benzer.

* 3. kişisel zarar = 3. kişiyi koruma etkili bir borç ilişkisinde borçlu, sözleşmeye aykırı davranışla alacaktanın koruma olan içinde bulunan bir ümide zarar vermişse (23) bu ümitsizlik zarfında dolaylı borcuyla zât. dev. olabilir.

* Söleşmenin ihlali (imkansızlık - temerrüt - gereği gibi ifa etmeme) ile gerçekleşen zarar arasında uygun illiyet bağı bulunmalı böylece sözleşmenin ihlali olayları sebep olmasına, genel hayat tecrübelerine göre somut olayda gerçekleşen türde bir zarar meydana getirmeye niteliği itibarıyla elverişli olmalıdır.

* Borçlu sözleşmeyi kusurlu şekilde ifa etmeli. Genel ilke kusur sorumluluğudur. İstisna: sebep ilkesine göre sorumlu olur. Borçlu yardımcı kişilerin alacılığına vermiş olduğu zararda kusur aranmaz, sorumlu. Benzer işlerde benzer şekilde kişiler tarafından gerçekleştirilmesi gereken özenin gösterilmesi, borçlu ilke alacılığından

Akdi kusurun çeşitleri → kast
→ ihmali

Borçlunun sözleşmede doğan yükümlülüklerini bileret ve isteyerek ihlal etmesi kasttır.

Borçlunun sözleşmeye aykırı sonucu, sözleşmenin ihlalını, tasarlayıp istemesi halinde de fiirde kast

, gözetilmesi fiirde istememesi dolaylı kast

Borçlunun, sözleşmenin ihlalını istememesiyle birlikte bunu söylemek için kendisiyle aynı menfaat çevresinde bulunan kişilerde aynı sonuç altında göstermesi istenilmez, dikkat ve özenin gösterilmesi ihmaldir.

Akdi kusurun unsurları → sübjektif unsur (ayrıt etme gücü)

→ objektif unsur (borçlunun göstermesi gereken özen)

KURAL > kusur sorumluluğu

① Borçlunun kusurlu ^{borçlu} ~~borçlu~~ tarafında ispat etmelidir. (Tbk 111)

② Sözleşmede doğan sorumlulukta, sözleşme dışı sorumluluğa atılma olarak kusuru ispat yoluyla tereddütleri ve böylece alacılığı, borçlunun kusurunu ispat yönünde kurtulması suretiyle kusur olduğu ispat yoluyla borçluya ait olmuştur.

③ Borçlu kusurlu yada kurtulmuş tarih getirebilmesi ~~ise~~ olup olmadığı niteliğinde dış olayların sözleşmenin ihlali sebebi olupunu ispat etmek suretiyle olur.

④ Olayüstü dış olaylar ise illiyet bağını kesişen mücbir sebep, alacılığı ve zikrinin göre kusuru, sebep, olayları.

✓ Kusur dışında kalan diğer sorumluluk unsurlarının özellikle sözleşmenin ihlali, zarar, uygun illiyet bağı, bir unsurun varlığını ispat yoluyla alacılığına düşer.

✓ İspat yönüne tereddüt, Tbk 112 emredici bir hüküm kuralı değildir. Dikkatleştikten sonra karar verilebilir.

İSTİSNA > kusursuz sorumluluk

✓ Bu durumlarda borçlu kusurlu olmasa da sebep ilkesine göre meydana gelen zararda sorumlu olur.

✓ Tbk 116 yardımcı kişilerin borcu ifa ederken alacılığına vermiş olduğu zararda sorumluluğu. "haksız fiil"

✓ Tbk 118 temerrüt borçlu, temerrüt esnasında umulmayacak olaylar meydana gelen zararda, borçlu vaktinde ifa edilmiş olsaydı bile gerçekleşeceğini ispat etmedikçe sorumlu.

④ TAMİNATIN HESAPLANMASI

✓ Zararın varlığı ve miktarını ispat alacılığına düşer.

✓ Alacılığına ödenecek olan tahminat hiçbir zaman zarar miktarını aşamaz.

✓ Zarar hesaplanırken, burada ihlal fidanın alacılığına yapılmış olduğu zarar, zarar denkleştirilmesi ilkesine göre düzeltilmeli, mahsup edilmeli. Örneğin karts ifa nedeniyle kullanılan haksız fiil, maktarın haksız fiil alacılığının zararında düzeltilmelidir.

✓ İndirim sebeplerinin bulunması halinde tahminat talebini tamamen reddetmez, bir bunda uygun bir miktar indirim de yapılabilir. (borçlunun kusurunu açıklayıp kötülüğü, ortağı kusur, zararın oluşması, vaktin sorumluluk anlaşması da yapılabilir)

✓ Borçlunun tahminat yönü. Aynı yada farklı tahminat yönü olması üzere 2 şekilde

↳ aynı yada farklı

✓ Zamanı yönünde haksız fiilde anılır 10 yıllık zaman aşımına tabidir. 10 yıllık 5 yıllık 7Bk 146 - 7Bk 147

BORÇLUNUN YARDIMCI KİŞİLERDEN DOLAYI SORUMLULUĞU TBE 116

- * Borçlu yüklenmiş olduğu bazı kişisel edimleri bizzat ifa zorunda olsa bile yine de işin niteliği değerlendirilerek bu ifa fiillerinde üçüncü kişilerin hizmet ve yardımına ihtiyacı duyulan
- * mesela inşaat işini üstlenen yüklenicinin bütün inşaat sahalarını yapması mümkün değildir.
- * Borçlunun borçun ifasında kullandığı yardımcı kişiye = ifa yardımcısı
- Alacaklının da haklarını kullanarak oluşturduğu 3. kişiye = kullanma yardımcısı > denir.
- * Bir borçun yerine getirilmesini veya bir borç ilişkisinde, defter hâkını kullanmasını birlikte yapıp kişiler veya yanında çalışanlar gibi yardımcılarına binakan borçlu, bu binatma kanuna uygun olsa bile onların işi yürüttükleri sırada diğer tarafta verdiğimiz zarar gidermekle yükümlüdür.

Borçlunun yardımcı kişilerde dolaylı sorumluluğun şartları TBE 116/1

- 1) Borçlu ile zarar gören arasında bir borç ilişkisi bulunmalıdır.
- 2) Borçlu, borç ilişkisinde defter boran ifasını veya bir hakları kullanmasını yardımcı kişiye bırakmış olmalı.
- 3) Borçlu ifasının, hakları kullanmasını yardımcı kişiye bırakılması caiz olmalıdır.
- 4) Yardımcı kişi, alacaklıya kendisine verilen işi yürüttüğü sırada zarar vermiş olmalı.
- 5) Yardımcı kişinin davranışı, borçluya farazi bir kusur olarak görülebilmelidir.
- 6) Zarar
- 7) Uygun illiyet bağı bulunmalı.

- Borçlunun yerine bağımsız olarak hareket eden dolayısıyla borçlunun edimi ifa ederken borçluda emir ve talimat almayan kişiye karm denir.
- Ukelet sorumluluğunda ukelet yerine peşin karm de ille olarak yardımcı kişidir. Ukelet sorumluluğu hak etmemiştir. Bunun sebebi ukelet vere kişi ukelet yetkisini istediği zaman geri alabilmesidir. TBE 58
- ifa yardımcıların bütün koruma yardımcıları adını taşıyan bu borç ilişkilerinde borçlunun koruma altında bulunması için bunların mali ve işi ukeletinin koruma gücüdür.
- Kullanma yardımcısı = alacaklının bir borç ilişkisinde defter haklarını kullanmaya izin verdiği 3. kişidir. (Kullanma yardımcısı)
- Borçlunun sahalarına bağlı edimleri ifasını yardımcı kişiye bırakılması caiz değildir. Ancak sahaya bağlı edimlerde borçlunun yetenek ve becerisiyle ilgisi olmayan 2. derecedeki maddi fiillerin ifa yapılmasına bırakılması caizdir.
- Borçlunun sorumlu olması için yardımcı kişinin kusuru aranmaz. Yardımcı kişinin zarar vermiş davranışını bizzat borçlu yapmış olsaydı bu davranış onun için kusurlu sayılacaktı idiyse borçlunun farazi kusuru perçesmesidir olur. Borçlu yardımcı kişinin davranışında bulunsa idi bu onun için kusurlu bir davranış sayılacaktı idiyse borçlu bu durumu ispat ederet sorumluluktan kurtulur.
- Borçluya kurtuluş için yetirme imkanı yoktur kusurlu sorumluluk.
- Alacaklı yardımcı kişinin borca aktarı davranışları yanında bir zarara uğramış olmalıdır. (maddi-manevi)
- Borçlunun sorumlu olması için yardımcı kişinin davranış ile gerçekleşen zarar arasında önce tabii sonra da uygun illiyet bağı bulunmalı.

Hüküm ve sonuçları

- ✓ Borçlu, yardımcı kişinin alacaklıya vermiş olduğu zarardan dolayı bu zarar kendi fiiliyle vermiş gibi sorumlu olur.
- ✓ Borçlu kurtuluş için yetirme imkanı yetirmemiştir. Yani borçlu yardımcı kişiyi seçmede ona talimat vermede onu denetlemede kusurlu olmadığını her türlü dizi ve dikkatli gösterdiğini ispat ederet sorumluluktan kurtulamaz, zarar umulmaya kal veya mücbir sebepte meydana gelmişse borçlu bunları ispat ederet sorumluluktan kurtulabilir.
- ✓ Yardımcı kişinin alacaklıya vermiş olduğu zarar tammı eder borçlu bu suretle bir zarara uğramıştır. Bu zararın tazmininin yardımada istemesinin mümkün olması halinde borçlu yardımına rücu edebilir.
- ✓ Borçlu, alacaklı ile önceden yapmış olduğu bir sorumluluk anlaşması ile yardımcı kişilerin sebep olarak zarardan dolayı sorumluluğunu kurtulmaya veya tamama ortadan kaldırmıştır.
- ✓ Borçlunun yard. kişilerin fiillerinde sorumlu olma amacıyla ilzih olma üzere yaptığı sorumluluk anlaşması tamam hizmet, sanat veya meslek uymayı perçesmesi ve en çok kusur veya yettir makamın birine yürütülmesi karm ihmal, işi kusur son ereninde (24) kesin olarak hükümlüdür.

⊗ SORUMSUZLUK ANLAŞIMI (TBK 115)

- Sözleşmenin ihlalinden doğan zararın gerçekleşmesinde önce alacaktaki borçlu tarafında acil veya ölümlü olarak yapılan işlerde alacaktaki lehine ortaya çıkma ihtimali bulunur taahhüt talebinin doğmasıyla tamama veya kısmen engel olan bapımlı ya da asıl sözleşmeye ek olarak yapılan olmaya sorumsuzluk anlamına gelir.
- Borçlunun borcu ifa edip etmemekte veraset olduğuna ilişkin olma sorumsuzluk anlamına değildir.
- Sorumsuzluk anlamına hukuki niteliğiyle atılır bir ismendir, sözleşmedir. Bu anlamda alacaktaki ve borçlunun korumalı ve birbirine uygun incele beyatlarına meydana gelir.
- Alacaktaki yönünden bir taahhüt ismi
- Borçlu " " korumalı ismi, malvarlığını azaltma anlamına gelir.
- Sorumsuzluk anlamının geçerliliği için sözleşmenin geçerliliğine bağlıdır.
- Zarar doğmadan önce yada söz yapıldığı sırada yapılmalıdır.
- Zarar doğduktan sonra yapılan olma sorumsuzluk anlamına değil ibra veya istisna sözleşmesi sayılır.
- Herhangi bir şekli şartına bağlı değildir. Asıl sözleşmenin geçerliliği için şekli şartına tabi olabileceği sorumsuzluk anlamının geçerliliği şartları =

Kast ve Gıfır ihmal halinde BATIL

Borçlu, borçlanmış olduğu edimin ifasını kaste veya gıfır ihmal ile imkansız hale getirmişse önceden yapılmış sor. şart geçerli yarı batıldır.

Butlan hükümleri olsa da önceden tutulan paraları

Asıl sözleşme ve bundan doğan borçlunun sorumluluğu devam eder. Karında doğan objektif kısmı butlan söz konusudur.

Hafif ihmal halinde GECERLİ, İSTİNA VAR

Borçlunun hafif ihmal ile ifayı imkansız hale getirmesi durumunda sorumlu olmayacağına ilişkin sorumsuzluk anlamına ilave olarak geçerlidir.

2 durumda hafif kusur halinde sorumsuzluk anlamına kesin olarak hükümler yarı batıldır.

↳ 1) Alacaktaki anlamına yapıldığı sırada borçlunun hizmetinde bulunuyorsa

↳ 2) Borçlunun sorumluluğu korun veya yeterli maddeler halinde uyarı, emir, yönlendirme ve uyarı gerektiren bir hizmet, meslek veya şartları doğrudan doğruya hafif kusur halinde de sorumsuzluk doğurabilir, anlamına kesin olarak hükümler yarı batıldır.

⊗ BORÇLUNUN TEMERRÜDÜ ⊗ kusur şart yok ⊗

- Borçlunun, borçlanılan edimi borca akmış olarak geç ifa etmemesi borçlunun temerrüdüdür.
- Kusuru ifa imkansızlığında ifa kesin olarak imkansız hale gelir. Borçlu temerrüdü: engellenen kusur söz.
- Temerrütte ifa mümkündür. Bunun gerçekleşmesi zaman yönünden borca akmış olarak geçer. Kusur şart değil.
- İmkansız olan yerde temerrüt olmaz.
- Korun sadece temerrüdü taahhüt ödeme işi bazı sonuçları için kusuru öngörmüştür.
- Sonrada ifa halinde borçlu yerine göre temerrüt farz ve peçleme taahhüt eden.
- Borçlanılan edim temerrüt anlamında imkansız hale gelirse temerrüt sona erer. Sonrada meydana gelir. Bu imkansızlık borçlunun kusurundan doğabileceği gibi kusursuz bir imkansızlık da olabilir.
- Kusuru imkansızlık halinde borçlu meydana gelir. Zaten TBK 112 ye göre taahhüt sorundadır.
- Kusursuz " TBK 113 ye göre sona erer.
- Temerrütte ifa henüz mümkün olan bir edim sadece zamanında yerine getirilmemiştir.
- TBK temerrüt yönünde o borç, sürekli borç ayırımı yapmamıştır.
- Temerrüt hem asıl edimlerin hem de yan edimlerin ifasında peçlemedir.
- Yan hükümlerinde temerrüt olmaz. ^{üst taraf} ^{karında} ^{temerrüt}
- ↳ Yanlış bapımlı bir uyarı yaptın dava yapıyla ifa olan talep edilemez. bunların ifasında peçleme temerrütte değil şartları veya taahhüt talebine imkân vardır.
- Etkili borçlanılan alacaktaki borçludan edimin ifasını talep ve dava edemez. Bu tür borçları sadece borçlu dilerse ifa edebilir. Bunlarda temerrüt olmaz.

BORÇLU TEMERRÜDÜ ŞARTLARI § TBK 1171/1

- ① Edimin ifası mümkün olmalı
- ② Borç muaccel olmalı
- ③ Borçluya ihtara yapılmış olmalı
- ④ Alacaktı edimi kabule hazır olmalı
- ⑤ Borçlunun edimi ifada kaçınma hali olmamalı
- ⑥ İfa etmeme borca aykırı bir davranış olmalı

muacceliyet, alacaktının borçludan borçluya edimi talep ve dava edebilme yetkisinin ifade eder. muacceliyet, temerrüdün zımneni ifa şartıdır.

borç muaccel olmadan borçlu zamana ilişkin sebeplerle mütemerrit olamaz.

muaccel bir borçun borçlusu alacaktının ihtarıyla temerrüde düşer.

temerrüt borçun muaccel olmasıyla değil ille olarak alacaktının ihtarıyla gerçekleşir.

ihbar, alacaktının borçluya borçluya edimi yerine getirmeye davet etmesi, aşırmasındır.

ihbar, alacaktının borçludan borçlu ifa isteyiş içeres, tek taraflı, uyarıcı, perçin bir ifade ile yapılır.

borçlu ihtara uyur ve edimi yerine getirirse borcu uygun davranmış ve alacaktı tatmin etmiş olur.

ihbar alacaktı veya yetkili temsilci tarafından yapılır. hukuki işlem benzeri bir ifade ile yapılır.

ihbarda buluna, alacaktının ayırt etme gücüne sahip olması, yeterli olup fül ehliyetine sahip olması şart değildir. zira alacaktı ihtarda bulunma ile alacaktı üzerinde herhangi bir borçlanma veya tahakküt işlemi yapılmamıştır.

ihbar sonunda borçlu, diğer şartların da gerçekleşmiş olmasıyla temerrüde düşer.

ihbar yerine geçen durumlar → Belirli vadeli borçlar ihtara gerek olmadan temerrüde düşer.

(bildirim yoluyla yada taraflarca birleşte)

borçlu, borç muaccel olmadan önce alacaktıya borçlu ifa etmeyeceğini acil olarak bildirmişse ihtara gerek yoktur.

alacaktı, borçlunun teklifini kabule hazır olmalı veya edimin ifası için gerekli haurit fiillerini yapmış bulunmalıdır.

alacaktının mütemerrit olduğu yerde borçlu temerrüde düşer.

borçun muaccel olması bunun borçlu tarafından, derhal yerine getirilmesi yükümlülüğüne ifade etmez.

borçlunun muaccel bir borçlu ifa gücü bunun için alacaktı tarafından talep edilmesi halinde diğer muaccel borçun borçlusu alacaktının ihtarıyla temerrüde düşer.

Belirli vadeli borçlu ihtara gerek yoktur.

temerrüde, muaccel olan bir borçun ihtarı yapılmış veya belirli vadenin dolması olmasına rağmen borçlu tarafından ifa edilmemesi şart konusudur.

kusur gerekir değildir.

borçlunun temerrüde düşmesi için kusurlu olması şart değildir. Temerrüt, borçlunun kısıtlı, saygınlıkla objektif bir durumdur.

bu hallerde borçlunun kusurunu aramıştır. Gecikme tazminatı, beklamedit halinde sorumluluk, borçlunun kendisi kusurluyla temerrüde düşmüş olması gerekir.

borçlu temerrüdünün hüküm ve sonuçları.

Genel sonuçlar → Her türlü borç ilişkisinde geçerli.

Özel sonuçlar → Yalnız karılıklı borç yükümlülüğü ilişkilerinde meydana gelir.

GENEL → Borçlu temerrüde borçlu vade edim etmez temerrüde ödeme borç devam eder.

Temerrüt borçlu talep ve ifa edilebilirliğini engeller.

Alacaktı, borçlu tarafından teklif edilmiş ifayı kabul etmezse kendisi temerrüde düşer.

Borçlu temerrüde borçlunun kusurlu veya kusurlu olmaması göre farklı sonuç doğurur.

Kusurlu Temerrüt Sonuçları

1) Aynı ifa yükümlülüğü (edim imkansız hale gelmedikçe)

2) Para borçlarında temerrüt faris ödeme yükümlülüğü (davrada davaya karında davaya)

faaliyet para borçlarında olur)

(alacaktının zarar uğrama şartı yok davada karında)

(borçlunun kusuru şartı yok)

(bu şart alacaktının ispatına önü vermez, zarar karşısına karşı alacaktı lehine korumayı tanımlar)

(kodexle karine öpö acil borçlu olan para borçlarında)

para borçlu borçlu ndise gecikme tazminatı korun istenir)

temerrüt faris temerrüt faris yürürlükte

alacaktı dava dilekçesinde temerrüt faris talep

etmiş olmalı, hakim neyse, pöt önünde bulundurmaz

(25)

kusuru temerrüdün şartları

1) Aynen ifa yükümlülüğü

2) Gecikmeden önce zorunluluk (gecikme taminatı)

→ Borcunun gecikme taminatında kurtulabilmesi için temerrüdün gerçekleşmesinde kendisinin hiçbir kusuru olmadığını ispat etmesi gerekir.

Gecikme taminatının Şartları

- ① Borcu ifada gecikmiş olmalı
- ② Gec ifada bir zorunluluk olmalı
- ③ Zorun ile gec ifa olan illiyet bağ olmalı
- ④ Zorun, borcunun kusuru durumunda doğmuş olmalı (kusursuzluğun ispatı borçluya düşer)

3) Beklemedik halde sorumluluk (TBK 119) (umulmaya olası + müddir sebep)

Kendi kusuruyla temerrüde düşen borcu temerrüt aşamasında edim konusu seyrî beklenmedik halde olayı gözlemlenmesinden veya kötüleşmesinden sorumludur

yalnızca para borçlarında geçerlidir

temerrüde düşmekte kusuru olmalı

2 halde borcu kurtuluş kanıt getirip sorumluluktan kurtulur

↳ kusursuzluğun ispatı

↳ beklenmedik halin kanıtlanması olduğu ispatı

4) Para borçlarında aşırı zorunluluk (münzam zorunluluk) (düzeltilebilir bir hükümdür)

Alacaktının malvarlığında inderesi dışında meydana gelen ve temerrüt fazlası üzerinde bulunan bu zoruna "aşırı zorunluluk" denir. Zorun temerrüt fazlası üzerinde kalan kısmıdır

✓ alacaktın ispat etmelidir

✓ aşırı zorunluluk ile borcu temerrüdü arasında illiyet bağ olmalı

✓ borcu kurtuluş kanıt getirilmemiş olmalı

ÖZEL → KARSILIKLI BORÇ YÜK. SÖZ. BORÇLU TEMERRÜDÜ (TBK 125)

Temerrüdün genel sonuçları, yani gecikme taminatı, karada sorumluluk ve para borçlarında temerrüt fazlası her türlü borç ilişkisinde söz konusu olabilir. Borç ilişkisi tek taraflı veya çift taraflı bir hukuki işleme dayanabileceği gibi belirli bir sebepten dolayı, belirli bir zamanda da olabilir. TBK 125 bu genel sonuçlara etki olarak karşılıklı borç yüküne, sözleşmelerde borcu temerrüdün bazı özel sonuçları daha bağlamıştır.

Burada alacaktın seçimi 2 seçimsizlik halinde

1) Gecikme taminatı ile birlikte aynı ifa talep ya da aynı ifada vadeleme

Alacaktının seçimsizlik haklarını kullanmasının şartları

① Karşılıklı borç yüküne bir sözleşme olmalı (iki tarafta tam borç yüküne)

② Borcu temerrüde düşmüş olmalı

③ Alacaktın borçluya ek bir süre vermesi olmalı (ek süre borcun etelasyonu değildir) (temerrüt devam eder)

④ Borcu kusuru olmalı

⑤ Verilen süre içinde borcu ifa edilmemiş olmalı

Süre verilmesini gerektirmeyen durumlar (TBK 124)

1) Borcunun durum ve tutumunda süre verilmesinin etkisi kotaları alınmadıkça

2) Borcunun temerrüdü sonunda borcu ifasının alacaktın faydasına hale gelmesi

3) Ortada kesin vadede bir işlem varsa

↓
borcunun edimi belirli bir vadede veya belirli bir süre içinde ifa edilmesi taraflarca kesin olarak kararlaştırılmış olan işlemdir

Söleşmede dâfir sorumlulukla sözleşme dışı sorumluluğun yanısıra

aynı zor veren oby hem sôt sorumluluğun hem sôt dışı sorumluluğun şartlarını gerçekleştirir.
↳ kusur sor. (hatırlatma)
↳ kusursuz sor.

Hatırlatma fil ile sözleşme sorumluluğu kurulan ilke olarak
birbirini eşleştirmek taleplerin yanısıra ilke uygulanır

TBK md 60 "bir kişinin sorumluluğu birde çok sebebe dayandırılabilir ya da hakim, zor göre aktarı istenmiş olması
veya kurunda aksi öngörülmedikçe zor göre en iyi yoldan imkanı sağlayarak sorumluluğu sebebine göre kâr verir"
Sebeplerin yanısıra ilkesine göre zor göre, taminat alacağını istese hatırlatma fil istese sôt dâfir sor. hükümlerine
göre talep edebilir Ancak sôt dâfir sor. hük. tercih etmez lehine olur

Sözleşme sorumluluğunda → davacı zor verenin kusurunu ispat zorunda değildir

10 yıllık zaman aşımı geçerlidir

borcunun yordamının zorundan dolayı sorumluluğunda kurulus kanıtı pekiştirir

Hatırlatma fil sorumluluğunda → zor verenin kusurunu ispat etmesi zorundadır

zor verenin yordamı kişinin vurdur zorunda, dolayı sor kurulusu imkanı var

2 yıllık zaman aşımına tabi

Sözleşme dışı sorumluluk hallerinde hem kusur sorumluluğu hem kusursuz sorumluluk (öte sor.) sözleşmenin
ihlali dâfir ~~dağı~~ taminat talebiyle yanıtlanabilir. Ancak öte sor. tabi hallerde zor göre TBK 66
hük. uygulanabilir yanıtlanabilir.

Sözleşme sorumluluğunda → dâfir kusur sor. olduğunu ispat etmesi mümkün

Kusursuz sor. (öte sor.) → dâfir kusursuz bile olsa meydana gele zorunda sorumludan

Üçüncü kişi yararına sözleşme (TBK 129)

✓ Bir sözleşmede ifanın taraflarca 3. kişiye yapılmasının kararlaştırılmasına 3. kişi yararına sözleşme denir

✓ 3 kişi vardır = vaad ettiren - vaad eden - 3. kişi (yararlanan)

✓ vaad eden, vaad ettirene karşı 3. kişi lehine boru altına girmeyi borcunla edimi yerine getirmeyi kabul
eder kimse din sözleşmenin borcudur.

✓ vaad ettiren ile vaad eden fil ehliyetine sahip olmalıdır 3. kişinin fil eh veya ayırt. güç. sahip olması
sôt depiklin

✓ 3. kişi kendi yararına borcunla edimin ifa edileceği sırada objektif olarak belirlenebilir olmalıdır.

✓ 3. kişi sözleşmenin tarafı olmadığı için bu sözleşmede onun aleyhine hiçbir borç doğmayacağı gibi
herhangi bir yükümlülüğü de değildir.

✓ Her türlü edim 3. kişi yararına sözleşmenin konusunu oluşturabilir. Tasarrut işlemleri hariç.

✓ Tam 3. kişi yararına sözleşmenin geçerli olduğu ayırt. güçü edimin başlangıcında mümkün olmasına, hükümler
ve ohalde etkin olmamasına bağlıdır.

✓ Vaad edilen edimin ifası sonradan vaad eden borcunun kusuru anlamına imkanı hatırlatma borç sağlama.

→ Eksik 3. kişi yararına sözleşme (yetki vere)

× Yalnız vaad ettiren lehine bir alacak hakkı dâfir, 3. kişi yararına dâfirde bir alacak hakkı değildir

× 3. kişi yalnızca ifayı kabul ettiler olup onda borcun ifasını isteme hakkına sahip değildir

× 3. kişi gerçek anlamda alacaklı değil sadece borcunla edimin lehine, ifanın muhtoludur

× Devir ve ibraya kon 3. kişi hiçbir ihtida bulunmaz

× Alacak nedeniyle vaad edene karşı dava açma hakkı vaad ettirene aittir.

→ Tam 3. kişi yararına sözleşme (gerçek)

3. kişinin vaad edilen edimin ifasını talep yetkisine sahip olduğu sözleşmedir

3. kişi sözleşmeye taraf olarak katılmamasına birlikte sôt kurulusuyla alacağı dâfirde ve orda katılır.

3. kişi vaad edene borcun ifasını hem talep hem kabul hakkına sahiptir

→ Tam 3. kişi yararına sözleşmenin temsilde farkı

Temsilde mümkün sôt taraf - Tam 3. kişi yar. sôt vaad ettiren sözleşmenin tarafıdır.

Temsilde, temsil edilen yetki vermesi gerekir - Tam 3. kişi yar. sôt yararlan. kişinin katılmasına gerek yoktur

Temsilde, mümkün hüküm ve sonuç dışıdır - Tam 3. kişi yar. sôt vaad ettiren sözleşmeyi kendi adına yapar
Temsilde temsil olunak böyle bir yetki yok (27) - vaad edene per alma yetkisi var

3. kisinin ediminin üstlenilmesinin şartları

- ① Bir üstlenme olmalıdır. (seke tabi değil) (üstlenme ciddi olmalı)
- ② 3. kisinin bir edimi üstlenilmevidir. (üstlenile edim hukuka ve ahlaka aykırı olmamalıdır)
- ③ Sözleşmenin taahhüt fiili ehliyetine sahip olmalıdır. (söz. tarafları üstlenene ile üstlenilebilir)

3. kisinin fiilinin üstlenilmesinin hüküm ve sonuçları

- ✓ Üstlenile edim sözleşmede öngörülen zamanda 3. kişi tarafından yerine getirilmeyi takdirde üstlenenin taahhüt ödeme borcu kendiliğinden doğar. Borç doğduğu anda muaccel olur.
- ✓ Burada taahhüt söz konusu olmadıysa için üstlenen taahhüt ödedikten sonra 3. kişiye rica ödeme z.
- ✓ Üstlenenin borcu taahhüt borcudur. (Müşterinin borcu) → Borcunun borcunla edimi ifa etmemesi nedeniyle üstlenile kisinin malvarlığının halihazırda potansiyel durum ile ifa perçektirilmiş olsaydı, potansiyel durum olan forsten
- ✓ Üstlene, 3. kisinin edimi ifa etmesi için gerekli her türlü çabayı göstereceği durum olan forsten
- ✓ Kurumsal sorumluluktan
- ✓ devlet bir kurumdur.
- ✓ Niteleyici perçeti sözleşmeye dayalı bir alacaktı olduğu için 10 yıllık zaman aşımına tabidir

BORÇ İLİSKİLERİNDE ÖZEL DURUMLAR

① SARTA BAĞLI BORÇLAR

- Sonuçlarının doğması veya ortada kalması gerektirecek belirsiz bir olayın gerçekleşmesine bağlı borçtur. Tarafların sarta ilişkin irade beyanları ağırlıkla bekleneceği gibi örtülü de olabilir.
- Sözleşmenin şartları kapsamında farıdır. Bunda amaç tarafların kurdugu sözleşmeye ilişkin kayıtlar...
 - Hukuki sarta da teknik anlamda sarta değildir. Hukuki sarta da bir konu hükmüne dayalıdır. Teknik sarta taahhüt yükümlülüğüte farı asıl (ism) korelasyon tarafında, perçektir olursa sarta de perçektir olur. Yükümlülük ise ahl
 - Vadede farı, bir zaman perçesi veya dönemi olan vade yada süre zamanla ilgili perç. kesin ve belirli bir olaydır. sarta ise gerçekleşmesi bilinmeye, belirsiz bir olaya bağlanmıştır.
 - Bir hukuki isumde ölüm olayı perçel olarak öngörülmüşse vade, belirli bir zamanla sınırlı olarak öngörülmüş korel sarta konusu olan

→ sarta olarak potansiyel olayın nitelikleri

- 1- Sarta, her şeyde önce taraflar iradelerine dayalıdır. (konu dayalı sarta bağlı isum yoktur)
- 2- Sarta oluşturan olay belirsiz olmalı (objektif belirsizlik olmalı)
- 3- Olay, perçekte irade bir olay olmalı

→ Sarta'nın caiz olması

Kural sarta öpürkünü istima sarta yasası.

* Sarta yalnızca hukuki isumlerde sarta konusu olur. Hukuki isum benzer fiiller, maddi fiiller sarta bağlanamaz.

Hukuk düzeni bazı hukuki isumlerin sarta yapılmasına izin vermemiştir. Evlenme sözleşmesi, evlat edinme sözleşmesi, sayıbağın düzeltilmesi, miras reddi, taahhüt maddesi ile korel. piba

Yasat şartlar → Hukuka veya ahlaka aykırı şartlar

→ İmkansız şartlar. (perçektirici sarta imkansızsa baki - bozucu sarta imkansızsa perçektir olur)

Olayın konusuna göre sarta çeşitleri

- ① Olumlu veya olumsuz sarta
- ② İrade, tesadüf, korel sarta

Olayın sonuçlarına göre sarta çeşitleri

- ① Geciktirici sarta (huk. is. sonuçlarını meydana gettirmez)
- ② Bozucu sarta (geçerli olarak kurulmuş huk. is. ortada kalırmaz)

Sarta'nın hüküm ve sonuçları

Sarta, perçekte perçektirici gerçekleşmeyeceği bilinmeye, belirsiz bir olay olduğu için sarta bağlı hukuki isumde 2 deure vardır.

- 1- Hukuki isumün yapılmasında sarta gerçekleşmesine kadar perçel deure "ASILI DURUMUNDA" → Geciktirici
- 2- Sarta gerçekleşmesinde sonradan deure → Bozucu

② CEZA KOSULU

- Ceza kosulu, borcunun edimi hic veya peregr gibi ifa etmemesi halinde ödemesi üstlendiği, hukuki işlem ile belirlenmiş ekonomik değer olan bir edimdir.
- Tazmin amacı değil borcun ifasını sağlama amacıdır.
- Ceza kosulunda kararlaştırılan ceza miktarı ille olarak tahminat miktarından yüksek tutulduğu için borcun sözlümede değeri borcunu ifa etmek için daha çok çaba sarfeder.
- Alacaklı upramış olduğu zarar ispat zorunda değildir.
- Ceza kosulu ekonomik değer taşıyan bir edimdir. Miktarını taraflar tayin edebilir.
- Para dışındaki mameleket edimler de ceza kosulunun konusu olabilir.
- Ceza kosulu asıl alacağı kuvvetlendirme amacıdır. Asıl borca bağılı bir yan borcudur.
- Ceza kosulu, sağlanamayan hukuki işlemlerde ve özellikle sonuçlarını hayatta değeri sözlümede de koruyarak
- Kosula bağılı borçlar hakkında ceza kosulu kararlaştırmak mümkündür.
- Sat, muacer bir asıl borcun (edimin) hic veya peregr gibi ifa edilmemesidir.
- Ceza kosulu ya sözlümenin yapıldığı sırada onun bir parçası olarak onun içinde yer alır. Ya da sonradan bağlanmış bir sözlüme ile kararlaştırılır.

Ceza kosulunun amaçları = CEZA AMACI - TAZMINAT AMACI - SÖZLESMEDEN DÖNME AMACI

Ceza kosulunun çeşitleri = SECİMLİK CEZA KOSULU - İFAYA EKLENEN CEZA KOSULU - İFAYI ENGELLEYEN CEZA KOSULU

① Secimlik Ceza Kosulu

Alacaklı, sözlümenin hic veya peregr gibi ifa edilmemesi halinde ödeme üzerine ceza kararlaştırılmışsa ya borcun yada cezanın ifasının ödenmesini isteyebilir. İkisini birden isteyemez.

- ✓ defistirisı yenilik değeri bir hakkın kullanıldıktan sonra dönülemez
- ✓ alacaklı secimlik hakkını tek taraflı - icması, peretli irade beyanıyla kullanır
- ✓ alacaklı ceza kosulunun ödenmesini istemisse daha önce almış olduğu edim konusunu veya borcuna iade etmek zorundadır.
- ✓ Emredici kurul değil düzenleyici kuruldur.

② İfaya eklene ceza kosulu TBK 17912 (ASIL BORCA + CEZA)

- ✓ Borcun belirlene, yer ve zamanda ifa edilmemesi halinde ödeme üzerine ceza kararlaştırılmışsa alacaklı, hukuken ayrıca upermiş yada ifayı celtirerek olarak kabul etmiş olmadıkça asıl borca birlikte kararlaştırılan cezanın ödenmesini de isteyebilir.
- ✓ Talepleri yapılması vardır.
- ✓ İfaya eklene ceza kosulu tarafların öm bir olmasına veya kamu hükmüne dayanır.

③ İfayı engelleyen ceza kosulu (TBK 17913)

Borcun, alacaklı ile yapıldığı oluşturma dilerse sözlümede dönmeyi ve alacaklıya sadece belirlenen, cezanın ödemeyi kararlaştırabilir.

İspat borcundadır.

CEZA KOSULU İLE ZARAR ARASI İLİSKİ : TAZMINAT TALEBİ

① Ceza Kosulu İstemini Zorunda Bağlıdır (TBK 18011)

Alacaklı, hiçbir zarara upraması dahi kararlaştırılan ceza ödemesidir.

Borcunun kusuru da anormaktır.

Asıl borca sonradan kusur imkansı ile nedeniyle sonradan olur sözlümede kararlaştırılmış olmadıkça ceza ödeme borcu da ortada yoktur.

② Asıl zararın giderilmesini isteme hakkı (kusuru ile) (TBK 18012)

Ceza miktarını asıl fazla zararın tahminini isteyebilmek için alacaklının hem upradığı asıl zarar hem borcunun kusurunu ispat etmesi gerekir.

Alacaklının borcun hic veya peregr gibi yapılmamasında dahi upradığı zarar ceza tutarında fazla olabilir. Bu takdirde alacaklı asıl zararın giderilmesini borcunda isteyebilir.

İfaya eklene de ve secimlik olur. İfayı engelleyen de olur.

Borçlunun asrın cezanın indirilmesini isteme hakkı
ceza koşulu tarafları inde özerkliği ve sözleşme özgürlüğü ilkelere dayanır. Bu ilkeler ışıkta taraflar
cezanın miktarını serbestçe belirleyebilir. Ancak karotastırıcı ceza miktarı bazı hallerde borçlunun ekonomik
kısıtlı hakkını ihlal edecek ölçüde asrın olabilir. Bu takdirde ceza koşulu borcuyu sınırlı olarak bağlar.
Hakim, takdir yetkisini kullanarak kendiliğinden indirir. Geçmişte etkiliydi. Tamamını kaldırılmaz ^{olmaz} ~~olmaz~~ ^{indirim}.

*Asrın Cezanın indirilmesinin şartları

- 1) Geçerli bir ceza koşulu anlaşması olmalıdır.
- 2) Ceza koşulu muaccel olmalıdır.
- 3) Ceza henüz ifa edilmemiştir olmalıdır.
- 4) Ceza koşulu asrın derecede yüksek olmalıdır.

③ BAĞLANMA PARASI (TBK 177)

Sözleşme yapılırken borçlunun alacaktığı uermisolduğu bir miktar para dır.

Sözleşmenin yapıldığına kanıt, ispat kolaylığı sağlar.

Ceza koşuluyla farklıdır. Bağlanma parasında bir miktar para borcu tarafında alacaktığı daha sözleşme
yapılırken verildiği halde ceza koşulunda böyle bir paranın ödenmesi sadece üstlenilmiştir.

Bağlanma parası esas alıcakta düşer.

Sözleşmenin butla veya iptal gibi sebeplerle geçersiz olması halinde bağlanma parasını alan alacaklı
bunu borcuya sebebiyet verilmemesi hükümlerine göre geri uermek zorundadır.

CAYMA PARASI (TBK 178)

Sözleşme kurulurken taraflarda biri diğer tarafa bir miktar para verir ve bu paranın karşılığında

Alınan tarafın sözleşmede dönmesi halinde ödeyeceği miktar aldığının itirafıdır.

Dönme = yenilik dışı bir halde tek tarafı uermesi gerekir -inde beşer.

Cayma parası uere tarafta sözleşmede dönmele bunu alandan geri uermesini isteyebilir (sebebiyet say).

Ceza koşulunda (dönme) ancak söz dönmele zaman verilir. Cayma parasında sözleşme kurulurken

ceza koşulunda otis yatacın cayma parasında diğer tarafın dönmesi halinde 2 kat ödenir. Artık otis

seçimist veya ifaya etlene ceza koşulunun asrılıp nedeniyle indirimi olabilir cayma parasında indirim olmaz.

④ BORGLU VE ALACAKLININ BİRDEN ÇOK OLMASI

Bu durum oluşmaz veya bundan dışar.

→ BORGLUNUN BİRDEN ÇOK OLMASI → Bireysel

→ Elbirliği

Bir veya birden çok alacaklı durumunda itiraf veya daha çok borcunun bulunmasıdır.

1) Bireysel borç ilişkileri

Bir veya birden çok alacaklı durumunda itiraf veya daha çok borcunun bulunması ve bunlarda her birinin borcu
tamamında veya bir kısmında sorumlu olduğu, alacaklının da bunların her birinde borcu tamamını ya da
bir kısmını talep ve dava edilebildiği borç ilişkisine bireysel borç ilişkisi denir.

2) Elbirliği halinde borç ilişkisi

Alacaklının, borcu itiraf veya daha çok borcunun tamamında veya talep ve dava edilebildiği : borçlunun da
edimi hepbirlikte bölünmede yerine getirmesi zorunda bulunduğu borç ilişkisine denir.

1) Bireysel borç ilişkisi Cesitleri

- a) Bölünmeye borç
- b) Mütecessil borç
- c) Kümülatif borç
- d) Kümü borç
- e) İkincil (talii) borç

① BÖLÜNEMEYEN BORÇ = Parçaları bölündüğü zaman niteliği değişen veya değeri azalan edimdir. Yapma edimleri, yapmama edimleri, para mal bölünemeye edime örnekler.
Borçlularda her bir borcun tamamını ifa etmekte yükümlüdür.

② MÜTESELSEL BORÇ = Birde çok borçlularda herbirinin sözleşme veya kanun gereği alacığa karşı borcun tamamında sorumlu olduğu ve alacaklının borcun tamamını borçlulardan herbirinde talep edebildiği ocağı borçlularda birinin ifasıyla sona ere borç ilişkileridir.

③ KÜMÜLATİF BORÇ = Birde çok borçlularda herbirinin, alacaklının diğer borçlulara karşı sahip olduğu talep yetisi saktı kalmak üzere borçlular edimin tamamının ifasını üstlenmiş olduğu borç ilişkisine denir. Burada birde çok borç bulumlarla birlikte bulur anarında hukuki bir bağ ve ilişki mevcut değil iken kümülatif borca birde çok borç mevcut olduğu için alacoku bunları her bir borçludan ayrı ayrı isteyebilir.

④ KİSMİ BORÇ = Birde çok borçlularda her bir alacığa karşı diğerinde bağimsiz olarak bir bütün teşkil eden borcun yalnız bir kısmını borçlandıran takdirde kısmi borç olur. Bölünebilir borç olmalı.

⑤ İKİNCİL (TALİ) BORÇ = Alacaklının bir borçlu tarafından tatmin edilmemesi halinde borcu diğer bir borçludan talep yetisine sahip bulunduğu borç ilişkisine denir. Kanunda veya sözleşmede düzen.

=> MÜTESELSEL BORÇ

[* Alacaklının birde çok borçlunun herbirinde borcun tamamının ifasını isteyebilir ve borcun tamamını ifa edilmeye kadar borçlulardan tamamının sorumlu olduğu borç ilişkisidir.]

Birde çok borçlu alacığa karşı aynı hukuki sebeple doğan aynı edimi borçlunun

Müteselsil borca her bir borçlunun borcu aynı niteliktedir.

Müteselsil borcun niteliğini açıklayan 2 pörüs vardır.

1- Korrel Borç (Tet borç birde çok borçlu)

2- Borcu götürü (hem birde çok borcu hem birde çok alacoku)
(her borç birbirinde bağimsiz)

(alacoku borçlulardan herbirinde borcun tamamının ifasını isteyebilir)

(borç birde çok olmaları beraber bunlardan sadece birini ifasıyla borç ilişkisi sona ere)

müteselsil borcun özellikleri

① m.B ilişkisi sadece alacoku ile birde çok borçlu arasındaki ilişkide söz konusu olur.

② m.B borçlulardan herbiri borcun tamamında sorumlu olmalarıyla birlikte yalnız bir defa ifa ile sona erer.

③ m.B borçlularda her bir borcun tamamında şahıs sorumlu olur. Borçlulardan herbiri diğer borçlulardan varlığını ileri sürerek borcun ifasından kaçınmaz.

④ m.B. ya hukuki ilişkide ya da kanundan doğar.

a) sözleşmenin kurulduğu sırada tarafların ortak inada beyanlarıyla doğar

b) borca kanıma yoluyla meydana gelir. müteselsil borç

müteselsil borcun hükümleri ve sonuçları

① Alacoku ile borçlulardan arasındaki hukuki durum (DİŞ İLİSKİ)

a) Alacaklının müteselsil borçlulardan karşıdaki hukuki durumu

→ alacoku borcun tamamının veya bir kısmının ifasını dilerse borçlulardan tamamında, dilerse yalnız birinde isteyebilir.

→ borçlulardan alacığa karşı sorumluluğu borcun tamamını ifa edilmeye kadar devam eder.

b) Müteselsil borçlulardan alacoku karşıdaki hukuki durumları

→ müteselsil borca borçlular alacığa karşı bağımsiz (defi) hallerine (ortak-krisisel) sahip oldukları birbirlerinin durumlarını birbirlerinin fiilleriyle de kaanması zorunda. (ortak defiy ileri sürmeye borcu diğer borçlulara nöce etme hakkını kaybeder.)

α müteselsil borçlulardan borçları birbirinde bağimsizdir. Borçlulardan herbirinin davranışı yalnız kendisi hakkında hüküm ve sonuç doğurur. Borçlunun temerrüdü ve bunun sonuçları da her borçlu için ayrı ve bağimsiz sonuç doğurur.

İstisna = zamanlılığı, müteselsil borçlulardan birine karşı kesilmiş diğer borçlulara karşı da kesilmiş olur.

② Borçlular arasındaki (ila ilişkisi) Rücu Halefiyet

a) Borçluların birbirine rücu hakkı (Tbk 167)

- borçlulardan birinin diğer borçluya karşı rücu hakkının doğması için borcun tamamını veya payında faabısını ödemiş olması gerekir
- müteselsil borçlular ilâ ilişkisinde ilâ olarak esit oranda borçlanmış borcun esit bir payını öderme alımı sayılır. Teraküce oku kararlaştırılabilir.

* İfada bulunan müteselsil borçlunun rücu edeceği müteselsil borçlular birde cüt ise ifa ede, borcu ile diğer borçlular arasında müteselsil borç söz konusu olmaz, yalnız birinde isteyemez. Diğer borçlularda herhangi ilâ ilişkisine göre sadece kendisine düşen pay oranında sorumlu olur. Rücu ilişkisinde rücu sahibi borçlunun, müteselsil borçlulardan birinde tahsil edemediği miktar, diğerleri oranda esit paylaştırılır. Diğer müteselsil borçlular ifada bulunan borçlunun yapmış olduğu ek ve hali, orderlerde de sorumludur.

→ Ortak defilerde birini kusurlu olarak ilâk rücu, borcu alacaktıya ifada bulunmuş olsadık diğer borçlulara rücu edemez. Kusursuz ise rücu edebilir.

b) Halefiyet (Tbk 168/1)

Ödermede bulunan ve diğerlerine rücu hakkına sahip olan borcu ödemiş miktar oranında alacaktının haklarına haket olan onun yerine geçen konudaki dâpır

→ müteselsil borcun sona ermesi!

alacaktı tatmin edilerek = ifa veya tatas

alacaktı tatmin edilmediği = hak düşürücü nârenin geçmesi, ibra, alacaktı ve borcu sıfatlarının birleşmesi, kusursuz sona erme imkansızlık, zamanasımı

TAM TESELSÜL - EKSİK TESELSÜL

müteselsil borcun aynı sebepte dâpması halinde = tam teselsül
" " aynı aynı " " " = eksik teselsül

* Tam teselsülde borçlulardan birine karşı kesin zamanasımı diğerlerine karşı da teslim olur. Rücu hakkı halefiyete Eksi " " " " " diğerlerini etkilemez. Rücu dâpında, şahında dâpır

→ ALACAKLININ BİRDEN GÖK OLMASI

1) Elbirliği halinde alacaktı ilişkisi

" Birde, cüt alacaktı, borçludan kendilerine ait bir alacaktı ancak bir orada talep edebilirler ve borcu da böyle bir borcu ancak alacaktıların tamamına bir orada ifa etmekle borçları kurtulabilirler "

2) Bireysel alacaktı ilişkisi

↳ Bölünemeyen alacaktı ; birde cüt alacaktı, alacaktı talep yetkisine sahiplerle bölünemeyen alacaktı söz konusudur

↳ Kümülatif alacaktı ; birde cüt alacaktının herbirini borçludan aynı aynı talep ve tahsil yetkili olduğu alacaktıdır

↳ Kısmi alacaktı ; birde cüt alacaktıda herbirini borçludan edimin yalnız bir kısmını istemeyi yetkili olduğu alacaktı. Tek bir borcun parçalarını alarak birde cüt bakiyesi alacaktıdır. Ancak bölünebilir edimlerde söz konusu olur.

↳ Müteselsil alacaktı : Tbk 169

Birde cüt alacaktılardan herbirinin borçludan alacaktı tamamını isteme hakkına sahip olduğu, borcunun da alacaktılardan birine borcu ödemekle borçları kurtulduğu alacaktıdır.

alacaktılarda borcu oranda bir di ilâ ilişkisi mevcuttur. Ancak burada alacaktı niteliği için alacaktılar oranda ilâ ilişkisi mevcut değildir.

borcu, alacaktılarda birine edimi ifa etmek suretiyle borçları kurtulur. Şer alacaktıya aynı aynı borçlulara edimi ifa etmek zorunda değildir.

-ya sözlemede ya kanunda dâpır

müteselsil alacatta borcunun hukuki durumu : borcu, alacaklılarda birini seçip ota ifade bulunabilir
alacattın hukuki durumu : alacattı sayı kadar bafımlı t alacat vardır.

- müteselsil alacattın orta ermesi : müteselsil alacaklıların tatmin edilmesiyte veya edilmede sora erebilir

- hakas
- ifa

→ konunda müteselsil borcu alıme müteselsil alacat ile ilgili la ilirteyi düzeleye bir hüküm mevcut değıldır.
ancak alacaklılar kendi aralarında böyle bir düzenleme yapabilir

* BORÇ İLİŞKİLERİNDE ALACAKLI VE BORÇLU TARAFIN DEĞİŞMESİ (Tbk 183-195)

Borcu alacattı tarafının değımesi → alacattı devri
Borcu borcu " " → borcu üstlenilmesi

→ Borcunun izni, haberi olmadı alacattının alacattı 3. kısıye deuretmesi mümkündür.

→ Borcu yeni bir borcu tarafında yüklenilebilmesi için alacattının mutlakla buru iñi vermesi gerekir

* ALACATTI DEVRİ

* Alacattının bir borcu ilişkisinde değı alacattı borcunun rızasına gerek olmadı bir söleşmeye dayanan t 3. kısıye deuretmesime denir. Borcunun haberi olmasına gerek yoktur.

→ Alacattı devrinin çeşitleri

① Kanuni Devir = konunda öngörüle, belirli bir olayın gerçekleşmesi üzerine alacattı bir inada beyanına gerek olmaksızın kendiliğinden 3. kısıye geçmesi
halekiyet örnektir. Minors örnektir

② Yargısal Devir = bir alacattı alacattının inada beyanına ve herhangi bir seçile gerek olmadı hüküm kararıyla bir başka kısıye geçmesidir

③ İradî Devir = alacattı deurede ile deurede arasında yapıla devir sözleşmesi yonca alacattı deurede değıne deuredele geçire devir türüdür (Bu alacattı devir)

→ Devrin hukuki niteliği

- ① Alacattı devri hukuki bir işlemdir.
- ② " " bir tasarrut işlemidir (tasarrut eh. simoli deurede)
- ③ " " söleşmeye dayalı bir işlemdir
- ④ " " sebebe bafıli bir işlemdir (kazanılma bir işlemdir)

→ Devrin esaslı ilişkisi satları

- * akdi nitelikte bir işlem olduğuy için deuredele deuredele fil eh. sahip olmalı peraktır
- * kayıtl etme püçüne sahip tüğük ve kısıtılan yapmış olduğuy devir satı geçeri olması için konus temsilcileri
- * deuredele deuredele deuredele ilişkisi beyanları korullu ve birbirine uyuy simoli (buuma kabu)
- * alacattı devir hukuki ve ohloto aykırı olmamalıdır.

→ Devrin seke ilişkisi satları

devir sözleşmesi yazılı yapılmalıdır. (Gecerlilik satıdır) (adı yadı seke) (deuredele beya ve imoli)

→ Devrin konusu

Devrin konusu alacat hakıdır

Söleşmede değı borcu ilişkisi alacattı devir yoluyla deuredelemez. söleşmenin devir ile deuredelebilir

Alacattı devrine rağmen borcu ilişkisi ortatı sora alacattı sifotini borcu liti alacattı

Borcunun hait olduğuy sözleşmeyi iptal etme haitu da alacattı deuredele kullanamaz

Gelecekteki alacattı ve haitta devir satı yapıldı inada henüz mevcut olmay alacattı devir mümkündür.

İSTİSNALAR = Tbk 183'e göre konus, sözleşmeye değı in niteliği engel olmadı t alacattı, borcunun rızası olmaksızın alacattı 3. kısıye deuredelebilir

devir cait olmaya alacat haitında yapıla devir ille olar geçerlidir

Devrin hüküm ve sonuçları

Alacağın devri her şeyde önce asıl haklı yani alacak haklı ve buna bağlı olan hakları kapsar.
Devrede önce devralana alacak senedi ile ispat eden nitelikteki deliller teslim etmek ve hakları kullanmak için gerekli bilgileri de vermek zorundadır.

→ Devrin asli sonuçları

- 1) Alacağın devralana geçmesi ve alacaktanın değişmesi
- 2) Devredenin garanti borcu (borcunun ödeme gücüne sahip olduğu)
- 3) İspat araçlarını, yasal delilleri teslim borcu.

→ Devrin yan sonuçları

- 1) Önceki hakların asıl alacakla birlikte devralana geçmesi
- 2) Yan hakların devralana geçmesi (kefaret - rehin - kapı hakkı...)
- 3) Düzenleyici hakların, yenilik düşen hakların geçmesi (icra hakları alacak hakları)

* Devralan ve borcu arasındaki hukuki ilişki

* Borcunun devre ile vermesi gerekir değildir. Ancak haberi olmayan borcu önceki alacaktaki ifa edilecek borca kurtulur.

* Borcunun önceki alacaktaki yapıya ödeme gücü olan borca kurtulması (yitirilmesi olmasına bağlıdır)

* Devri yapıldığını devreden bildirir. Burada öğrenen borcunun devralana ödeme gücü bulunma gücü yoktur.

* Bildirimde önce borcu mütemin olmaz.

* Borcu devri öğrenen sırada devredene karşı sahip olduğu defterli devralana karşı da ileri sürülebilir.

* Bir borcu ilişkisinde alacaktanın değişmesi zamanlarını sürelerini işlemesini etkilemez.

* Devrede ile devralan arasındaki hukuki ilişki

* Devri sonunda borcu devrede ister haberi olsun ister olmasın devralan, devrede alacağı korur.

* Devralan asıl alacak üzerinde tek başına tasarruf edebilir.

* Borcu, ihbarda bulunmayla devredene yitirilmesi ifada bulunursa borca kurtulur. Ancak devrede, sebep ve sonuçları hukuklarına göre devralana ifade etmek zorundadır.

* BORCUN ÜSTLENİLMESİ (TBK 195) (Sözleşmedir)

Borcun parite tarafı, borcu devirir.

Borcu, üçüncü kişiye geçtikten sonra buna alacaktanın izin vermesi, rıza göstermesi gerekir.

Borcunun devirilmesi alacaktanın izin vermesi ile borcu tehlikeye atarak izin rıza gerekir.

Borcun üstlenilme çeşitleri

1- Borcun iç üstlenilmesi (TBK 195)

Borcu ile ilgili olarak yapılır. Gerçek anlamda borcun üstlenilmesi devirdir. Burada borcu borcunu devirmemekle borcu üstlenene sadece borcu ifa eder ve üstlenerek borcunu borca kurtulmuş olur. Alınan borcu.

Borcu iç üstlenme sözleşmesi nitelikte ihtiyati bir sözleşmedir. Alacaktaki koruma, üstlenmenin kurulması ile izin vermesi de devirle borcu ile üstlenene fiil eh. sahip olmak ve içinde beyanları korulu bir şey olması.

Borcu borcunu muvafık olduğu zaman ifa etmezse asıl borcu borcu bizzat ifa etmek zorundadır. (üstlenen)

2- Borcun dış üstlenilmesi (TBK 196)

Alacaktaki ile borcu üstlenene arasında yapılan bir sözleşme olup bununla borcu boranda kurtulur ve borcu üstlenene yeni borcu olanak onun yerine geçen.

Gifte hüküm düşen bir sözleşmedir. Eski borcu borca kurtulur. borcu üstlenene kişi yeni borcu olanak borcu altına girer.

Gerçek anlamda borcun üstlenilmesidir.

Borcu üstlenene fiil eh. sahip olmalıdır.

Borcunun üstlenene katılması gerekir, izin vermesi gerekir.

Eski borcu borca kurtulmaz, reddedemez.

Borcu dış üstlenme sözleşmesi her an sözleşme piri önen ve kabulde olur.

İlke olarak borcu üstlenene önen beyanda bulunur alacaktaki da önen üstlenene kabul etmez münfer.

Önen acil veya ertelenmiş olabilir. Kabul beyanının mutlaklığı, borcu üstlenene dış kabul acil olabilir. Önenin

Tarafına sözleşmeyi dilettikleri şekilde sözleşme, kabul etmesi şeklinde yapılabilir.

Dış üstlenme söz. ile eski borcu borcunda kurtulur. Borcu üstlenene olanak eski borcunun borcu üstlenilmesi arasında mevcut borcu miktarında borcu olur.

Yan sonuçları borcu geçerek kaldırılabilir. Maydano gibi yan hakları borcunun devirle etkilemez. Eski borcunun kaldırılması borcu olmaz ve ona karşı devredene bulur. Her türlü yan hakları üstlenene karşı devredene.

2 Borcu üstlenenin sorumluluğu (Defet + İhtaz)

- Borcu üstlenilmesi sözleşmesi ile borcu üstleniş eski borcunun yerine geçerek borcu sıfatını korur.
- Borcun idari defet + Borcun idari defet aynı devam ettiği için borcun idari defet aynı devam eder.
- Üstlenme sözleşmesinde aksi kararlaştırılmış olmadıkça borcu üstleniş eski borcuna ait kişisel defetler devredilir.
- Borcu üstlenenin kusurlu olması sonucu dış sözleşme hükümlerine göre değilse alacaklı onda, onda sağlanan oca güçlüğü yitirmesi durumunda veya başka herhangi bir sebeple üyüncü zaman içinde borcun idari defet aynı devam eder.
- Defet aynı devam eder (söz. kurulmuşken veya geçici kurulmuş)

3 Bir malvarlığının veya işletmenin devir yoluyla borcu üstlenilmesi (Tbk 202)

- 3. Kişi bir malvarlığını veya işletmeyi şahısla olarak alarak aktif ve pasifini beraber devralmaktadır.
- Taraf bu sözleşme ile ilke olarak malvarlığının aktif ve pasifini tamamı üzerinde işlem yapan devir sözleşmesi geçerli olduğu yönünde ilke olarak herhangi bir şekle bağlı değildir.
- Üstlenme sözleşmesi her iki tarafta borcu yükleye bir söz old. için devredir ve devralan fil ek. sol. olm. gerek.

4 Hüküm ve sonuçları

Aktifin devir borcuna devir işlemidir.

- Pasif devir, yani borcu malvarlığının devraldığı alacaklılara bildirilmediği veya potansiyel olarak devir yoluyla devredildiği takdirde devralan geçen dış sözleşme söz yapılmışına göre yet.
- Eski borcu da yeni borcu ile birlikte 2 yıl süreyle müteselsil borcu olarak sorumlu olur.

5 İşletmelerin birleşmesi veya şekli değiştirilmesi (Tbk 203)

her iki işletmenin alacaklıları malvarlığının devralmasında defet haklarına hak olur bütün alacaklıları yeni işletmede isteyebilir

- ✓ Alacaklılara bu durumu bildirmeye gerek yet.
- ✓ İki işletme alacaklıya karşı 2 yıl süreyle sorumlu olur.

6 Borca katılma (Tbk 101)

mevcut borcunun yanına yeni bir borcu daha katılan

3. Kişinin aynı borcu yanında borcu onunla birlikte üstlenmesidir.

nitelikli itibarıyla bir sözleşmedir.

borca katılan ile borcu alacaklıya karşı müteselsil sorumlu olur.

borca katılmanın geçerli olduğu herhangi bir şekli satma bağlı değildir

- u Borca katılma, mevcut bir borcu borcunun yanına yer almak üzere katılan ile alacaklı arasında yapılır ve katılan borcu ile birlikte borcu sorumlu olmak sonucunu doğurur bir sözleşmedir.
- borca katılmada borcu borcu kurtulmamakta olur yanına borcu birlikte üstleniş sıfatıyla başka bir borcu katılmakta, müteselsil bir borcu olmaktadır.

7 Sözleşmenin devri (bir bütün olarak) (205) (üstlenme söz.)

sözleşmenin devrinde taraflardan bir sözleşmede ayrılmakta onun yerine diğeri, yani bir kişisel söz olmak sözleşmenin üstlenilmesinde üstleniş ki, yerine geçici söz hukuki durumu da korur. Alacaklı devrinde devralan yalnızca alacaklı devralır, borcun devrinde üstleniş sadece borcu üstleniş eski alacaklıya, borcunun hukuki durumunu korur.

sözleşmenin üstlenilmesi üstlenme sözleşmesi ile olur. Hukuki nitelikli itibarıyla üç taraflı sui potens bir sözleşmedir. Bu sözleşme kata, toot ile eski toot ve yeni toot toot arasında yapılır.

sözleşmenin devrinin geçerli olduğu devredilen sözleşmenin seklinde tabiridir

BORCU SONA ERDİREN SEBEPLER (Tbk 132-161)

* GENİŞ ANLAMDA BORCUN, ÖZELLİKLE SÖZLEŞME İLİŞKİSİNİN SONA ERMESİ (borcu ilişkisi)

İFA - BÖTME SÖZLEŞMESİ - FESİH - DÖNME - GERİ ALMA - İPTAL

* DAR ANLAMDA BORCUN SONA ERMESİ

JENİLEME - BORCU ALACAKLI SIFATI BİRLEŞMESİ - İBRA - TAKAS - ZAMANASIMI

BORCUNUN SORUMLU OLMADIĞI SONRAKİ İFA İMKANISIZLIĞI

Taraflardan birinin ölmesi kural olarak sözleşme ilişkisini sona erdirmeye ölenin mirasçısına geçer. Kisiye bağlı edimleri mirasçıya geçmesi mümkün değildir (hiyerarşi - eser - vekalet ...)

Fil eh. kayb. da bazı sözleşme ilişkilerinde sözleşme sona erdirir (vekalet)

Süreli sözleşmelerde sürenin sona ermesi, borucu sözleşme sona erdirir (vekalet)
Bazı sözleşmelerde taraflardan birinin iftisi } borcu sona erdirir
Söz yeni koşullara uyarlanması halinde hakimin feshe yetmesi

① BOZMA SÖZLEŞMESİ (LİKALE)

- Taraflar içinde özerkliği ilkesi yanında alanında mevcut olan bir sözleşmeyi ortada kaldırmayı
- Ancak tarafların bu amaçla yeni bir sözleşme yapmaları gerekir.
- Taraflar bununla birlikte daha önce alanında yapmış oldukları bir sözleşmede deşer alacak ve borçlu, koşullu olarak uyarlanır.
- Niteliği itibarıyla tasarruf işlemidir. Alacaklının tasarruf yetkisine sahip olması gerekir.
- Taraflar fil eh. sahip olmalı.
- Geçerliliği her ikisi bir seki satışa bağlı değildir. Ortada kaldırılacak olan diğer bir seki satışa tabiri de bile.
- Bozma sözleşmesi geçerli etkilidir sonuc doğurur.
- Sulh sözleşmesi ve konkordato sözleş. benzer.

↳ tarafların mevcut veya muhtemel bir hukukî uyumunu ya da şüpheli bir hukukî ilişkiyi belirli taraflar ve fedakarlıkla bulundurma suretiyle çözümlerine denir

↳ mahkeme dışı konkordato sözleş. de bozma sözleş. benzer → Borçlu, bozuk ekonomik durumunu düzeltmek amacıyla alacaklıların tamamı veya bir kısmıyla borcunun altınması konusunda anlaşır.

② FESH

Süreli bir sözleşme ilişkisini geleceğe etkili olarak sona erdiren sebeptir.

Borucu yenilik doğurur bir haktır.

Hüküm ve sonuçlarını muhatapın hakimiyet alanına ulaştırıp onda geleceğe etkili olarak doğurur.

Hak sahibinin tek taraflı, uyarlanabilir, indeste beyanıyla kullanılır

Söz tabiri tutulamaz.

Geri alınmaz

Fesh ya korunda, ya da tarafların anlaşmasından sözleşmede deşer

↳ kira
hiyerarşi

Olup, fesh ve olup, üstü fesh olarak 2'ye ayrılır

(Süreli) (Süresiz)

↳ bir süre sonra

↳ muhataba ulaştırılınca

③ DÖNME

Klasik Görüş = geçmişe etkili, tek taraflı, uyarlanabilir, borucu yenilik doğurur bir haktır

sonuçlarını muhatapın hakimiyet alanına ulaştırıp onda doğurur

bu haktır kullanılmadık söz tabiri tutulamaz, geri alınmaz

indeste ve konut dönme olarak 2'ye ayrılır

taraflar her ikisi bir sözleşme yapıp, ileride bunda dönmeyi söz tabiri tutulmaz tabiri de indeste

kullanılan ifade ediliş süresiz borç sözleşmesinde dönme nitelikte icab geleceğe etkili sonuc doğurur

Yeni Dönme Görüşü = geleceğe etkilidir

dönme beyanı ile sözleşmeye dayalı borç ilişkisinin icrası değildir. Sona erdirmen.

② sonuc doğurur → hak sahibinin borçlu kurtarma etkisi

↳ teslim alınan edim karşılığında seyr, pen verme etkilidir

pen verme borcu sözleşme sona erdirir bir tasarruf ilişkisi kurar taraflar daha önce

aidetleri seyr pen verme borcu altına girerler.

değistiren yenilik doğurur, haklı hak sahibinin karşı tarafla hakimiyet alanına ulaşmak

gereklilik tek taraflı indeste beyanıyla kullanılır

④ GERİ ALMA = satışlar ve sonuçları itibarıyla kısmi dönme kuralı feshi benzer

⑤ İPTAL = iptal, sözleşme ilişkisini geçerli etkilidir olarak ortada kaldırır

tek taraflı

uyarlanabilir

↳ indeste beyanıyla kullanılır

Borucu yenilik doğurur haktır

① BORCUN YENİLENMESİ

Bir borcun yenne yenisinin garmesi suretyle eski borcun sona erdirilmesi dir.

Borsa iliklerinde de⁹¹ der anlamda barışa s⁹²at konusu olur

Ayrıca ile barışta olması yapıyor bir söt. ile perçektirm "Yeniden sötetmesi"

↳ gatiyor ① Eski bir bora mecut olmamıştır.

② Yeni bir bors kurulmalıdır.

③ Tootler yenileme inodesine sahip olmalıdır. "ağık inode"

yenileme ile analitik ve ~~ester~~ borslu ester bors ve alkoofli ortada kaldirdiktan ian iktis de fil eh. sohrp dimalu.

yenideme ile ester alacok sono even

Yenileme de hukukî bir sebebe dayanır, Temeldeki hukukî sebebin geçeri olması, perakir

↳ hukuki sonuçları

eski barc sona erer. Yenne yeni barc depen

eski borçtan dolayı defiler ortada kalkar. Falt, ceta kısımları, rehri hakları, pırların hakları da sona erer

eski borç hakkındaki süreçler yenilene borç hakkında devam eder.

Əski borsada 10 illik itirana dənəpən əski borsan dəpmodup, pəcənə almodup, sava e-dəp itirana he zaman itən sənəstir
yeni borsada 10 illik zaman olmao tabir

② ALACAKLI VE BORGLU SIFATLARI BİRLİŞMESİ: Aynı kişide

Ayrıca uc borçlu sıfatlarının birleşmesi bir kimsenin aynı borcu hem borçlusu hem alıcısı olması halinde olur

Alacqın tamamı borçluğa geçmesi, bir kismi geçmisse tam ve kısmet anlamda birleşme olur.

Birleşme yolları asıl amaçları değil en büyük yararları ve özelliği fast, ucuz, teminat oluşturmalarıdır.

sona erdiren

Şirketlerin birleşmesi alıcılara üzerinde gelecekteki mevcut olan işte ve yeni işleri, etkilere devam eden

Borçluda birleşen alıcılı ve borçlu niteliklerin ortada kalkmasıyla borç tenaride deşer (immo.net)

Birleşme ortamda, kalımda öyle minör ve ya alıncı devreler, alıncı 2.kişiyi devreminde sıfırlar ortada kalımları bu bar ve ya alıncı genelde, cıltımları sonucunu defunma 7.

③ IBRA

Tarafların aralarında mevcut bir barışı kurma veya tamama, ortada kaldırma ve bu suretle barışın, barışın kurtulmasına yönelik söylemeye dır.

İbra yalnızca der anlamda birer sene ederim

İbno Ali tarafı bir hukuki işlem, bir sözleşmedir. Alacolu ve borolu arasında yapılır. Alacolu niteliğinde

İbraz taarruf içindedir, sebebe bağlıdır. (İlli)

Torofla firil ehlivete sahıp olmalıdır.

Herbyr bir sekle tobr defakdr

İbraz, sözlerinde aksine hüküm yoksa asıl alacakla birlikte fahi, rehi, ceza koruru pıbr ya hofları da beraber

④ TAKAS

İki kişi konsilitle olarak bir miktar para veya özdes diğer edimleri birbirine borçlu olduktan, tutarda her iki borç muvazil ise iki tarafın herbiri borcunu alacağı ile tutar edebilir. Borcun sonunda her iki borç tutar edilebilirler ando daha az olan borç tutarıca para erer.

borucu yenilik defnuna bir haktr.

tek tırnaklı, sekiz bacağı olmayan, vurnası, perçisi içinde beyazıya kullanan

tasarruf islemleri

↳ şartları :

- 1- Takas edilecek borçlar karşılıklı olmalı
- 2- " " " para borcu veya ödenecek borç olmalı (para borcu olmaz)
- 3- " " " muvafak olmalı
- 4- " " " dava edilebilir borç olmalı (etiket alıcısı olmaz mesela)
- 5- Tarifler, takas hakkını sözleşme ile ortadan kaldırmaması olmalıdır.
- 6- Konuy, takas " " " " " "

⑤ ZAMANAŞIMI

Zamanaşımı borcu perçin etmekte olan bir sebep değildir, Borcun nisbi sönme sebebi değildir

Zamanaşımı borçluya defri hakkı verir

Zamanaşımı borç ilisikisini değil yalnızca borcu, alacaklı etkiler,

Borçlu, zamanaşımı defrını ileri sürünce alacaklının acıması olduğu dava reddedilir ve borç ekşi borç olur.

Zamanaşımı alacaklı hakkını zayıflatır Alacaklı uyarısını değil dava edilebilirliğini ortada kaldırır

hakim rüşen pöş önünde tutmaz borcunun ileri sürmesi perçin

Zamanaşımı sadece alacaklı haklarında söt konusu olur.

Şartları,

1- Zamanaşımına tabi bir alacak olmalıdır

2- Zamanaşımı süresi peçmiş olmalıdır

Zamanaşımı kuralı olarak alacaklı muaccer olduğu zaman işlemeye başlar. Ancak alacaklı muacceriyeti bir bildirim koşuluna bağlı ise zamanaşımı bu bildirimin yapılabilmesi içinde ihtbarı işlemeye başlar

Haksız fiilde yapılan tahminat alacaklılarda zamanaşımı 2 yıllık sürede → zarar potansiyel zarar ve tahminat yükümlülüğüne bağlıdır. 10 yıllık süre zarar verici fiilin işlendiği anda, 10 zamanaşımı süresi fiilin il. adı sebebiyle 20 yıl, diğer alacaklılarda 2 yıllık süre alacaklının per ilikme hakkının old spreader tarihinde ihtbarı 10 yıllık süre 20 yıl kesimini gerçekleştirir tarihinde işlemeye başlar.

Zamanaşımı süreleri sötlemeye ile değiştirilemez

Alacak, borç muaccer olmada süreye bağlanabilir, borcu uzatma sötlemesi yapılabilir borç muaccer ihtbarı zamanaşımı süresi işlemeye başlar ve bu yapılamaz

Sürelerin hesaplanmasında zamanaşımının başladığı gün nazara alınmaz ve zamanaşımı alacak süresi 10 gün kullanılmadıkta peçmiş takdirde gerçekleşir

- Oluparı zamanaşımı süresi → korundu olisine hüküm varsa her alacak 10 yıllık zamanaşımına tabi
oluparı zamanaşımı süresi → bazı alacaklar 5 yıllık zamanaşımına tabi

α Zamanaşımını durduran sebepler

2 kısma ayrılır → ya alacaklı ile borçlu arasında ya yakın bir bağlanı yada bağlanı durumu vardır
→ ya da alacaklı bazı objektif sebeplerle borcu aleyhine bir tüt mah. önünde dava açma

① velayet süresince çocukların o ve babalarında olan alacaklıları

② velayet süresince velayet altında bulunmaları usside veya velayet ilemleri sebebiyle devlette olan

alacaklıları

③ evlilik süresince eşinin dıferinde alacaklıları

④ hizmet ilişkisi süresince ev hizmetilerinin onlarıca hizmetlerinde olan alacaklıları

⑤ borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahip old. sürece

⑥ alacaklı tüt mah. ileri sürme imkanı bulunmadığı sürece

α Zamanaşımının kesilmesi

Zamanaşımının kesilmesiyle daha öncede işlemiş olan zaman ortada kalır. Söti hiç işlememiş gibi sönme defrını

Zamanaşımı kesilme, kesilmede ihtbarı yeni bir süre işlemeye başlar.

Mütesseli borçlarda borçlularda birine karşı kesilme dıferlerine karşı da kesilmiş olur

Asıl borçluya karşı kesilmiş olan zamanaşımı kefile karşı da kesilmiş sayılır. Keşil hokunda kesile z.c.

Asıl borçlu için kesilmiş sayılmaz

Yeni süre kesilme ile birlikte işlemeye başlar. Bu süre ilke olarak kesile ilke süre kododur

α Zamanaşımını kesen sebepler

① borcunun borcu ileri etmesi (alacaklıya veya yetkili temsilciye karşı)

② alacaklının alacaklıni dava veya defr yoluyla mahkemeye yada tahkim önünde ileri sürmesi

③ alacaklının icra takibinde bulunması

④ alacaklının borçlu aleyhine iflas mazarına başvurma

Zamaneasiminda ferapat

- defri bir karsi haktr. zamaneasiminda defri de bu olanda borcluya taninmir bir karsi haktr. He hol prbr borclunun da kendisine taninmir oia bu hakta ferapat etmesi ilke olarok mumkundur
- sure islemeye barlamadan once zamaneasiminda ferapat hiabir hukum ifade etmez, sure isleyip bitdik sona tam oia miyla peretleyp meydana pda zamaneasiminda defri de ferapat mumkundur
- ferapat edenn fiil eh. ve talanuf eh. sahip oimoi, peretir
- miterisiu borclularda birinin ferapatir dilerlemi etukemet
- asu borclunun ferapatir kette kati ileri sinikemet

Zamaneasiminda hukum ve sonuclari

- ✓ Zamaneasiminda borcu sona edine sebepler oarinda duzenlemis oimoiyla birlikte bu, dilerlemi orala eksit ve nispi nitelekte bir sona eme sebebidir
- ✓ Zamaneasiminda suresinin peemir oimoi alacoti ve borcu kendilipinde sona edimmemeste borcluya sadece bir defri hakti verir. Borclu, alacotiya kati bu defri hakti ileri sirdigi takdirde borcu sona emeste sadece eksit boru haline perettedir
- ✓ Zamaneasiminda ugrami borcu borclusuna borcu ifade kocunio hakti verir.
- ✓ hakim bunu re'ia pait onu de bilyu durmat
- ✓ borclu, zamaneasiminda defri davaya cevap dilercesinde cevap suresinde ileri sirmek zorundadir
- ✓ borclunun zamaneasiminda defri de sona alacotiya bu alacoti uzerinde eksit bir borcu alacoti hakti verir

- 6) borclunun sorumlu oimodiyi sonatir imkanitlik "kusursuz sonatir imkanitlik"
- unsurlari: borclunun edim sonatir imkanit hale gelmeli (objektif olarok - sirdigi) maddi
borclu imkanitlikta sorumlu oimamoi. hukuki

maddi imkanitlik = edim konusu sey mevcut ama iforifisla son derece pucleimistir

imkanitlik = edim konusu sey yokdur

hukuki imkanitlik = edim konusu sey yok oimamoiyla birlikte bunun sozlesime konusu oimoi bir konu hakimiyetle yotolamir oimoi

Objektif imkanitlik = borclunun edim borcu da dahil kismi tarafinda ifo edilemiyorsa obj. imkanitlik olur

subjektif " = " " yalnız borclu tarafinda ifo mumkui deplir

- kisiye sili siliye bapli edimlerde borclunun edimi ifo imkanit hale gelir obj. imk. olur
- asu ifo pucleipinin sonatir ifo imkanitlik ile iforifis yotir miterisde sozlesimen deplir sozlesime yotir miterisde
- sonatir imkanitlik kismi de olabilir. Bu durumda borclu imkanitlikta sorumlu oimodiyi kismi borcu kurtulur diler kismi ifo etmez zorundadir. Bstunebilir edim oimoi.
- cesit (cins - tir) yot oimayocai ian → cesit borclunda imkanitlik oimoi. Sinirli cesit boru ihtinir. Belirli stoklara veya depodaki malin tamamini yot oimussa konuyu sinirli cesit borcu olan edimin ifo imkanit hale gelir
- edimin imkanitlikmasina yot oia sebepler borcluya pucleilemiyordir takdirde borclu sonatir imkanitlikta sorumlu oimoi. Borclu, imkanitlikta kati tuturuyia nede oimussa mutlak sorumludur. Bu halde borclu kusurlu oimoi bile imkanitlikta sorumludur

→ ornep : Cins borcunda

borclu borcunu yotimui kis oia pucleiyia yerne peretirir, bunun fiiliyle ifo imkanit hale perimoi.

borclu temerrut halinde umulmaya kaid deplir imkanitlikta sorumludur

→ borclunun imkanitlikli alacotiya budirmer peretir

hukum ve sonuclari:

sonatir imkanitlik meydana peritirir e onemli sonuc borcun sona emesidir

borclu imkanitlikta sorumlu oimodiyi, oia ile borcu ifo edilmemesinde kusur oimodiyi ispot edere kati sonatir

istisnai vordir: tatarlar yotimui oia sozlesimde beklemis hald sorumlu oia pucleiyi korotirir oimoi

→ imkanitlik nedeniyle borcundan kurtulur borclu kendisine henut ifo edilmemesi ag kati edimi isteme hakinda yotimui kati. Bu kurali tam 2 tatar borcu yotimui kati korotirir oimoi deplir ispot edere kati sonatir sonucludur

→ korotirir borcu yotimui kati borclu kati edimi dola oia elde etmisse sebeptir zep huk pait alacotiya perimoi

İkame değeri

sorumlu olmadığı, sonraki imkansızlık nedeniyle borçtan kurtulma borçlu bazı hallerde imkansızlaş, edim dolayısıyla 3. kısıda koru değeri elde edebilir

edimin yerine başka bir değer geçiyor takdirde alacaklının buna istemesi halinde borç iliskisi sona ermez sadece içerik değişir ve bu halyle devam eder. Bu nedenle alacaklı talep ettiği takdirde borçlunun imkansızlaş, edim yerine peçen ikame değeri alacaklıya ifade veya devretmesi gerekir. (2. durumda)

İkame değeri niteliği itibarıyla bir ifa ikamesidir. Alacaklı kabul zorunda değildir. Sermine yeten

İkame değeri talep edilecek kadar koru edimini de borçluya ifa etmek zorunda kalın

borçluya verilen ikame değeri mülkiyet imkansızlaş, edimde daha sonra orijinal alacaklı edim kadarki talep eden buna kadarki borçlulara edimde daha da bir değer elde etmişse alacaklı borçludan orijinal ifa elde etmiş değeri isteyebilir. Borçlunu isteyemez

BORÇLUN JONA ERMEYİSİNİN YAKI HAKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

✓ Borç iliskisi ağırlıklı olarak birlikte bazı ya hakları da içerir

↳ alacak hakkı

↳ kira, konut, fahi, kefalet, rehni, hapis hakları...

✓ Kurul = ağırlıklı olarak birlikte bazı hakların da sona ermesidir

ya hakların sona ermez ağırlıklı olarak sona erdirmez

ya hakların bazıları alacak hakkını kuvvetlendirir, güçlüğü altına alın, borçlu karşıtı

kefalet, rehni, hapis

ceza konulu, fahi

✓ düzenleyici bir hükümdür, taraflar dilerse sözleşmede ağırlık sona erse bile ya hakların sona ermeyeceğini kararlaştırılabilir

HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE

— ZAMANA SİMİ DEĞİL (alacak hakkını zayıflatır)

Tarafların sözleşme ile hak düş. süreyi kuşaklıp uzatması mümkün değildir.

→ Hakım zamanarımını 15 yıl, pot. önünde bulundurmaz (dekr) (borçlu ile ilgili işlem)

Hakım hak düş. süreyi " " " bulundurabilir (ifrat)

→ zamanarımı sadece alacak haklarında söz konusu olur

hak düş. süre yenilik değeri, haklarda söz konusu olur

→ zamanarımı, zamanarımını durdurma ve keza sebepleri tabidir

hak düş. süre " " " " " tabiridir

→ zamanarımı kesildiği takdirde ilke olarak yeni bir süre istemeye baskı

hak düş. sürede böyle yeni bir süre başlamaz

→ zamanarımı alacaklı vaktini değil dava edilebilirliğini ortada kaldırır

hak düş. süre hakkı ortada kaldırır